

ISSN: 2459-4555

Lanterna

Glasnik Sveučilišta u Zadru ★ 2016. ★ God. 1. ★ Br. 1

*Svim studentima i
zaposlenicima čestitam
Dan Sveučilišta*

Dijana Vican, rektorica

ZNANSTVENIK ANDRIJA FINKA

Zbog globalnoga zatopljenja naša bi obala mogla postati pustinja

Naši rezultati primjenjivi su u praksi, a s prof. Golubinoffom otkrio sam proteinske kanale koji služe kao receptor za toplinski stres u biljaka

STR. 4-5.

SUZANA KONJEVODA,
ODJEL ZA ZDRAVSTVENE STUDIJE

Dogodine registar
bolesnika od glaukoma
u Zadarskoj županiji

STR. 28.-29.

TOMISLAV KUZMANOVIĆ,
JEDINI SLUŽBENI KNJIŽEVNI
PREVODITELJ U HRVATSKOJ

Na World Voiceu
u New Yorku čitat će
se moj prijevod

STR. 17.

MARIJANA TOMIĆ, ODJEL ZA
INFORMACIJSKE ZNANOSTI

Projekt digitalizacije
glagoljskih rukopisa

STR. 10-11.

SVEUČILIŠTE U ZADRU OSNOVANO JE 2002. KAO INTEGRIRANO VISOKO UČILIŠTE ODJELNOGA TIP:

Kvaliteta znanstvenoga rada i studijskih programa, rad sa studentima i studenti strateški su cilj Sveučilišta

Zadar ima višestoljetnu sveučilišnu tradiciju, najdulju u Hrvatskoj. Još 1396. godine u Zadru je, kao pokretač znanja i napretka zajednice, osnovana visokoškolska ustanova, poslije nazvana *Universitas Jadertina*. Na zasadama Filozofskoga fakulteta utemeljenoga 1955. godine, odlukom Hrvatskoga sabora iz 2002. godine današnje je Sveučilište u Zadru osnovano kao integrirano visoko učilište odjelnoga tipa sa zadaćom razvijanja visokoobrazovnih nastavnih programa, znanstveno-istraživačkoga djelovanja, provođenja programa cjeloživotnog obrazovanja, suradnje i mobilnosti na međunarodnoj razini te uključivanja u razvoj lokalne zajednice i gospodarstva. U svom sastavu Sveučilište ima 25 odjela, četiri znanstveno-istraživačka i dva nastavna centra. Njihovo znanstveno i nastavno djelova-

nje, koje provodi ukupno 410 znanstvenika i nastavnika u području društvenih, humanističkih, prirodnih, tehničkih, biotehničkih, biomedicinskih i interdisciplinarnih područja znanosti, u skladu je s programima od strateškoga interesa za Republiku Hrvatsku.

Odjeli i centri

Na Sveučilištu djeluju sljedeći odjeli: Odjel za anglistiku, Odjel za arheologiju, Odjel za ekonomiju, Odjel za ekologiju, agronomiju i akvakulturu, Odjel za etnologiju i antropologiju, Odjel za filozofiju, Odjel za francuske i iberoromanske studije, Odjel za geografiju, Odjel za germanistiku, Odjel za informacijske znanosti, Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja, Odjel za klasičnu filologiju, Odjel za kroatistiku i slavistiku, Odjel za lingvisti-

ku, Odjel za nastavničke studije u Gospiću, Odjel za pedagogiju, Odjel za povijest, Odjel za povijest umjetnosti, Odjel za psihologiju, Odjel za sociologiju, Odjel za talijanistiku, Odjel za turizam i komunikacijske znanosti, Odjel za zdravstvene studije, Pomorski odjel i Teološko-katehetski odjel.

U sastavu Sveučilišta djeluju i Centar za jadranska onomastička istraživanja, Centar „Stjepan Matičević“, Centar za interdisciplinarno istraživanje mora i pomorstva - CIMMAR, Centar za istraživanje priobalja i krša, Centar za tjelovježbu i studentski šport, Centar za strane jezike, Centar za studentski standard te Sveučilišna knjižnica, Sveučilišna knjižara Citadela i Poslovni centar Sveučilišta u Zadru.

Sukladno Strategiji razvoja Sveučilišta u Zadru, na temeljima duge akademske tra-

Prorektor izv. prof. dr. sc. **Slaven Zjalić**, prorektorica izv. prof. dr. sc. **Ivanka Stričević**, rektorica prof. dr. sc. **Dijana Vican**, prorektorica izv. prof. dr. sc. **Nedjeljka Balić Nižić** i prorektor prof. dr. sc. **Josip Faričić**

Sveučilište provodi obrazovanje na svim trima razinama (preddiplomskoj, diplomskoj i doktorskoj), što je utemeljeno na jasno definiranim ishodima učenja, fleksibilnome i otvorenom stvaranju akademskih profila, ugrađenosti u europski prostor visokoga obrazovanja te potrebama gospodarstva i društva u cjelini

dicije te afirmaciji jedinstvenoga zadarskog prirodnog položaja, intelektualnog i kulturnog naslijeđa, vizija Sveučilišta ostvaruje se u jačanju znanstvene produktivnosti i akademske izvrsnosti, partnerstvu na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini s bitnim čimbenicima gospodarskoga i društvenog razvitka, a vodi se idejom razvoja kulture kvalitete u učinkovitom korištenju ljudskih i materijalnih resursa, težnje prema održivom, pametnom i uključivom razvoju, mobilnosti, socijalne uključenosti, kao i poticanja i prihvaćanja inovacija i kolaborativnih projekata povezanih s gospodarstvom i civilnim sektorom.

Ukupno 5.500 studenata

Znanstveni projekti, kvaliteta znanstvenoga rada i studijskih programa, rad sa studentima i studenti strateški su cilj Sveučilišta. Sveučilište provodi kvalitetno obrazovanje na svim trima razinama (preddiplomskoj, diplomskoj i doktorskoj), što je utemeljeno na jasno definiranim ishodima učenja, fleksibilnome i otvorenom stvaranju akademskih profila, ugrađenosti u europski prostor visokoga obrazovanja te potrebama gospodarstva i društva u cjelini. Na preddiplomskim, diplomskim i doktorskim studijima na Sveučilištu u Zadru trenutačno studira 5.500 studenata, od kojih dvije trećine dolaze iz sredina izvan Zadarske županije. Na Sveučilištu ove godine studira i stotinjak inozemnih studenata u međunarodnim programima mobilnosti, a u programima cjeloživotnoga obrazovanja sudjeluje više stotina polaznika.

Poštovane djelatnice i djelatnici, drage studentice i studenti,

Čestitam vam Dan Sveučilišta u Zadru u četrnaestoj godini od njegova osnutka. U stavu visokoga obrazovanja to je godina institucionalne mladosti, a s proslavom najbolji podsjetnik na dobra djela i izvrsne rezultate, zahvalnost svima i početke ostvarenja novih ciljeva.

Mi smo heterogena visokoškolska zajednica koja sa skupinama znanstvenika i nastavnika okupljenih na dvadeset pet odjela i šest centara kroz sedam znanstvenih područja djeluje kao samo pet boja, ali njihovih je pojedinačnih i skupnih rezultata mnogo. Profesionalno-znanstvene rezultate dokumentiramo u redovitome Godišnjaku, koji je i ove godine prilično obiman i sadržajno opsežan.

Zahvaljujem svim znanstvenicima i nastavnicima, asistentima, predavačima i lektorima koji nadahnuto ostvaruju znanstvenu, profesionalnu i nastavnu misiju znanosti i visokoga obrazovanja i ciljeve Sveučilišta u Zadru.

Zahvaljujem studenticama i studentima na iscrpnim dijalozima i razgovorima te zajedničkom uspostavljanju referenci za kvalitetno visokoobrazovno ozračje. Administrativnom i tehničkom osoblju zahvaljujem na doprinosima

kvaliteti procesa rada, kojom prožimaju cijelo Sveučilište.

Ove godine odlučili smo se za još jedan način popularizacije Sveučilišta u Zadru izdavanjem glasnika Sveučilišta - dali smo mu ime Lanterna - s ciljem objavljivanja fragmentarnih, ali aktualnih informacija sa svih sveučilišnih sastavnica.

Proslavu Dana Sveučilišta želimo okriti činjenicom da djelujemo u Zadru, ovogodišnjoj europskoj top destinaciji, te dijelimo zadovoljstvo zbog toga jedinstvenog naslova.

Historiografija visokoga obrazovanja zadužuje nas spomenom 1396. godine, od kada u Zadru datira život akademske zajednice. Kao što mi prenosimo svjedočanstva prošlosti, tako će biti onih koji će svjedočiti o onome što smo mi napravili za budućnost naše djece i naših prostora. Usmjerimo, stoga, svoje profesionalne, znanstvene i osobne snage na još tješnje suradničke pouke o smislu i učenju smisla o čovjeku, tehnici, tehnologiji, umjetnosti, prirodi i društvu.

Ostanimo na tom istinskom putu jačanja sveučilišne i visokoobrazovne vrijednosti.

Rektorica prof. dr. sc. Dijana Vican

Uređivački kolegij: prof. dr. sc. Dijana Vican, izv. prof. dr. sc. Nedjeljka Balić Nižić, prof. dr. sc. Josip Faričić, izv. prof. dr. sc. Ivanka Stričević, izv. prof. dr. sc. Slaven Zjajić,
Glavni urednik: Ivica Radoš
Izvršna urednica: Zrinka Gabelica Toplek
Fotografije: Arhiv Sveučilišta u Zadru
Izdavač: Sveučilište u Zadru, Ulica M. Pavlinovića 1
Za izdavača: prof. dr. sc. Dijana Vican
Tisak: Tiskara Vjesnik, Zagreb
ISSN: 2459-4555

Doktorski studiji na Sveučilištu

Na Sveučilištu u Zadru izvodi se sedam poslijediplomskih doktorskih studija u području društvenih, humanističkih i interdisciplinarnih područja znanosti. Od njih je jedan združeni studij (s partnerskom ustanovom iz inozemstva) i jedan zajednički studij (s partnerskom ustanovom iz Hrvatske):

1. Arheologija istočnog Jadrana
2. Društvo znanja i prijenos informacija
3. Humanističke znanosti
4. Jadran – poveznica među kontinentima
5. Kvaliteta u odgoju i obrazovanju
6. Sociologija regionalnog i lokalnog raz-

voja (združeni studij sa Sveučilištem u Teramu, Italija).

7. Međunarodni odnosi (zajednički studij s Međunarodnim sveučilištem DIU Libertas u Zagrebu)

U tekućoj akad. god. 2015./2016. upisano je na sve tri godine studija ukupno 265 doktoranada. 2015. godine obranjeno je 25 doktorata u znanstvenim područjima društvenih i humanističkih znanosti, a trenutno je u postupku ocjenjivanja 20 doktorskih radova.

Prema evaluaciji poslijediplomskih dok-

torskih studija provedenoj početkom 2016. godine među 136 doktoranada, najviše ocjene su u sljedećim kategorijama: termini održavanja nastave, dostupnost nastavnika za konzultacije, praćenje rada doktoranda od strane mentora, pravodobne povratne informacije, upoznatost sa sadržajem i izvedbenim planom te rad Ureda za poslijediplomske studije.

Prema rezultatima ankete u narednom će razdoblju biti potrebno pojačano raditi na uključenosti doktoranada u znanstveno-istraživačke projekte.

ANDRIJA FINKA, ODJEL ZA EKONOMIJU, EKOLOGIJU I AKVAKULTURU SVEUČILIŠTA U ZADRU

S prof. Golubinoffom otkrio sam proteinske kanale koji služe kao receptor za toplinski stres u biljaka

Ivica Radoš

Odjel za ekonomiju, ekologiju i akvakulturu Sveučilišta u Zadru dobio je jako pojačanje - znanstvenika Andriju Finku (42) koji se nakon 16 godina rada u Švicarskoj vratio u Hrvatsku. Finka pripada vrhu hrvatske biologije, ima 27 objavljenih radova u svjetskim časopisima, a citiran je više od tisuću puta u važnim znanstvenim publikacijama. Jedan je od najcitiranijih mlađih hrvatskih znanstvenika uopće. Diplomirao je na PMF-u u Zagrebu 1997., smjer molekularna biologija, nakon čega je dobio stipendiju i otišao se školovati u Švicarsku, najprije u Zuerich gdje je radio na istraživanjima, a zatim u Lausanneu, gdje je doktorirao.

Što ćemo saditi i uzgajati

„Da odmah pojasnimo, doktorand u Švicarskoj ima dvije uloge, raditi na istraživanjima i u nastavi, a oni doktorande tretiraju kao radnike, imaju plaću i bilježi im se staž. Ja sam doktorirao 2006. godine na Sveučilištu u Lausannei na organizaciji mikrofilomenata u različitim razvojnim procesima kod mahovina. Prema širem usmjerenju, bio sam biljni biolog, a dalje sam se usavršavao na Sveučilištu u Ženevi gdje sam radio molekularnu biologiju kvasaca, nakon čega sam otišao na Visoku federalnu politehničku školu ponovno u Lausanneu (EPFL) i dvije godine radio na nanobiotehničkim istraživanjima. Nakon toga ponovno sam radio na Sveučilištu u Lausannei na toplinskome stresu i njegovoj percepciji kod biljaka. Profesor Pierre Golubinoff i ja prvi smo otkrili proteinske kanale koji služe kao receptori za

toplinski stres u biljaka“, kaže dr. Finka koji je, zajedno s prof. Golubinoffom, uspio dokazati da su ti kanali upravo ono što kontrolira odgovor na toplinski udar kod biljaka.

„Od ostalih istraživanja uspjeli smo dokazati i da određene vrste raka imaju znatno veću koncentraciju proteina i zbog toga je te stanice raka mnogo teže ubiti zračenjima i različitim kemijskim agensima“, govori dr. Fin-

ka te najavljuje i druge radove s prof. Golubinoffom, znanstvenikom svjetskoga glasa, ali sada kao docent Sveučilišta u Zadru. A o svome povratku u Zadar kaže:

„Otvorilo se povratničko radno mjesto u Zadru, a kako sam ja rodom iz Sali, jednostavno sam zbrojio dva i dva. Odjelu je trebao predavač za biokemiju, a ja sam na Sveučilištu u Lausannei u Švicarskoj zamjenski preda-

vao biokemiju kod prof. Golubinoffa.“

Dr. Finka već ima velike planove za istraživanja na Sveučilištu u Zadru.

„Namjeravam nastaviti istraživanja na stresu kod biljaka. Zbog globalnoga zatopljenja rezultati naših istraživanja primjenjivi su i u praksi. Mi ne živimo u idealnome području. Znači, u priobalju nam trebaju kulture koje će biti otpornije na sušu i toplotne udare. Hrvatska se mora ozbiljno uhvatiti u koštac s problemima globalnoga zatopljenja. Priobalni sustav veoma je osjetljiv, lako se može dogoditi da ovdje za sto godina imamo pustinju. Moramo razmišljati o tome koje ćemo kulture u budućnosti uzga-

Zbog globalnoga zatopljenja rezultati naših istraživanja primjenjivi su i u praksi, ističe docent Finka

jati, koje su otporne na vrućinu i sušu. Trebamo razumjeti procese nakon kojih biljke postaju otpornije na klimatske promjene.“ U tom smislu, docent Finka nada se užoj suradnji s kolegama iz područja podvodnih znanosti:

„Moramo vidjeti mogu li se biljke uzgajati u staklenicima ispod površine vode. More je kao medij dosta zanimljivo jer ima relativno malu promjenu temperatura, što znači da biljke koje bi rasle u staklenim zvonima ispod mora ne bi bile izložene ekstremnim promjenama temperature i štetnim organizmima. Uz to, vlažnost je osigurana, navodnjavanje je minimalno te je izmjena plinova između mora i zraka također osigurana. Riječ je o poluotvorenome sustavu.“

Svjetionik i akademsko pleme

Životni put ovoga cijenjenoga znanstvenika doista je bio vrlo neobičan.

„Prve tri godine života proveo sam na Sv. Ivanu na Pučini, dvije nautičke milje od Rovinja, jer mi je otac bio svjetioničar. Nakon toga bili smo na svjetionicima na Savudriji pa u Piranu. Prva četiri razreda osnovne škole pohađao sam u Salima, onda je otac dobio posao na Viru, pa sam 5. i 6. razred išao u Privlaku, a živio na Viru. Sedmi razred pohađao sam u Zadru jer je otac dobio posao u Puntamiki. Promijenio sam više od 40 adresa u životu.“

Upravo je boravak na svjetionicima, otkriva, probudio njegovu strast za znanost:

„Na osami svjetionika imate dosta vremena za razmišljanje i analiziranje, imate more pa propitujete mnoge stvari.“

No, uz znanstveno poticajno okruženje svjetionika, treba naglasiti i da je dr. Finka iz, kako je istaknuo, akademskoga plemena:

„Prvi akademik u široj obitelji bio je Jakša Čedomil Čuka, hrvatski književni kritičar, koji je doktorirao crkveno pravo u Rimu. On je nećak mojega prašukundjeda. Djedov brat, Božidar Finka, napisao je Pravopis hrvatskoga jezika.“

Dakle, znanstveno intrigantan ambijent svjetionika, akademski geni, no valja istaknuti i poticajno fakultetsko okruženje. Dr. Finka studirao je, naime, s poznatom znanstvenicom Ivom Tolić, a iz njihove generacije preko 40 ih je diplomiralo, od čega više od 20 doktoriralo.

DR. SC. STEWART SCHULTZ, IZV. PROF. NA ODJELU ZA EKOLOGIJU, AGRONOMIJU I AKVAKULTURU TE VODITELJ CENTRA ZA INTERDISCIPLINARNO ISTRAŽIVANJE MORA I POMORSTVA-CIMMAR

Velika prijetnja jadranskome prostoru je tropikalizacija

Dr. sc. Stewart Schultz, izvanredni profesor na Odjelu za ekologiju, agronomiju i akvakulturu te voditelj Centra za interdisciplinarno istraživanje mora i pomorstva-CIMMAR, trajno se iz SAD-a, Oregon, preselio u Hrvatsku i bavi se znanostu. Zahvaljujući njemu, Sveučilište u Zadru ucrtano je na globalnu kartu visokih učilišta na kojima se istražuje more.

Novo metode istraživanja

Dr. sc. Schultz trenutačno radi na istraživanjima ribljih zajednica u akvatoriju Nacionalnoga parka Kornati, odnosima među ribljim zajednicama itd. Sa svojim timom razvio je nove metode promatranja ribljih zajednica, i to kamerama postavljenim u moru, nakon čega se snimke analizira. S kamerama, koje su postavljene na dubini od 30 do 50 metara, može se u tri dimenzije vidjeti što se događa s ribom. Do sada su, naime, korištene metode preko mreža, što nije najbolji način jer se moglo analizirati samo ono što se uhvati u mrežu, ali ne i ribe koje prođu kroz mrežu. Usto, mreže su destruktivne jer uništavaju riblji fond. „Želimo da se potpuno uklone stare metode jer nove metode s kamerama ne utječu na riblji fond“, ističe profesor, a na pitanje o utjecaju globalnoga zatopljenja na Jadran odgovara:

„To što se trenutačno događa je tropikalizacija Jadranskoga mora, odnosno, ribe dolaze iz južnih mora, Crvenoga mora i južnog Sredozemlja... RIBE koje su u ovim vodama pokušavaju se odseliti prema sjeveru, međutim, kako je Jadran zaljev, ne mogu pobjeći daleko na sjever, a da idu kroz Gibraltar na sjeverni Atlantik, to je nemoguće. Za 50-ak godina mogle bi izumrijeti, dogodit će se nagli pad broja vrsta. Smanjit će se broj vrsta riba koje poznajemo i doći će do promjene vrsta u ribljem fondu.“

Znanstvenici se slažu da se tropske ribe polako sele prema sjeveru, što je rezultat globalnoga zatopljenja.

Zagađenje i preizlovljavanje

Osim zatopljenja, veliki problemi Jadrana su zagađenje i preizlovljavanje zbog kojega se smanjuje riblji fond.

„Ribe su manje nego prije 50 godina i reproduksijska moć im je smanjena. Kad bi stari ribari vidjeli kakve se ribe danas love, pali bi u depresiju. Prije se moglo uhvatiti deset riba, a danas jednu.“

Istraživanja Stewarta Schultza pokazala su vrijednost zaštićenih morskih područja kao što su Kornati.

„Zbog toga što je na tom području zabranjen izlov ribe, one su veće i primijećeno ih je više vrsta. RIBE se razvijaju i manja je vjerojatnost da će biti izlovljene.“

Stoga, kaže prof. Schultz, treba povećati broj zaštićenih morskih područja kojih je u Hrvatskoj sada 1 posto, ali ih do 2020., prema konvenciji Europske unije, treba povećati na 10 posto. I lokalni bi ribari, kaže Schultz, trebali znati da će, ako bude više zaštićenih područja, biti i više ribe.

Kad je riječ o drugome problemu, zagađenju, njega u Jadran-

sko more donosi talijanska rijeka Po koja je, zbog umjetnoga gnojiva i pesticida, najveći zagađivač.

„Zagađenje rezultira velikim povećanjem broja meduza, povećanjem cvata, što je izravno povezano sa zagađivanjem“, ističe prof. Schultz.

Schultzov algoritam

Stewart Schultz radi i na projektu vezanom za agronomiju o utjecaju štetnih mutacija koje se spontano događaju na biljkama. U tom je smislu razvio novi algoritam koji će predvidjeti koliko je stopa štetnosti mutacija na određenim područjima, a eksperimenti se vrše na biljci uročnjak (*Arabidopsis thaliana*).

Prof. Schultz objavljuje u uglednim znanstvenim časopisima, surađuje s mnogim znanstvenicima na američkim i europskim sveučilištima, a u znanstvenim publikacijama citiran je više od 1000 puta.

U Hrvatskoj se dobro osjeća, no nailazi, kaže, i na određene probleme:

„Hrvatski jezik i birokracija najveći su mi problemi, ali sam se veoma brzo navikao na prirodne ljepote i toplinu ljudi, a moja kći potpuno se priviknula na Hrvatsku, čak i govori posedarskim govorom.“ (ir)

DR. SC. DAMIR MAGAŠ, PROFESOR NA ODJELU ZA GEOGRAFIJU, UTEMELJITELJ ODJELA

Stvorili smo danas respektabilan Odjel

Dr. sc. Damir Magaš, redoviti profesor na Odjelu za geografiju, koji je u ratnim godinama utemeljio Odsjek za geografiju pri Filozofskome fakultetu u Zadru, danas Odjel za geografiju na Sveučilištu u Zadru kojemu je bio i prvi rektor (2002. - 2007.), prisjetio se napora koji su uloženi za pokretanje studija geografije u Zadru. Na poticaj Ministarstva prosvjete 1994. osnovan je Odsjek za geografiju, a temeljna mu je zadaća bila namiriti potrebe za nastavnim kadrom u osnovnim i srednjim školama jer je u tom trenutku u RH nedostajalo čak 500 nastavnika zemljopisa.

Nastanak Odjela

„Naime, u to su vrijeme“, kaže prof. Magaš, „zemljopis predavali pričuvni časnici (tj. „rezervni oficiri“), povjesničari, biolozi, oni koji su u bivšem sustavu predavali ONO i DZS i drugi. Nadalje, postojala je samo jedna katedra geografije u državi, ona u Zagrebu, koja je godišnje školovala tek 30-ak ljudi.“

U takvoj situaciji osnivanje Odsjeka za geografiju pri Filozofskome fakultetu u Zadru bilo je logičan potez. Inicijator njegova osnivanja bio je prof. Magaš, a u tome mu je pomogao prof. Kalodera koji stanuje u Šibeniku, a radio je u Splitu te je zbog osnivanja Odsjeka prešao u Zadar, na čijem je Fakultetu već i prije kao nastavnik bio zaposlen. „Odobreno je bilo zapošljavanje jedne asistentice i okupili smo nekoliko suradnika, među kojima je bio i profesor Želimir Meštrović,iskusni geograf, koji je u bivšoj državi dugo bio politički zatvorenik, ali i jedan od zastupnika prvoga saziva Hrvatskog državnog sabora. Tako je stvorena jezgra, a silno sam ponosan što je do danas, u ovih 20-ak godina, Odjel izrastao u 20-ak zaposlenih, od čega su tri četvrtine doktori znanosti od docenta naviše. Neki od njih, poput sadašnjega prorektora dr. sc. Faričića, zatim dr. sc. Surić, dr. sc. Lončarića, dr. sc. Blaće, dr. sc. Pejdo, bili su moji znanstveni novaci“, govori prof. Magaš koji je 1995. obnovio i rad Hrvatskoga geografskog društva u Zadru.

„Zbog promicanja znanstvenih spoznaja ne samo širega jadranskog područja Hrvatske, nego i cijele zemlje, jedna od logičnih daljnjih aktivnosti bila je obnova rada Hrvatskoga geografskog društva u Zadru te osnivanje vlastitoga znanstvenog časopisa Geoadria (1996.) koji, eto, obilježava sada već 20 godina izlazenja.“ Pri osnivanju Sveučilišta u Zadru, prof. Magaš je kao jedan od utemeljitelja i prvi rektor 2003. utemeljio i Centar za istraživanje krša i priobalja.

„Bilo je iznimno važno dalje razvijati znanstvenu aktivnost tada već stasalih geografa, ali i drugih koji se bave problematikom krških i priobalnih prostora. Ubrzo nakon osnivanja Sveučilišta donesena je odluka o osnivanju Centra za istraživanje krša i priobalja, ne samo u prirodoslovnome smislu, nego i u sociogeografskom, gospodarskom i svakom drugom znanstvenom pogledu, a vezano za prostore u kršu. Centar se bavi istraživanjem prirodnih obilježja krša i priobalja sa speleoloških, geoloških, geografskih, bioloških i drugih motrišta, zatim stanovništva, gospodarskih potencijala i slično. Svi zaposlenici Odjela za geografiju ujedno su djelatni i u Centru za istraživanje krša i priobalja, odnosno uključeni su u njegov rad, a Centar je otvoren i svima drugima koji se bave određenim znanstvenim istraživanjima na prostoru krša, povjesničarima, sociolozima...“

Centar za krš

U sklopu Centra ostvareno je nekoliko zanimljivih inicijativa. Jedna od njih bila je sudjelovanje zadarskih geografa, zajedno sa zagrebačkim i geografima iz BiH, u općoj raspravi o kršu, čiji je fokus bio općenito na fenomenologiji krških pojava u RH i BiH.

Nadalje, znanstvenici su se, potaknuti Centrom za krš, u nekoliko radova bavili prostorom rijeke Zrmanje, odnosno vrednovanjem doline rijeke Zrmanje, dijelova Bukovice i južnoga Velebita u sklopu eventualne turističke valorizacije toga prostora („Zrmanja uokvirena kršom“). Posebna pozornost posvećena je prostoru današnje op-

ćine Posedarje koji je razmotren sa svih aspekata - geomorfologije, klimatologije, speleologije, voda, tala, biljnoga i životinjskog svijeta, povijesnoga razvoja, sve do suvremenih obilježja stanovništva, gospodarstva, prostornoga uređenja te vizija o razvoju općine u prostoru zadarske regije i Jadranske Hrvatske.

Geografija Hrvatske

Centar za istraživanje krša i priobalja uključen je i u projekte izrade monografija otoka Vira te mjesta Ljubač, između Nina i Rtine. „Moji kolege radili su i rade, naravno, i na drugim projektima. S obzirom na to da su oni i nastavnici i znanstvenici, i individualno sudjeluju u različitim projektima drugih ustanova“, ističe prof. Magaš.

Damir Magaš autor je gotovo dvjesto znanstvenih i stručnih radova i knjiga, a sve je okrunio kapitalnim djelom - monografijom Geografija Hrvatske na hrvatskome (2013.) i engleskome jeziku (2015.). Poslije 1974., to je prva opsežna monografija o geografskoj problematici Hrvatske i razvoju hrvatske geografije kao znanosti.

„Dugo je postojala potreba za sveobuhvatnim izdanjem o geografskoj problematici Hrvatske. Pošto sam prestao biti rektor 2007., šest mi je godina trebalo da složena građa dobije ovaj oblik i veličinu. Malo se otešlo i zbog čekanja rezultata Popisa stanovništva 2011. koji su bili dostupni tek od 2013. Geografija Hrvatske nastala je ponajprije kao rezultat potrebe da Hrvatska kao suvremena europska država, nakon što je postala neovisna, ima jedno takvo djelo, u kojemu je sabrana građa o obilježjima njezina prostora, od prirodnih do demografskih, gospodarskih, problematike regionalizacije itd.“ (ir)

Geografi su najbolji poznavatelji prostora

„Na Odjelu za geografiju upisuje se 50-ak studenata“, kaže prof. Magaš, „u dvije grupe, u nastavnički smjer i u tzv. primijenjenu geografiju, određenu vrstu inženjerskoga smjera. Ti bi kadrovi trebali zadovoljiti potrebe u nastavi, kartografiji, statistici, turizmu, politici, novinarstvu, prostornome planiranju i drugim djelatnostima u kojima je poznavanje prostora bitno... Geografi su najbolji poznavatelji prostora za raznorazne aspekte i vidove gospodarenja prostorom, što je u bivšoj Jugoslaviji bilo poprilično zanemareno, a u novim okolnostima u Hrvatskoj njihov se položaj nastoji postupno popraviti, u čemu i mi sa Sveučilišta u Zadru imamo važnu ulogu.“

ODJEL ZA GEOGRAFIJU SVEUČILIŠTA U ZADRU - ISTAKNUTA GEOGRAFSKA JEZGRA

Kvalitetan i temeljit pristup znanosti i svakome studentu ponaosob

Cilj Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru je razvijati znanstvenu, nastavnu i stručnu aktivnost u geografiji i geografiji srodnim znanstvenim disciplinama. Poseban naglasak stavljen je na rad sa studentima kojima se omogućuje kvalitetan i temeljit pristup izučavanju geografije kao znanosti, primjenjive u različitim sferama društvenoga i gospodarskog života, pri čemu su prostorni procesi i odnosi od iznimne važnosti, ali i geografije kao nastavnoga predmeta u školama i visokome obrazovanju. Studenti tijekom studija putem predavanja, seminarskih radova i vježbi te terenske nastave imaju prilike izučiti brojne poddiscipline geografije i pritom se formirati u osobe koje su u cijelosti osposobljene za rad u nekoj od ustanova, institucija ili tvrtki koje u svom djelovanju imaju potrebu za razumijevanjem geografskih obilježja i procesa te prostorne organizacije, omogućuje im se donošenje odluka zasnovanih na prostornim analizama te sudjeluju u planiranju ili operacionalizaciji različitih društvenih i gospodarskih aktivnosti u prostoru.

Prilagođeno tržištu rada

Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru utemeljen je 1994. godine kao Odsjek za geografiju/zemljopis Filozofskog fakulteta u Zadru pri Sveučilištu u Spli-

Pročelnica Odjela za geografiju doc. dr. sc. Anica Čuka

tu. Tada je bio koncipiran kao dvopredmetni dodiplomski sveučilišni studij, a od 2000. godine na Odsjeku je osnovan i poslijediplomski doktorski studij Geografske osnove litoralizacije Hrvatske. Od 2003. godine, osnivanjem Sveučilišta u Zadru, Odsjek za geografiju prerasta u Odjel za geografiju, kao jedna od znanstveno-nastavnih sastavnica Sveučilišta. Sukladno Bolonjskom procesu Odjel za geografiju izvodi dva studijska programa: sveučilišni jednopredmetni studij primijenjene geografije i sveučilišni dvopredmetni nastavnički studij, oba kao preddiplomski studij u trajanju od 6 semestara i diplomski studij u trajanju od 4 semestra. Također, 2010. go-

dine pokrenut je poslijediplomski doktorski studij Jadran - poveznica među kontinentima, koji su zajednički ustrojili Odjel za geografiju i Odjel za povijest Sveučilišta u Zadru. Od akad. god. 2016./2017. počinje provedba novih studijskih programa, prilagođenih najnovijim znanstvenim spoznajama i potrebama tržišta rada. Na dosadašnjemu sveučilišnom diplomskom jednopredmetnom studiju organizirana su dva modula: Geografsko modeliranje prostora i Geografski aspekti upravljanja obalnim područjima.

Terenska nastava

Osnova diplomskoga modula Geografsko modeliranje prostora je geoinformacijski sustav (GIS), odnosno njegova primjena u proučavanju prostora i izradi odgovarajućih modela prostornih podataka. Studenti pritom stječu kompetencije kako prepoznati, klasificirati i vrednovati različite objekte, pojave i procese u prostoru, uz pomoć kojih tehnologija i kojim metodama (izravnim i daljinskim) prikupiti potrebne podatke, kako ih računalno obraditi i dovesti u vezu kako bi se utvrdili njihovi međusobni utjecaji. Ono što je iznimna prednost toga modula, tj. GIS-a, je činjenica da se putem dobivenih računalnih modela prostor-

nih podataka te odgovarajućih kartografskih i 3D prikaza proizašlih iz njih, mogu predvidjeti buduća stanja u prostoru te putem egzaktnog kvantitativnog pristupa razmotriti velik broj različitih mogućih scenarija djelovanja i odabrati one optimalne, neovisno o tome o kojoj je znanosti ili struci pritom riječ. Naime, tim putem moguće je provoditi analize podataka i modele stanja bilo kojih prostornih parametara, od npr. detaljnoga uvida u izgled i obilježja reljefa, preko prostorne distribucije staništa određenih biljnih ili životinjskih zajednica do gustoće cestovnog prometa ili analize određenoga tržišta nekretnina, čime studenti stječu gotovo neograničene mogućnosti primjene svojih znanja na djelovanje u prostoru.

U sklopu studija geografije dio obvezne nastave odvija se na terenu, čime studenti stječu praktična znanja i iskustva u prikupljanju prostornih podataka koristeći znanstvenoistraživačke metode. Na terenu se, prema potrebi, koriste najnovijom opremom potrebnom za prostorne analize, primjerice, bespilotnim letjelicama i prijenosnim računalima koji im omogućuju unos prostornih podataka u digitalnome obliku izravno na terenu, a zatim se podaci dodatno obrađuju u informatičkoj učionici na suvremenim računalima opremljenim svim potrebnim softverima za prostorne analize.

U ostvarenju studijskih programa sudjeluju znanstvenici koji u nastavi na svim razinama visokoga obrazovanja primjenjuju rezultate svojih znanstvenih istraživanja, kao i najnovije spoznaje i metode hrvatske i svjetske geografije. Svoj znanstveni rad ostvaruju putem istraživanja na međunarodnim i nacionalnim znanstvenim projektima, sudjeluju u različitim programima suradnje s društvenom i gospodarskom zajednicom, a rezultate istraživanja objavljuju u različitim publikacijama, pri čemu se Sveučilište u Zadru etabliralo kao istaknuta geografska jezgra.

PROF. DR. SC. ANTE UGLEŠIĆ, ODJEL
ZA ARHEOLOGIJU U ZADRU

Arheologija je moj poziv i strast

Vodeći hrvatski arheolog, prof. dr. sc. Ante Uglešić, rođen je 1964. u Velom Ratu na Dugom otoku. Osnovnu školu pohađao u Velom Ratu i Solinama, a srednju u Zadru. Na Filozofskom fakultetu u Zadru završio je arheologiju, nakon čega se zaposlio kao asistent te upisao poslijediplomski studij "Kulturna povijest istočne jadranske obale". Na Filozofskom fakultetu u Zadru 1997. obranio je disertaciju „Nazočnost Istočnih Gota u jugoistočnoj Europi u svjetlu arheološke i povijesne izvorne građe“.

Na Odjelu za arheologiju predaje na preddiplomskom, diplomskom i doktorskom studiju više kolegija, kao i na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru. Vodio je i sudjelovao u istraživanjima više arheoloških lokaliteta u sjevernoj Dalmaciji. Vodio je znanstveni projekt Arheologija seobe naroda na istočnome Jadranu (2002. - 2007.) i Srednjovjekovno arheološko naslijeđe južne Hrvatske od 5. do 17. stoljeća (2007. - 2014.), u sklopu kojega je istraživao ranokršćanski lokalitet Glavčine u selu Podvršje pokraj Ražanca, a od 2006. istražuje lokalitet Pakoštane - Crkvine).

Templarski križevi u Crkvinama

Lokalitet Crkvine pokraj Vranskoga jezera izuzetno je važno nalazište na kojemu su otkriveni ostaci romaničke crkve vjerojatno iz 12. stoljeća pokraj koje je

postojala i druga crkva iz ranijeg razdoblja, 9. ili 10. stoljeća.

„Svake godine na tom lokalitetu provodimo istraživačke kampanje, a studenti su tamo imali i praktičnu nastavu. Naime, svake godine moraju provesti 15 dana na terenu“, kaže prof. Uglešić.

„Lokalitet je otkrio pokojni profesor Zdenko Brusić. Tu je bila Sidraška županija, s prvotnim sjedištem u Biogradu, a Jelić donosi podatak da je ondje bila podžupa sa sjedištem u Zablaču“, objašnjava i nastavlja: „No, ono što je na tom lokalitetu najzanimljivije su vrlo bogati grobovi. U jednome smo našli pečat s bule pape Hadrijana IV., a jedan od najvrjednijih grobova s križevima smo i zaštitili.“

Lokalitet Crkvine na prostoru je srednjovjekovnoga sela Zablače, kako se naselje zvalo jer su tadašnje močvare zvali blato.

„Kao što sam spomenuo, dva su groba najznačajnija. Oni su sada pokriveni i zaštićeni na terenu. Jedan ima sa strane križevu, a najvjerojatnije je riječ o templarskim križevima. To važno otkriće nalazištu daje internacionalno značenje. S druge strane još je jedan grob, vjerojatno redovnički, u kojemu je nađena bula pape Hadrijana IV. iz 12. stoljeća i tri zlatnika Romana III. Argira, bizantskoga cara iz 11. stoljeća. Sačuvan je samo olovni dio papine bule, a ona je dio važnoga dokumenta“, objašnjava dr. Uglešić te naglašava kako je područje Vranskoga jezera nekoć bilo gusto naseljeno zbog vode koja je bila prijeko potrebna za život.

Lokalitet Crkvine pokraj Vranskoga jezera, izuzetno važno arheološko nalazište na kojemu su otkriveni ostaci romaničke crkve iz 12. stoljeća

Puna tri mandata prof. dr. sc. Uglešić bio je prodekan Filozofskoga fakulteta u Zadru, a 2002. sudjelovao je u osnivanju Sveučilišta u Zadru, čiji je rektor bio od 2007. do 2015. godine

CENTAR 'STJEPAN MATIČEVIĆ' OSNOVAN JE 2005. NA INICIJATIVU REKTORICE SVEUČILIŠTA DIJANE VICAN

Nastavnička profesija od nacionalne je važnosti jer ne može nam biti svejedno kome povjeravamo svoju djecu

Centar "Stjepan Matičević" sveučilišno je središte u kojemu se okupljaju nastavnici Sveučilišta s različitih odjela, kojima je znanstveni, stručni i nastavni diskurs obrazovanje strukovnih nastavnika i njihov profesionalni razvoj, cjeloživotno učenje visokoškolskih nastavnika i drugih profesija, primjerice, turističkih vodiča, a osnovala ga je 2005. godine današnja rektorica, prof. dr. sc. Dijana Vican.

Centar je središte u kojemu se okupljaju i formiraju znanstveno-stručni timovi usmjereni na stalno osuvremenjivanje kvalifikacija te pedagoške i odgojno-obrazovne prakse. Različiti timovi danas realiziraju nekoliko projekata u funkciji nositelja, partnerstva ili drugih aktivnosti. Danas jedan tim realizira projekt pod nazivom "Ravnatelj profesija i kvalifikacija, a ne funkcija", u partnerstvu s kolegama s Ekonomskoga fakulteta u Zagrebu i Fakulteta odgojno-obrazovnih znanosti u Osijeku. U projektu čiji je nositelj Filozofski fakultet u Splitu (financiran također iz Europskog socijalnog fonda), preko kojega se izrađuje standard zanimanja i standard kvalifikacije andragoga, te visokoškolski kurikulum za obrazovanje andragoga - stručnjaka u obrazovanju odraslih, znanstveno-stručni tim Centra je partner.

Suradnja sa srednjim školama ostvaruje se također putem partnerske suradnje u projektu EU "Tesla je znao", čiji je nositelj Srednja škola kneza Branimira u Benkovcu, a partner Tehnička škola Nikole Tesle u Vukovaru.

Ostvaruje se i putem pojedinih aktivnosti, primjerice, u projektu EU "Upravljamo budućnošću" Srednje škole kneza Branimira iz Benkovca i tvrtke LTH metalni lijev d.o.o.; zatim u projektu EU Poljoprivredno-veterinarske škole Stanka Ožanića, "Primjena inovativnih metoda poučavanja i komunikacije sukladno smjernicama ruralnoga razvoja".

Potičući povezivanje obrazovanja i tržišta rada u navedenim projektima, Centar ostvaruje izvrsnu suradnju s Gradom Zadrom i Zadarskom županijom u afirmaciji pomoćnika u nastavi i primjeni modela inkluzivnoga obrazovanja; također i s Pučkim otvorenim učilištem u Zadru; koordinira provedbu Programa obrazovanja i osposobljavanja djelatnika (časnika i dočasnika Hrvatske vojske) u Pilotskoj školi u Zemunikumu za zanimanja nastavnika i instruktora letenja, a suradnja s Pilotskom školom počela je još 1996. godine.

Jedna od temeljnih usmjerenosti Centra je afirmacija i popularizacija poduzetničkoga obrazovanja, što se uspješno ostvaruje stručnim usavršavanjem učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje.

Misija Centra izvire iz težnje da je profesija nastavnika od nacionalnog značenja i značaja i da nam ne može biti svejedno kome povjeravamo svoju djecu i učenike, te da s visokom kvalitetom nastavnčkoga obrazovanja, vršnoćom nastavničke profesije, utječemo i na povećanje društvenoga ugleda nastavnika.

Razina vode u jezeru bila je niža nego danas jer je kasnije napravljen prokop do mora.

Dr. Uglešić smatra kako je cijela priča u vezi sa srednjovjekovnom Vranom počela upravo s današnjega lokaliteta Crkvine: "S obzirom na malu uzvisinu, tamo je u kasnoj antici, možda čak i u prapovijesti, bila kakva utvrđica ili nešto slično.

Antika je zastupljena brojnim nalazima, počevši od ulomaka stela koje su poslužile kao poklopnice srednjovjekovnih grobova." Cijeli taj prostor, ističe dr. Uglešić, prebogat je arheološkim lokalitetima od prapovijesti pa sve do novoga vijeka.

Revizija Biaća

"Turci su porušili taj lokalitet, a na Vranskome jezeru bila je granica između Turaka i Mletačke Republike. Otkrivena crkva, najvjerojatnije Sv. Marije, tada je u potpunosti uništena i nikada više nije obnovljena", objašnjava.

Dr. Uglešić nada se da će se oko Vranskoga jezera napraviti arheološki put kojim bi turisti

obilazili arheološke destinacije.

Arheologija je odavno njegova strast, izbor i sudbina.

"Odgojen sam velikim dijelom u Zadarskoj nadbiskupiji, to je bila moja druga kuća. Uz roditelje, odgojio me ujak Marijan Oblak. Njega se od početka svojega pamćenja sjećam, prije nego oca koji je znao biti i po 14 mjeseci na brodu. Kad se istraživao rimski forum, sve je bilo krcato arheološkim starinama i to me nekako privuklo.

Arheologija jest moj poziv i s vremenom je postala i moja strast", kaže dr. Uglešić koji se kao znanstvenik najviše bavio seobom naroda, Istočnim Gotima i Gepidima te ranim kršćanstvom. Uz to, s kolegama namjerava izvršiti reviziju istraživanja Biaća, lokaliteta između Trogira i Kaštela važnoga za istraživanje hrvatskoga ranog srednjeg vijeka. Prof. dr. sc. Ante Uglešić puna tri mandata bio je prodekan Filozofskoga fakulteta u Zadru, a 2002. sudjelovao je u osnivanju Sveučilišta u Zadru, čiji je rektor bio od 2007. do 2015. godine. (sb)

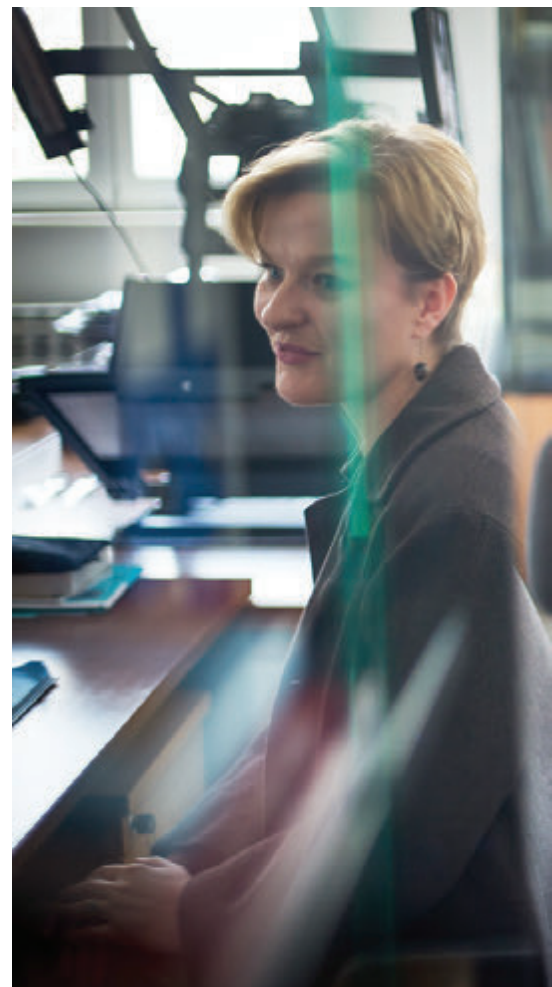
Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda

DOC. DR. SC. MARIJANA TOMIĆ, VODITELJICA PROJEKTA DIGITALIZACIJE STARIH RUKOPISA NA ODJELU ZA INFORMACIJSKE ZNANOSTI SVEUČILIŠTA U ZADRU

Digitalizirat ćemo, objaviti na mrežnom portalu i katalogizirati najvrjednije rukopise zadarskoga područja

Projekt će trajati pet godina, a pokrenut je na osnovu suradnje Odjela za informacijske znanosti s Institutom Vestigia pri Sveučilištu u Grazu, s kojim zadarski Odjel za informacijske znanosti surađuje već godinama

Doc. dr. sc. Marijana Tomić, čije je područje interesa organizacija informacija, stara i rijetka građa i digitalna humanistika, voditeljica je projekta digitalizacije starih rukopisa, prvenstveno glagoljskih, na Odjelu za informacijske znanosti na Sveučilištu u Zadru. U projektu sudjeluje 30-ak stručnjaka, s Odjela za informacijske znanosti profesorice Nives Tomašević i Mirna Willer te dr. sc. Drahomira Cupar i dr. sc. Krešimir Zauder, tajnica projekta Marijana Majić-Mazul, mag. bibl., dolazi iz Sveučilišne knjižnice, a okupljeni su i suradnici s niza drugih odjela i znanstvenih institucija i baštinskih ustanova izvan Sveučilišta. Projekt će trajati pet godina, a pokrenut je na osnovu suradnje Odjela za informacijske znanosti s Institutom Vestigia pri Sveučilištu u Grazu, s kojim Odjel za informacijske znanosti, preko razmjene nastavnika, zajedničkih organizacija doktorskih ljetnih škola i slično, surađuje već godinama.

Interdisciplinarni projekt

Kako je Marijana Tomić doktorirala na istraživanju glagoljičkih rukopisa, a u Grazu u Institutu Vestigia bila je tri mjeseca na stručnome boravku, ponudili su joj da bude njihova suradnica na digitalizaciji rukopisa, u prvome redu glagoljskih. U Institutu Vestigia uglavnom istražuju rukopise koji nisu pisani latinicom i latinskim jezikom. U tom su smislu zbog osjetljivosti stare i rijetke građe

koju se iz konzervatorskih razloga ne može digitalizirati skenerima, u austrijskome Institutu razvili stalak za digitalizaciju koji ne oštećuje staru građu. Takvih je stalaka do sada proizvedeno i prodano samo 80.

Stalak ne oštećuje staru rijetku građu te ima veliki broj mogućnosti koje pridonose tome da se građu fotografira brzo, bez korištenja bljeskalica umjesto kojih se koriste tzv. hladne lampe koje onemogućuju oštećenje svjetlom. Stare knjige se pri digitalizaciji ne otvaraju do kraja što je omogućeno uporabom posebnog stalka u obliku zipke, a knjigu je moguće snimati iz svih pozicija, npr. snimiti hrbat i obrez, a da ona pri tome ne stoji u položaju koji je oštećuje. Stalak je skup, a o njegovoj vrijednosti govori i to da je isti kupila i Vatikanska knjižnica za digitalizaciju svojih vrijednih rukopisa.

„Na temelju naše suradnje uspjeli smo dobiti stalak na rok od pet godina da bi smo ga koristili za digitalizaciju rukopisa sa zadarskoga područja, a imamo ugovor s Državnim arhivom u Zadru i Arhivom zadarske bisku-

pije. Oni su nam izuzetni partneri, od početka zajedno s nama u ovome projektu“, kaže Marijana Tomić koja je, zajedno s Marijanom Majić Mazul, bila na obuci u Grazu. Pomagat će im asistentica Nikolina Peša Pavlović, savjetujući oko fotografiranja.

Projekt digitalizacije pravi je interdisciplinarni projekt koji je okupio velik broj stručnjaka iz različitih disciplina.

„Naš cilj nije samo digitalizirati i staviti na web, nego i sastaviti katalog najvrjednijih rukopisa zadarskoga područja. Stručnjaci za organizaciju informacija pobrinut će se za to da se izradi katalog koji se može pretražiti prema više kriterija kako bismo korisnicima omogućili da na što lakši način pronađu rukopis koji ih zanima.

S nama su mnogi vrhunski stručnjaci sa Sveučilišta i izvan njega koji rade na istraživanjima rukopisa, a zanima ih glagoljica, paleografija, povijest, genealogija, ili koji drugi segment povijesti pisma i kulture. Imamo i tim stručnjaka koji se bave zaštitom građe i podataka, da osiguramo da se digitalizaci-

U Vestigia institutu razvili su stalak za digitalizaciju rukopisa koji pri digitalizaciji ne oštećuje staru građu. Takvih je stalaka do sada proizvedeno samo 80. Skup je i digitalizacija njime je spora, posjeduje ga i Vatikanska knjižnica, a mi smo ga dobili na rok od pet godina

LUCIJA ŽILIĆ NA STUDENTSKOJ KONFERENCIJI U LYONU, ISTRAŽIVANJE:

Prijateljstvo studenata i profesora na Facebooku

Studentica Lucija Žilić, Odjel za informacijske znanosti, svoje je istraživanje o Facebooku predstavila na studentskoj konferenciji u Lyonu krajem siječnja.

„Istraživala sam koliko su studenti svjesni utjecaja koje njihovo prijateljstvo na Facebooku može imati na njihov studij i život te koliko su svjesni svoje privatnosti u takvim prijateljstvima. U svrhu istraživanja provodila sam ankete, jedne za studente, a druge za profesore, a anketirano je stotinjak studenata i 70-ak profesora. Istraživanje je pokazalo kako studenti uglavnom nisu svjesni toga kakav to utjecaj može imati na njih, ali misle da profesori ne bi trebali stvarati neko mišljenje o njima temeljeno na njihovu profilu na Facebooku. Profesori se slažu sa studentima kad je riječ o formiranju mišljenja temeljenog na profilu, no istaknuli su kako rijetko pregledavaju studentske profile, prihvaćaju ih kao prijatelje, ali ne smatraju to posebno važnim. Studenti misle da je prijateljstvo s profesorima na društvenoj mreži važno. Dio istraživanja odnosio se na mišljenje studenata i profesora o tome što je profesionalno ponašanje na Facebooku. I jedni i drugu rekli su da postavljanje glazbe smatraju neprofesionalnim, ali misle kako je u redu objavljivanje osobnih političkih ili vjerskih stavova. Ispitanici su rekli da Facebook najčešće koriste za zabavu i komunikaciju s prijateljima.“

jom ništa ne ošteti, odnosno da knjigu ostavimo u istome ili boljem stanju od onoga u kojemu smo je zatekli, zatim stručnjake za alate koji omogućuju pretraživanje digitaliziranoga sadržaja, ali i tim stručnjaka koji se bave kreativnim industrijama čiji je pak cilj da ta baština bude na najbolji mogući način prezentirana javnosti. To je možda i najvažniji cilj“, kaže dr. Marijana Tomić.

Pilot-godina

„Prva godina je pilot-godina, a plan je digitalizirati 30-ak kodeksa. Portal pisane baštine nam je važan jer će na njemu biti dostupna digitalizirana građa, koja će se moći pretražiti putem on-line kataloga, a podaci o građi će biti napisani u on-line Leksikonu pisane baštine. Austrijanci su uložili novac u stalak i obuku, na nama je da proizvedemo informacijski sustav i najbolji način prezentiranja i istraživanja pisane baštine. Voditelj Instituta Vestigia, prof. dr. sc. Erich Renhart, cijelu će iduću godinu provesti na slobodnoj studentskoj godini u Zadru da bismo zajedno dalje razvijali projekt i prijavljivali ga za europske fondove. Pokazali smo se kao kvalitetni suradnici i ovo je rezultat naše suradnje koja je građena korak po korak“, ističe dr. Tomić, dodajući kako su im se u projektu pridružili i suradnici iz Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Nacionalne i sveučilišne knjižnice, Staroslavenskog instituta u Zagrebu i niza drugih ustanova. (zgt)

DR. SC. NIVES TOMAŠEVIĆ,
DOCENTICA NA ODJELU ZA INFORMACIJSKE ZNANOSTI

Kreativna industrija i nakladništvo

U knjizi *Kreativna industrija i nakladništvo* ugledna urednica i sveučilišna profesorica Nives Tomašević povezuje fenomen kulturne industrije sa svojim užim praktičnim i znanstvenim područjem, nakladništvom, i tako otvara novo problemsko područje bitno za nacionalnu kulturu u globalno doba. Autorica postavlja tezu o nakladništvu kao dijelu kulturne industrije te se bavi književnim tekstom kao kulturnim dobrom i nakladništvom kao djelatnošću koja istodobno radi prema tržišnim načelima, ali i sudjeluje u stvaranju, održavanju i dogradnji nacionalnoga identiteta.

beralnog kapitalizma. Istraživanje provedeno u Velikoj Britaniji pokazuje da je vrijednost izvezenih usluga britanske kreativne industrije 2013. iznosila 17,9 milijardi funti. Europska unija prepoznala je kreativnu ekonomiju kao snažnu gospodarsku granu koja se može oduprijeti utjecaju gospodarske i ekonomske krize...“

O nakladništvu

„Nakladništvo ima dvije uloge - onu tržišnu i onu kulturnu. Uloga tih dviju nakladničkih odlika združena je unutar kulturne i kreativne industrije, sektora koji je u Republici Hrvatskoj u nastajanju. Osim nakladništva, unutar sektora kulturne i kreativne industrije važnu ulogu ima i knjiga - proizvod nakladničke djelatnosti.“

Knjiga se promatra kao proizvod nakladničke djelatnosti za koji valja iznaći atraktivno mjesto u tržišnoj niši te se, u funkciji prodaje, razumljivo i učinkovito obratiti potencijalnom čitatelju, odnosno budućemu konzumentu te kulturne vrijednosti.“

O kreativnoj industriji

„Pod pojmom kreativna industrija ili, češći izraz, kreativna ekonomija podrazumijevaju se procesi proizvodnje, distribucije i potrošnje (nematerijalnih) kreativnih, kulturnih i simboličkih dobara. Kreativna ekonomija također implicira pružanje i pristup uslugama te inovativan način upravljanja proizvodnim procesima, u čemu se odražavaju obilježja dominantnog ekonomskog sustava - neoli-

ODSJEK ZA HRVATSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST NA SVEUČILIŠTU U ZADRU - 60 GODINA POSTOJANJA

Prof. Josip Lisac: Vodeću ulogu u osnivanju Filozofskoga fakulteta u Zadru imao je Krleža

Odsjek za hrvatski jezik i književnost na Sveučilištu u Zadru ove godine slavi 60. godišnjicu. Trenutačno na Odsjeku studira tristo tina studenata kojima predaje 24 nastavnika. Redovitih profesora u trajnome zvanju ima troje, a među njima je i uvaženi predavač, prof. dr. sc. Josip Lisac, nekadašnji asistent prof. Dalibora Brozovića, koji je svojim predavanjem 6. ožujka 2016. otvorio ovogodišnje Dane kroatistike.

„Profesor Lisac stručnjak je za područje povijesti hrvatskoga jezika i dijalektologije, neumorni organizator i pokretač znanstvenih aktivnosti, voditelj znanstvenoga projekta Hrvatske zaklade za znanost pod naslovom ‘Dijalektološka i jezično-povijesna istraživanja hrvatskoga jezika’, kaže doc. dr. sc. Kornelija Kuvač-Levačić, zamjenica pročelnice Odjela za kroatistiku i slavistiku, izv. prof. dr. sc. Rafaela Božić.

Prof. Lisac, prvi pročelnik Odjela za kroatistiku i slavisti-

ku Sveučilišta u Zadru (2003. - 2006.), u povodu Dana kroatistike u svojem predavanju iznio cijeli historijat osnivanja Filozofskoga fakulteta u Zadru, razvoja kroatistike i slavistike te odao počast osnivačima, istaknutim profesorima i stručnjacima.

Odsjek za kroatistiku, kako je napomenuo prof. Lisac, osnovan je 16. listopada 1956., kada je tadašnji Filozofski fakultet u Zadru bio dio Sveučilišta u Zarebu, zatim dio Sveučilišta u Splitu, a danas je Odjel za kroatistiku na Sveučilištu u Zadru.

Prijedlog osnivanja Filozofskoga fakulteta u Zadru prihvaćen je u Saboru 1955., a vodilo se računa o tome da je u Zadru znanstvena knjižnica, arhiv, arheološki muzej i kazalište. Bio je to smion pothvat jer je Zadar u to vrijeme bio u ruševinama zbog savezničkoga bombardiranja.

„To je u svakome smislu, humanističkom, političkom, bio važan grad, prije svega zbog Italije, razumije se, ali i zbog mnogih

Zamjenica pročelnice Odjela za kroatistiku i slavistiku, doc. dr. sc. Kornelija Kuvač-Levačić i pročelnica Odjela, izv. prof. dr. sc. Rafaela Božić

drugih razloga. Najveću ulogu u osnivanju Filozofskoga fakulteta u Zadru ipak je odigrao Miroslav Krleža koji je tada bio potpredsjednik Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, a vjerojatno i najvažniji Titov savjetnik u kulturnim, znanstvenim, političkim i drugim pitanjima. Zanimljivo, važnu ulogu imao je i Miloš Žanko, koji je tada bio predsjednik Savjeta za nauku i kulturu Narodne republike Hrvatske“, rekao je, među ostalim, prof. Lisac.

O Filozofskome fakultetu u Zadru brigu su vodili profesori sa Zagrebačkoga fakulteta, njih osmorica, iako nisu svi bili slavističke niti kroatističke orijentacije.

Dana 22. svibnja. 1956. izabrani su prvi profesori, bilo ih je devet. Njih osam postali su članovi jedne od akademija znanosti i umjetnosti, a neki i više njih.

„Kakav je to bio izbor u samo-

me startu, netko bi pomislio da se tkogod želio riješiti takvih briljantnih umova pa su možda čak i zbog toga dospjeli u Zadar. No, mnogi od njih napravili su veliku svjetsku karijeru, tu prije svega mislim na Zarka Mujačića, Dalibora Brozovića i Miroslava Kravara. Na početku su na fakultetu postojale pojedine studijske grupe, jedna je bila historijska, povjesničarska, druga za hrvatski ili srpski jezik i jugoslavenske književnosti, to se tada tako zvalo... Mogli su biti jednopredmetni ili dvopredmetni studiji, a svi ostali bili su dvopredmetni. Postojale su rusistička grupa, romanistička grupa, germanistička...“

Otvorenje Filozofskoga fakulteta održano je 16. listopada 1956., u povodu čega je održana velika svečanost.

„Na otvorenju su sudjelovali mnogi ugledni gosti, a sve što su govorili prenosilo se preko razglasa tako da je riva bila puna

Organizacija studija

Odjel za kroatistiku i slavistiku Sveučilišta u Zadru čine Odsjek za hrvatski jezik i književnost i Odsjek za ruski jezik i književnost. Odsjek za hrvatski jezik i književnost i južnoslavenske filologije postoji od osnivanja Filozofskoga fakulteta u Zadru 1956. Ovisno o politici, mijenjao je nazive. Na njemu su odgojene i školovane generacije studenata. Program studija Odsjeka za kroatistiku, definiran na sjednici Stručnoga vijeća Odjela 2004., naknadno je doraden. Dva studijska programa, preddiplomski i diplomski, objedinjeni su u cjelinu: preddiplomski i diplomski studij Hrvatski jezik i književnost (jednopredmetni studij); Hrvatski jezik i književnost (diplomski jednopredmetni studij); preddiplomski i diplomski studij Kroatistika i južnoslavenske filologije (jednopredmetni studij). Studira se prema bolonjskim principima, slični programi su u Hrvatskoj (Zagreb, Rijeka, Osijek, Pula, Split), a uspostavljene su veze i s kroatistikom u drugim zemljama (Italija, Austrija, Njemačka, Mađarska, Slovačka, Češka itd.).

Odsjek za ruski jezik i književnost u Zadru ima daleku prošlost, vuče korijene od dvopredmetne slavističke grupe Ruski jezik i književnost, koja postoji od osnivanja Filozofskoga fakulteta. Današnja dvopredmetna studijska grupa ruskoga jezika i književnosti, nakon uvođenja bolonjskoga procesa, nudi preddiplomski i diplomski studij.

ljudi koji su pratili što se na otvorenju događa. Razumije se, bile su to teške godine, bilo je tada mnogo 'veslača', onih koji su bježali preko mora, ali to su bile i godine velikih zanosa tako da su ljudi s golemim uzbuđenjem popratili taj povijesni događaj. Među govornicima istaknuo se Miroslav Kravar, a u svojem izlaganju izrazito je naglasio pedagošku dimenziju.

Zanimljive su bile i riječi Mate Hraste, on je tada bio dekan Filozofskoga fakulteta u Zagrebu i član Upravnoga odbora Matice hrvatske, a rekao je: 'Ispunio se vaš san, vaša davna pravedna želja. Danas su oči cijele primorske Hrvatske, šire Hrvatske i Jugoslavije uprte u grad Zadar... Zagrebački filozofski fakultet pomoći će da vaš fakultet postane svjetionik kulture na ovoj najistaknutijoj točki naše jadranske obale', citirao je prof. Lisac Kravara u svojem izlaganju i dodao da je Zadar tijekom cijele povijesti bio najvažniji jadranski grad na obali.

No, 40 godina poslije, kad su se 1996. obilježavala četiri desetljeća osnivanja Filozofskoga fakulteta, istaknuti hrvatski klasični filolog i lingvist, Miroslav Kravar, prema riječima prof. Lisca, bio je sablažnjen: „Slušao je Radio Knin i nekadašnje zadarske studente kako likuju i raduju se što je srušen Maslenički most, srušena ova važna zgrada, ona važna zgrada...“

Tada mu je bilo žao što je u Zadru osnovan fakultet koji je proizveo takve profesore.“

Najvažniji ljudi ondašnjega Filozofskoga fakulteta, pa tako i Odsjeka za kroatistiku, bili su profesori koji su svijetom pronosili glas Filozofskoga fakulteta u Zadru.

Prof. Lisac u svojem se izlaganju, uz ostale, posebno sjetio dvojice hrvatskih velikana - jezikoslovca, autora rječnika, Vladimira Anića, koji je u Zadru predavao od 1962. do 1974., te Dalibora Brozovića, koji je na fakultetu bio od 1956. do 1990.

„Brozović je bio veliki radnik, i kao dijalektolog, i standardolog, i kao komparativni slavist i kao proučavatelj mnogih lingvističkih pitanja. Nitko drugi nije zahvatio tako široko među južnim Slavenima, od hrvatskoga do raznih drugih jezika. Njegova je uloga svakako bila istaknuta i izvan zemlje. Bio je gostujući profesor u Njemačkoj i SAD-u, a predavao je na mnogim sveučilištima po cijelome svijetu.“ (sb)

IZV. PROF. DR. SC. VALTER TOMAS, PROČELNIK ODJELA ZA TALIJANISTIKU SVEUČILIŠTA U ZADRU

Nikada nismo zabilježili pad interesa studenata za talijanski

Izv. prof. dr. sc. Valter Tomas, pročelnik Odjela za talijanistiku, ovih je dana sazvao sjednicu Odjela kako bi se raspravilo o obilježavanju 60. godišnjice postojanja talijanistike u Zadru, najprije kao Odsjeka na Filozofskome fakultetu, a zatim i Odjela na Sveučilištu u Zadru.

„Talijanistika je jedan od odjela koji su u temelju nekadašnjega Filozofskoga fakulteta. Kako je riječ o lijepoj godišnjici, odlučili smo je obilježiti nizom događanja u svibnju i listopadu koja neće imati samo svečarsku, nego i radnu atmosferu. Pritom posebno valja pohvaliti aktivno sudjelovanje studenata u provedbi ove inicijative. U svibnju, u sklopu Dana talijanistike organiziramo studentsku stručnu konferenciju, natječaj za najbolji studentski književni rad, radionice koje će studenti i nastavnici održati na Odjelu, vrtićima i u Gradskoj knjižnici, te znanstveno-stručni kolokvij. Pozvali smo i goste koji su usko vezani za naš odjel. To su naš umirovljeni profesor i dugogodišnji pročelnik prof. dr. sc. Živko Nižić; naš nekadašnji student, moj kolega, akademik prof. dr. sc. Goran Filipi sa Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, te profesorica dr. sc. Sanja Roić s talijanistike Filozofskoga fakulteta u Zagrebu“, kaže prof. Tomas. U listopadu, pak, organiziramo već tradicionalni međunarodni znanstveni skup Književnost, umjetnost, kultura između dviju obala Jadrana / Letteratura, arte, cultura tra le due sponde dell'Adriatico.

Odjel za talijanistiku Sveučilišta u Zadru osnovao je Odsjek za talijanski jezik Sveučilišta u Mostaru na kojemu predaju mnogi profesori sa zadarske talijanistike dok se, kako kaže prof. Tomas, u glavnome gradu Hercegovine

Talijanistika je jedan od odsjeka (danas odjela) koji su u temelju nekadašnjega Filozofskoga fakulteta (danas Sveučilišta) u Zadru

ne „ne ekipiraju i stvore vlastiti kadar“. Suradnja s talijanistima u Hrvatskoj na zavidnoj je razini, a iznimno je važna i suradnja Odjela s talijanskim sveučilištima, posebice sa Sveučilištem u Padovi. Naime, na temelju spoznata o znanstveno-nastavnoj suradnji sa Sveučilištem u Padovi, talijanski profesori svake godine dolaze u Zadar gdje predaju studentima, više naših nastavnika i suradnika boravilo je u Padovi na višemjesečnom stručnom i znanstvenom usavršavanju, a u sklopu suradnje organizira se i spomenuti simpozij Književnost, umjetnost, kultura između dviju obala Jadrana..

Na Odjelu za talijanistiku izvođe se preddiplomski i diplomski studiji talijanistike, nastavnički, i studij prevoditeljstva.

„Godišnje na preddiplomski studij upišemo oko 90 studenata, 60 na nastavničkome smjeru i još 30 na prevoditeljskom. Oni nisu administrativno odvojeni, ali mi ih ipak vodimo kao zasebne smjerove. Nikada, otkad sam ja došao na fakultet prije 33 godine, nismo zabilježili pad interesa

studenata za talijanski. Najmanje je dva puta više interesa nego što je mjesta još od vremena kada su postojali klasifikacijski ispiti za upis.“

Na Odjelu za talijanistiku ukupno je 17 profesora te dva vanjska suradnika, a o fokusu njihova djelovanja prof. Valter Tomas kaže: „U nastavnome dijelu bavimo se onim što nam nalaže kurikulum, a u znanstvenome najviše temama hrvatsko-talijanskih književnih i kulturnih prožimanja na jednoj i drugoj obali Jadrana. Većina naših nastavnika doktorirala je ili priprema doktorat iz tog još uvijek nedovoljno istraženog područja. Primjerice, moj doktorat Gazzetta di Zara bavi se talijanskom kulturom u hrvatskome Zadru ili talijanskim Zadrom unutar hrvatske kulture... Doktorat moje kolegice i zamjenice Andrijane Jusup Magazin vezan je uz osnivača zadarske Znanstvene knjižnice Alessandra Paraviu, a doktorat kolegice Nedjeljke Balić Nižić uz hrvatske i talijanske književne teme u zadarskoj periodici u prvoj polovici 20. stoljeća.“ (ir)

Odjel za talijanistiku Sveučilišta u Zadru svesrdno je potpomogao osnivanje Odsjeka za talijanski jezik i književnost Sveučilišta u Mostaru na kojemu predaju mnogi profesori sa zadarske talijanistike dok se, kako kaže prof. Tomas, 'tamo ne ekipiraju i stvore vlastiti kadar'

INTERVJU DOC. DR. SC. VANDA MIKŠIĆ, ŠEFICA KATEDRE ZA PREVODITELJSTVO (FRANCUSKI JEZIK) NA ODJELU ZA FRANCUSKE I IBEROROMANSKE STUDIJE

Bilo bi mi drago da su studenti malo motiviraniji, da ne ganjaju isključivo ECTS-ove

Dr. sc. Vanda Mikšić, šefica Katedre za prevoditeljstvo (francuski jezik) na Odjelu za francuske i iberoromanske studije, dobitnica je brojnih nagrada za svoje prijevode. Od Društva hrvatskih književnih prevodilaca dobila je 2009. nagradu za najbolji nefikcionalni prijevod za djelo Michela Meyera "Povijest retorike od Grka do naših dana". Prošle godine dobila je nagradu Ministarstva kulture RH "Iso Velikanović" za najbolji prijevod, i to za roman Georgesa Pereca "Život način uporabe". Ministrica kulture Republike Francuske prije dvije godine dodijelila joj je orden Viteza reda umjetnosti i književnosti.

Rođeni ste u Šibeniku. Niste u školi učili francuski i talijanski, ali ste danas prevoditeljica s tih jezika. Kako je teklo vaše školovanje?

Rođena sam u Šibeniku, odatle su mi roditelji, ali nikada tamo nisam živjela. Za mene je to poseban grad koji je oduvijek bio rezerviran za ljetovanja i najljepši trenuci iz mog djetinjstva vezani su uz njega. Školovala sam se u Zagrebu, u tadašnjoj "Kulturi" pohađala sam smjer TV, film, kazalište. Bavila sam se fotografijom i namjeravala biti filmska redateljica, ali nisam odmah primljena na Akademiju pa sam se okrenula jezicima. Na Akademiju se više nisam ni pokušavala upisati. U srednjoj sam školi doista učila posve druge jezike - engleski, njemački i latinski - ali sam paralelno u školi stranih jezika učila i francuski i talijanski koje sam zatim i studirala. Nakon studija, otišla sam raditi u Bruxelles te uz rad doktorirala na bruxelleskome Slobodnom sveučilištu.

Kako ste i kada otkrili svoj dar za jezike? Je li to posljedica odluke i/ili nemogućnosti da se bavite režijom?

Još kao mala, na moru, mogla sam čuti razne jezike. Uvijek me zanimalo što ljudi govore, htjela sam ih razumjeti. U Šibenik je na Festival djeteta dolazilo mnoštvo stranih trupa, sjećam se da su me potpuno očarale kineske plesačice, tražila sam od njih potpise i vidjela njihove ideograme. Moj je impuls uvijek bio: Želim naučiti njihov jezik, želim s njima moći komunicirati! Oduvijek su me impresionirali ljudi sa znanjem većega broja jezika koji se snalaze u svim sredinama i idu prema drugom. San mi je bio govoriti barem dvadesetak jezika!

Radili ste u diplomatskim

Ministrica kulture Republike Francuske prije dvije godine dodijelila je Vandu Mikšiću orden Vitez reda umjetnosti i književnosti, a prošle godine dobila je nagradu Ministarstva kulture RH 'Iso Velikanović' za najbolji prijevod, za roman Georgesa Pereca 'Život način uporabe'

predstavništvima RH. Umjesto rutinskoga diplomatskog život, izabrali ste „kopanje i oranje“ po djelima francuskih i talijanskih autora. Zašto?

Stjecajem okolnosti. Diplomatski život ima svojih čari, ali ja sam odlučila usporedno i nastaviti studirati. Za potrebe doktorata, a i zato da ostanem blizu materinskoga jezika koji sam u inozemstvu lagano počela zapostavljati, počela sam prevoditi, za sebe, jedan roman s talijanskoga. Inače sam vrlo nestrpljiva i nemirnoga duha, a ispostavilo se da su čitanje i prevođenje za mene jedine aktivnosti u kojima vrijeme prestane postojati. I općenito pisanje, ali nemam daha za duže forme.

Laskaju li vam priznanja i kako se osjećate kao francuski Vitez reda umjetnosti i književnosti?

Godi dobiti priznanje, dobar je osjećaj kada struka prepoznaje napor koji kontinuirano ulažete u preispisivanje vrijednih tekstova svjetske književnosti za ovdašnje čitatelje. Ali mene, iskreno, razveseli i kada mi neki pojedinac, meni poznat ili ne, kaže da mu se svidio neki moj prijevod. Isto tako, voljela bih da postoji prijevodna kritika, da se više piše o kvaliteti prevedenih tekstova, istaknu dobre strane nekoga prijevoda, ali i osvijeste neki propusti. Mislim da bi svim prevoditeljima bilo korisno imati pred sobom neko zrcalo, nekakvu objektivnu povratnu informaciju. Mogli bismo raditi još kvalitetnije. Jer, prevoditelj je često usamljen u radu i ne dobiva uvijek povratnu informaciju. U tom smislu iznimno je koristan projekt Translab, koji su osmislile prevoditeljice Ursula Burger, Nataša Medved, Mirna Šimat i Marija Spajić, a koji je najprije počeo

na francuskome, od ove godine i na talijanskome i njemačkom jeziku, a sastoji se od mjesečnoga sastajanja profesionalnih prevoditelja radi diskusije na neku tradukološku temu i raspravljanja o problemima na koje nailaze u svojem radu. Ta vrsta dijaloga i neposredne povratne informacije iznimno je dragocjena.

Kako ste završili na Sveučilištu u Zadru?

Kada su kolege s Odsjeka za francuski jezik i književnost odlučili pokrenuti diplomski studij prevoditeljstva, ja sam predavala na Filozofskome fakultetu u Zagrebu kao vanjska suradnica. Pozvali su me da dođem kao naslovni predavač, a zatim je raspisan natječaj za docentsko mjesto na koji sam se prijavila. I evo me u Zadru, već četvrtu godinu!

Kako vam je raditi u Zadru, na Odjelu za francuski? Nije li to u vašem slučaju povratak (zavičaju), a ne odlazak iz Zagreba?

Na Odjelu mi je doista izvrsno, i na Sveučilištu, prije svega zato što radim u vrlo ugodnome ambijentu s krasnim ljudima. Pritom podjednako mislim na kolege s kojima se veoma dobro slažem i na studente s kojima silno volim raditi. Bilo bi mi drago da su i malo motiviraniji, da budem posve iskrena, da ne ganjam isključivo ECTS-ove, ali meni je velika čast i silno sam ponosna što mogu obrazovati te mlade ljude za prevoditeljsko zanimanje, ali ih i odgajati te usadivati u njih neke ljudske vrijednosti u koje duboko vjerujem.

Čitate i putujući na relaciji Zagreb - Zadar i obrnuto. Koliko potrošite vremena na čitanje?

Ne mislim da trošim vrijeme na čitanje, svaki trenutak proveden u čitanju uloženo je vrijeme! To putovanje busom za mene

postaje privilegiran trenutak da usred dana čitam, prije Zadra nisam to sebi mogla priuštiti! Čitam svašta, od studentskih prijevoda i radova do znanstvenih članaka, od beletristike do novinskih vijesti. Ne mogu reći da sam jedina koja u busu čita, niti bih htjela na bilo koji način postavljati mjeru stvari - netko tko cijelim putem promatra krajolik može itekako dobro i kreativno iskoristiti vrijeme putovanja - ali me uvijek iznova čudi koliko malo ruku drži knjigu dok putuje...

Osim znanja, za dobar posao važna je i strast. Osjećate li strast prema prevođenju?

Apsolutno, bez strasti se nijedan posao ne može obavljati zdušno, iako strast, kao što ste i sami rekli, sama po sebi nije dovoljna.

Je li prevoditeljstvo suautorstvo?

Prevođenje je u svakome slučaju suautorski čin jer cijeli jedan mikrokozmos nastao u jednome jeziku i kulturi treba pretočiti u neki drugi jezik, uči u neku drugu kulturu. Riječ je o preispisivanju postojećega teksta, svojevrsnome palimpsestnom radu koji istodobno mora zadržati izvorna obilježja teksta i postati nešto drugo. Filozofski gledano, ta istost u drugosti, ta drugost u istosti veoma je kompleksna stvar zbog koje se prevoditelj često uspoređuje s izdajicom, ali meni je to balansiranje na žici, to bivanje na rubu iznimno poticajno.

Kojih biste pet knjiga, prema vlastitome izboru, najradije preveli s hrvatskoga na francuski?

Izvrсно pitanje, težak odgovor. Svakako bih vodila računa o onome što je već prevedeno i nastojala, s jedne strane, ispuniti prazna mjesta, a s druge, nadograđivati suvremenom pro-

dukcijom. Nisam sigurna da bih se i u kojim okolnostima latala prevođenja proze, osim u tandemu s nekim frankofonom. Na francuski imamo prevedena neka Krležina i Andrićeva djela te mlade autore poput Slavenke Drakulić, Dubravke Ugrešić, Predraga Matvejevića, Miljenka Jergovića, Igora Štiksa. Nisu prevedeni, koliko mi je poznato, Janko Polić Kamov, Slobodan Novak, Ranko Marinković, Vladan Desnica, Irena Vrkljan... Voljela bih vidjeti prijevode suvremenih autora poput Olje Savičević Ivančević, Ivane Sajko... Ima i nešto prevedene poezije (Vesna Parun, Anka Žagar, Hrvoje Pejaković, Zvonko Maković, Krešimir Bagić...), a tome umnogome pridonosi i mala izdavačka kuća L'Ollave na čelu s pjesnikom Jeanom de Breyneom koji već petu godinu objavljuje po dva hrvatska pjesnika godišnje i zahvaljujući kojemu sada već imamo francuske prijevode bardova poput A. B. Šimića, Antuna Šoljana, Zvonimira Mrkonjića, Slavka Mihalića te suvremenih pjesnika poput Branka Ćegeca, Sibile Petlevski, Gordane Benić...

Mislim da bi među petorkom svakako bio Danijel Dragojević, a tu su još i mnogi važni pjesnici - Ivan Rogić Nehajev, Delimir Rešicki, Sonja Manojlović, Dorta Jagić... Mnoge sam prozaike i pjesnike pritom nepravedno ispuštala!

Na čemu trenutačno radite?

Trenutačno ne prevodim, ali dionedavno sam s kolegicom Evaine Le Calvé-Ivičević prevodila Ježevu kućicu na francuski, a zatim sam na francuski "vraćala" jedan prevedeni tekst Georgesa Pereca o ratu u Alžiru, koji je krajem pedesetih godina objavljen u Sarajevu, ali se izvor nik izgubio. Taj mi se zahvat ispisivanja teksta u jeziku koji je autoru izvorni čini kao apsolutno nenadmašno prevoditeljsko iskustvo, prava arheologija teksta, koja je iziskivala koncentraciju svih znanja i vještina koje sam dosad prikupila. (I. Radoš)

Oduvijek me zanimalo što ljudi govore, htjela sam ih razumjeti. Moj je impuls uvijek bio: Želim naučiti njihov jezik, želim s njima moći komunicirati!

ODJEL ZA ANGLISTIKU - RAZVOJ

Pokušavamo pratiti i politiku razvoja drugih odjela te se to lagano pretvara u neku vrstu interdisciplinarnih studija

DOCENT DR. SC. **MARKO LUKIĆ**, PROČELNIK ODJELA ZA ANGLISTIKU

Anglistika je među tri najtraženija studija na Sveučilištu u Zadru

Na Odjelu za anglistiku Sveučilišta u Zadru, koji je osnovan 1956. u sklopu Filozofskoga fakulteta u Zadru, trenutačno je 20-ak zaposlenih, među kojima je broj onih u nastavno-znanstvenim zvanjima osjetno porastao u proteklih nekoliko godina. Naime, anglistika se svojedobno suočila s problemom nedostatka kadra jer su mnogi bili otišli u mirovinu, a nije bilo međugeneracije za znanstveno-nastavno znanja. Međutim, pridružili su im se profesori s drugih odjela, a u međuvremenu je i dio asistenata izabran u zvanja, tako da ih je danas desetak u znanstveno-nastavnim zvanjima. Toliko profesora svakako je prijeko potrebno jer se svake godine na anglistiku upiše čak 80-ak redovnih studenata.

„Kako je svake godine izuzetan interes za anglistiku, mislim da ćemo i povećati kvotu. Anglistika je tražena, među tri najtraženija studija u sklopu Sveučilišta“, kaže docent Marko Lukić, pročelnik Odjela.

„U sklopu studija imamo“, dodaje prof. Lukić, „dva usmjerenja, nastavnički i znanstveni. S obzirom na to da se relativno lako može pronaći posao, veće je zanimanje za nastavničkim i tu je, dakako, veći broj studenata. No, znanstveno usmjerenje, jasno, ima svoje prednosti. Malobrojniji studenti koji uplove u znanstvene vode budući su doktori znano-

Kako je svake godine izuzetan interes za anglistiku, docent Lukić smatra kako će svakako trebati povećati upisnu kvotu

sti, a područje njihova interesa nipošto nije usko. Riječ je o znanstvenoj produkciji u književnosti, lingvistici, medijima, popularnoj kulturi... Važno je istaknuti kako se anglistika razvija sukladno trendovima izvan konjunktura Hrvatske. Pokušavamo pratiti i politiku razvoja drugih odjela te se to lagano pretvara u neku vrstu komparatistike.“

Putem Erasmusa, projekta razmjene studenata s drugim sveučilištima u Europi, uglavnom iz Italije, Austrije, Poljske i Turske, na Odjel za anglistiku zadarskoga sveučilišta pristiže i dosta studenata iz inozemstva. Profesor Lukić to smatra dobrodošlom činjenicom jer vjeruje, kako je istaknuo, da su iskustva stranih studenata pozitivna ako, naravno, dolaze s fakulteta na kojemu su stekli neko predznanje. „Zadovoljavajuće je ako mogu pratiti našu nastavu, onda nemaju problema, a ako imaju problema s jezikom, to samo znači da se moramo više podruditi“, zaključuje. (zgt)

SUKLADAN SVJETSKIM TRENDOVIMA

TOMISLAV KUZMANOVIĆ, JEDINI NASTAVNIK U REPUBLICI HRVATSKOJ IZABRAN U UMJETNIČKO-NASTAVNO ZVANJE DOCENTA IZ PODRUČJA KNJIŽEVNOG PREVOĐENJA

Kod nas ne postoji dovoljan broj književnih agenata i književnih agencija

Da bi se nešto kvalitetno napravilo treba imati ljude koji će kontinuirano obilaziti književne sajmove, uspostavljati kontakte te znati kako napraviti dobar marketing i PR

Veliki dobitak, ne samo za Odjel, nego i cijelo Sveučilište, je, kako je istaknuo docent Marko Lukić, pročelnik Odjela za anglistiku, povratak Tomislava Kuzmanovića u Zadar, zasad jedine osobe izabrane u umjetničko-nastavno zvanje docenta iz područja književnoga prevoditelja. Tomislav Kuzmanović rođen je u Zagrebu, gdje je i studirao kroatistiku i anglistiku, nakon čega je otišao u Iowu u SAD kao lektor hrvatskoga jezika.

„U Iowi sam upisao studij, akademiju književnoga prevođenja, jer je to sveučilište prestižan centar za kreativno pisanje i književno prevođenje. Nakon toga vratio sam se u Hrvatsku i zaposlio na Sveučilištu u Zadru“, kaže Kuzmanović koji je na engleski preveo tri knjige trojice hrvatskih autora - Igora Štiksa, Zorana Ferića i Romana Simića Bodrožića, zatim najnagrađivaniju hrvatsku dramu „Moj sin samo malo sporije hoda“ Ivora Martinića te više tekstova drugih autora, 40-ak, po raznim časopisima i antologijama. Njegove prijevode objavljuju strane izdavačke kuće i časopisi.

„Trenutačno radim na dva prijevoda na engleski, romanu „Brdo“ Ivice Prtenjače, koji je dobio VBZ-ovu nagradu, i romanu „Živjet ćemo bolje“ Maje Hrgović. Na hrvatski pak prevodim poeziju Teda Hughesa, jednoga od najvažnijih britanskih pjesnika 20. stoljeća“, dodaje.

Kuzmanović je itekako svjestan teškoća kad je riječ o uspjehu književnika malih naroda na velikome književnom tržištu SAD-a i Europe. Napominje kako je temeljni problem činjenica da u Hrvatskoj zapravo ne

Prijevod hrvatskih pisaca na engleski jezik događaju se sporadično, 'bez jasnog plana i reda'

postoji dovoljan broj književnih agenata ili književnih agencija. Imamo ih samo dvije, i to tek od nedavno, ali to je premalo za značajniji iskorak.

„Da bi se nešto kvalitetno napravilo“, ističe, „treba imati ljude koji će obilaziti književne sajmove, uspostavljati kontakte te znati kako napraviti dobar marketing, PR. Gotovo su svi naši pisci prevedeni na strane jezike, ali tek po nekoliko stranica, no što s tim!? To nikako nije reprezentativan broj stranica. Ako u nekom katalogu 20 autora dobije po pet stranica, kako ćemo i kome prodati pisca s pet stranica njegova materijala. Treba imati ogledni prijevod barem 50-100 stranica, izvatke iz kritika, same kritike, itd. A dodatno je pitanje kakve su to kritike, tko se danas uopće u RH ozbiljno bavi književnom kritikom, to mora biti nešto iza čega stoji ozbiljan i sustavan rad.“ Kuzmanović u prilog rečenome navodi kako se svake godine s prostora bivše države na engleski preveo samo četiri do šest knjiga, a to je ne malo, nego doista poražavajuće, pogotovo u svjetlu činjenice, napominje, da smo zanimljivi i Francuskoj, i Engleskoj, i Njemačkoj koji, kako je rekao, i dalje doživljavaju ovaj prostor kao krizno žarište. Dodatni je problem, smatra Kuzmanović, što se prijevodi hrvatskih pisaca na engleski jezik događaju sporadično, „bez jasnog plana i reda“. Pa ipak, njegovi su prijevodi s planom i redom. Na ovogodišnjemu festivalu World Voices u organizaciji američkog PEN-a u New Yorku, koji je ustanovio Salman Rushdie i koji će se održati krajem travnja, čitat će se Kuzmanovićev prijevod drame Ivora Martinića „Moj sin samo malo sporije hoda“. Prijevod toga djela od ukupno osam drama uvršten je, među stotinjak odabranih prijevoda, u dramski dio programa. Književno prevođenje je vještina koja nadilazi jezičnu kompetenciju. Ono je, na neki način, književno stvaranje na drugome jeziku, a Tomislav Kuzmanović majstor je te vještine. Izbor njegova prijevoda za čitanje u New Yorku velika je stvar i za autora i za prevoditelja, ali i za Sveučilište u Zadru. (ir)

Na ovogodišnjem festivalu World Voices u organizaciji američkog PEN-a u New Yorku, koji je ustanovio Salman Rushdie, čitat će se Kuzmanovićev prijevod drame Ivora Martinića 'Moj sin samo malo sporije hoda'

ODJEL ZA PEDAGOGIJU U SKLOPU ZADARSKOGA SVEUČILIŠTA OD 2003. GODINE

Nastanak i razvoj Odjela čvrsto su povezani s Filozofskim fakultetom i Sveučilištem u Zadru

Nastanak i razvoj pedagogije u Zadru čvrsto je povezan s Filozofskim fakultetom u Zadru, a zatim i sa Sveučilištem u Zadru. Pedagogija je njihov nedjeljiv dio - od početnoga Općeg predmeta, preko Zajedničkih programskih osnova, do Programa za stjecanje kompetencija nastavnika svih nastavničkih studija. Osim toga, pedagogija je razvijala i vlastiti studij pedagogije. Budući da je sveučilišni Odjel za pedagogiju sljednik fakultetskoga Odsjeka za pedagogiju, početak ovoga članka posvećujemo nastanku i razvoju pedagogije na Filozofskome fakultetu.

Pedagogija na Filozofskome

Filozofski fakultet u Zadru bio je nastavnički orijentiran. Tako su, primjerice, kod svih pet studija s kojima je pokrenut rad Filozofskoga fakuleta 1956. godine stjecana nastavnička zvanja. Pedagogijski sadržaji od sâmoga su početka oblikovani u Opći predmet obvezan za studente svih studija. Stoga akademske 1957./'58. počinje kontinuirano održavanje pedagogijskih predavanja i seminara, a 1958./'59. osnovana je Pedagoška katedra. Uz pedagoško obrazovanje redovitih nastavničkih studija, kontinuirano se simultanim modelom osposobljavalo nastavnike srednjoškolskih strukovnih predmeta koji nemaju nastavničke studije (kao što su npr. medicinske, ekonomske, pravne, tehničke i druge profesije) u obliku sukcesivnoga modela izvanrednog studija.

To je vrijeme kada uz pedagoško osposobljavanje drugih studijskih grupa počinju

Dr. sc. Marija Buterin Mičić, viša asistentica

pripreme studija pedagogije. Akademske godine 1961./'62. pokrenut je drugi (sada među pet) studija pedagogije u Hrvatskoj. Tadašnji trogodišnji dvopredmetni studij pedagogije kao II. glavni predmet kombinirao se s bilo kojim dvopredmetnim četverogodišnjim studijem Fakulteta kao I. glavnim predmetom. Pedagoška katedra prerasta u Odsjek za pedagogiju 1966./'67. Akademske 1976./'77. godine upisana je prva generacija studenata pedagogije kao I. glavnog predmeta s četverogodišnjim trajanjem.

Od 1982./'83. pedagogija postaje jednopredmetni četverogodišnji studij općeg

usmjerenja. Posebnost je toga programa u tome što je znatno obimniji od dvopredmetnog četverogodišnjeg studija. To je najposebniji oblik studija pedagogije realiziran u Zadru.

Akademska godina 1993./'94. donosi posljednju prekretnicu u razvoju pedagogije na Filozofskome fakultetu u Zadru jer je kombinacija pedagogije s drugim studijima dobro prihvaćena u praksi.

Pedagogija na Sveučilištu u Zadru

Među prvim zadaćama novoga Odjela za pedagogiju na Sveučilištu u Zadru, koji je počeo s radom 2003. godine, bilo je osuvremenjivanje postojećega studija pedagogije. U skladu s reformom utemeljenom na bolonjskome procesu, umjesto četverogodišnjega dvopredmetnog dodiplomskog studija pedagogije, uvodi se trogodišnji preddiplomski i dvogodišnji diplomski studij. Akademske godine 2005./'06. pokrenut je preddiplomski, a 2008./'09. diplomski studij pedagogije. Većina studenata preddiplomskoga studija pedagogije nastavlja diplomski studij pedagogije u Zadru.

Od akademske godine 2014./'15. počeo je i novi poslijediplomski doktorski studij pedagogije. Za razliku od svih oblika redovitih dodiplomskih, preddiplomskih i diplomskih studija pedagogije, koji su općega profila, poslijediplomski studij pedagogije posvećen je Kvaliteti u odgoju i obrazovanju. Pokretanje trećega ciklusa pedagoškog obrazovanja od strateške je važnosti. Usmjeren na znanstvena istraživanja odgoja i obrazovanja te na

Članovi Odjela vodili su i vode mnoga istraživanja u sklopu različitih znanstveno-istraživačkih projekata i fondova EU

kritičko vrednovanje pedagoške teleologije, otvoren je kako za stručnjake sa završenim dodiplomskim i diplomskim studijem pedagogije, tako i za sve profile nastavnika koji su na toj razini stekli nastavničke kompetencije.

Kvalitetu rada Odjela za pedagogiju, kao i nekadašnjega Odsjeka, potvrđuje kontinuiran porast interesa studenata za upis njegovih studijskih programa. Program dosadašnjega studija pedagogije stvarao je stručnjake koji su se uglavnom zapošljavali u predškolskim ustanovama te na poslovima pedagoga u osnovnim i srednjim školama. Međutim, u posljednje se vrijeme sve više zapošljavaju u pravosudnim i policijskim strukturama, na burzama rada i dr.

Na Odjelu za pedagogiju trenutačno radi trinaest nastavnika i suradnika: četiri redovita profesora, od toga dva u trajnome zvanju, jedan izvanredni profesor, tri docenta, tri viša asistenta, jedan asistent i jedan predavač. Odjel nikada nije bio bolje kadrovski ekipiran, što mu je osiguralo znanstvenu matičnost na temelju koje se izbori u pedagojska zvanja odvijaju na matičnome Sveučilištu u Zadru.

Nakon pokretanja novoga sveučilišnog programa za stjecanje nastavničkih kompetencija u skladu s bolonjskim procesom 2008. godine, kako simultani tako i sukcesivni model, izvodi Centar „Stjepan Matičević“ koji je usmjeren na cjeloživotno obrazovanje. Iako nastavnici i suradnici Odjela za pedagogiju sudjeluju u realizaciji znatnoga dijela tih programa, nastavna misija Odjela za pedagogiju na Sveučilištu u Zadru usmjerena je sada prije svega na preddiplomski, di-

plomski i poslijediplomski studij pedagogije. Odjel kontinuirano usklađuje svoje studijske programe sa strateškim smjernicama na nacionalnoj i međunarodnoj razini, s posebnim naglaskom na ishodišne pedagoške kompetencije Hrvatskog kvalifikacijskog okvira.

Znanstvena misija Odjela za pedagogiju usmjerena je na okrupnjavanje istraživanja u sklopu znanstveno-istraživačkih projekata, objavljivanje rezultata istraživanja aktualnih pedagojskih i odgojno-obrazovnih problema te razmjenu iskustava i usavršavanje pedagoga i drugih stručnjaka nastavničkoga profila na tematski organiziranim skupovima.

Aktivnosti na Odjelu za pedagogiju

Od osnutka pedagoške katedre pa sve do naših dana članovi Odjela aktivno sudjeluju na gotovo svim važnijim pedagojskim skupovima u Hrvatskoj, do 90-ih godina XX. stoljeća bili su na mnogim skupovima bivše države, kao i na susretima pedagoga. Usavršavaju se u različitim ustanovama u zemlji i inozemstvu, a bili su i gostujući profesori na različitim sveučilištima.

Samo u posljednjem završenom ciklusu znanstveno-istraživačkih projekata, koje je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta provelo od 2007. do 2013. godine, pet je s voditeljima (kao i većinom istraživača) s Odjela:

- Interkulturalne promjene pod utjecajem turizma u RH (voditelj: izv. prof. dr. sc. Stjepan Jagić);

- Odgoj i obrazovanje za poduzetništvo (voditeljica: prof. dr. sc. Dijana Vican);

- Odgoj vrijednosti i medijska manipulacija (voditelj: prof. dr. sc. Zlatko Miliša);

- Ovisničko ponašanje studentske populacije bez konzumiranja droga (voditeljica: prof. dr. sc. Zora Zuckerman) i

- Struktura cjeloživotnog obrazovanja nastavnika (voditelj: prof. dr. sc. Igor Radeka).

Navedeni projekti rezultirali su izradom pet doktorskih disertacija iz područja pedagogije, obiljem istraživačkih rezultata objavljenih u obliku velikoga broja samostalnih izdanja i periodike, novim spoznajama za unaprjeđivanje kurikulumu i odgojno-obrazovnoga rada u školama, spoznajama važnim za trajno profesionalno usavršavanje nastavnika i dr.

Članovi Odjela vodili su i vode mnoga istraživanja u sklopu različitih znanstveno-istraživačkih projekata i fondova EU. Brojna i raznovrsna istraživanja članova Odjela

dostupna su javnosti u velikome broju objavljenih knjiga, rasprava i članaka iz različitih pedagojskih područja. Tijekom realizacije znanstvenih projekata djelatnici Odjela intenzivirali su međunarodnu suradnju s različitim međunarodnim institucijama.

Sudjelovali su u radu mnogih stručnih povjerenstava fakulteta/sveučilišta i drugih ustanova, uređivali časopise i knjige, sudjelovali u radu domaćih i međunarodnih znanstvenih i stručnih skupova, aktivni su u brojnim strukovnim udrugama i dr. Nosili su vrlo odgovorne dužnosti: bili su pročelnici zavoda i prodekani, dekani i prorektori. Konačno, današnja rektorica Sveučilišta u Zadru, prof. dr. sc. Dijana Vican, članica je Odjela za pedagogiju. Nastavnici Odjela za pedagogiju članovi su mnogih udruga, društava i organizacija. Članstva u drugim razvojnim sastavnicama potiču znanstvenu i praktičnu djelatnost Odjela za pedagogiju. Osim toga, aktivno su sudjelovali u objavljivanju i uređivanju nekadašnjih fakultetskih Radova Filozofskog fakulteta u Zadru: Razdjela filozofije, psihologije, sociologije i pedagogije, a sada Sveučilišne Acte Iadertine.

Za svoj plodonosan rad zadarski su sveučilišni pedagozi nagrađivani iznimno vrijednim priznanjima, među kojima se posebno ističe najviša državna nagrada za životno djelo „Ivan Filipović“ za unaprjeđenje pedagoške teorije i prakse.

Skupovi na Odjelu u 2016. godini

Među mnogim do sada organiziranim znanstvenim i stručnim skupovima spominjemo tek sljedeća dva koja će Odjel (su)organizirati tijekom 2016. godine. Tako Odjel za pedagogiju Sveučilišta u Zadru u suradnji s Dječjim vrtićem Radost Grada Zadra organizira znanstveno-stručni skup na temu Održivi razvoj i odgojno-obrazovni sustav Hrvatske. Skup, za koji je prijavljeno više od 70 radova iz svih dijelova Hrvatske i svih razina odgojno-obrazovnoga sustava, održat će se 12. i 13. svibnja 2016. godine na Sveučilištu u Zadru i u Dječjem vrtiću Radost u Zadru. Na skupu se očekuje oko 150 sudionika. Pokrovitelji skupa su Grad Zadar i Agencija za odgoj i obrazovanje, a cilj je da nastavnici svih profila, kao i pedagozi kao profesionalci posvećeni holističkome pristupu odgoju i obrazovanju, rasprave ulogu, važnost i strukturu odgoja i obrazovanja u Hrvatskoj za održivi razvoj.

Za razliku od toga skupa koji je posvećen povezivanju teorije s praksom, 4. i 5. studenoga 2016. godine Odjel za pedagogiju Sveučilišta u Zadru organizira i znanstveni simpozij Alternativni pedagoški koncepti na području nekadašnje Jugoslavije, na kojemu će sudjelovati isključivo sveučilišni profesori i znanstvenici iz regije koji jednom godišnje održavaju simpozije u istome sastavu, ali uvijek na drugu temu, u nekom drugom sveučilišnom središtu i u nekoj drugoj državi. Radovi s tih simpozija uvijek se objavljuju u visoko referiranim međunarodnim časopisima na engleskome jeziku, čime se povećava njihova vidljivost. (zgt)

Aktivni članovi Odjela za pedagogiju su:

dr. sc. Zora Zuckerman, redovita profesorica u trajnome zvanju; dr. sc. Slavica Bašić, redovita profesorica u trajnome zvanju; dr. sc. Dijana Vican, redovita profesorica i rektorica Sveučilišta u Zadru; dr. sc. Igor Radeka, redoviti profesor i pročelnik Odjela za pedagogiju; dr. sc. Stjepan Jagić, izvanredni profesor; dr. sc. Rozana Petani, docentica i zamjenica pročelnika; dr. sc. Jasmina Vrkić Dimić, docentica; dr. sc. Matilda Karamatić Brčić, docentica; dr. sc. Marija Buterin Mičić, viša asistentica; dr. sc. Daliborka Luketić, viša asistentica; dr. sc. Ana Marija Rogić, viša asistentica; Bernarda Palić, mag. paed., asistentica; Jelena Vlahović, prof., predavačica. Tajnica Odjela je Irena Serdarević.

PROF. DR. SC. ANA PROROKOVIĆ, PROČELNICA ODJELA ZA PSIHOLOGIJU

Psihologija je najatraktivniji studij na Sveučilištu u Zadru

Ana Proroković, pročelnica Odjela za psihologiju, rođena je u Zadru. Bila je voditeljica znanstveno-istraživačkoga projekta „Posljedice ratnoga stresa na razvoj i dinamiku psihosomatskih poremećaja“. Autorica je i koautorica većega broja znanstvenih radova.

Kriteriji za upisne kvote

Za studij psihologije u Zadru svake je godine sve veći interes studenata, međutim, Odjel prima samo malo više od trideset studenata godišnje.

Upisne kvote za studijski program predložene su na temelju kadrovskih, prostornih i materijalnih kapaciteta vodeći se preporukama Bolonjske deklaracije o potrebnome prostoru po studentu i omjeru nastavnika/studenta. Važan kriterij za utvrđivanje upisnih kvota su i statistički podaci Zavoda za zapošljavanje i općenito potražnja na tržištu rada. „Mi smo najatraktivniji

studij na Sveučilištu, visoko smo i na nacionalnoj razini, na 4. mjestu. Zanimanje studenata znatno je veće nego što ih možemo primiti. Naši su studenti redom učenicima koji postižu izvrsne rezultate na državnoj maturi. Po tome smo bili četvrti prošle godine, iza nas su bili farmacija, medicina i edukacijsko-rehabilitacijski fakultet u Zagrebu. Kod nas se upiše 35 studenata, a zainteresiranih bude i po 2000. Stoga smo izloženi i zahtjevima za povećanje upisnih kvota. No, zasad, s obzirom na naše mogućno-

sti, 35 studenata možemo voditi vrlo kvalitetno“, kaže pročelnica Proroković, dodajući kako suradnjom sa stručnim udrugama, stručnim djelovanjem na matičnome sveučilištu, u lokalnoj zajednici i na razini RH svi novodiplomirani studenti steknu zavidne kompetencije koje bi im trebale osigurati lakše snalaženje na tržištu rada. Odjel za psihologiju konstantno provodi važne projekte i istraživanja, a trenutno se radi na znanstveno-istraživačkome projektu „Učiteljske emocije i strategije emocionalne

regulacije: osobni i kontekstualni antecedenti i učinci na motivaciju, psihološku dobrobit i odnose s učenicima“, koji financira Hrvatska zaklada za znanost, a vodi ga doc. dr. sc. Irena Burić. Cilj projekta je istražiti fenomen učiteljskih emocija i strategije njihove regulacije. Istražit će se pojavnost učiteljskih emocija i strategija emocionalne regulacije te utvrditi odnosi između emocija, njihovih osobnih i kontekstualnih antecedenata.

Predviđeno trajanje projekta je tri godine, a na njemu je angažirano petero istraživača s istraživačkim iskustvom u tom području. Zadarski psiholozi surađuju i s brojnim kolegama s europskih sveučilišta.

„Surađujemo sa sveučilištima Britanije, regije Alpe - Jadran, u Trstu, Klagenfurtu, Grazu, Pečuhu itd.“

Filip deFruyt u Zadru

Iznimno važno događanje zadarskoga Odjela za psihologiju

Zanimanje studenata znatno je veće nego što ih možemo upisati, primamo ih 35, a prijavi ih se više od 2000. No, zasad, s obzirom na naše mogućnosti, 35 studenata možemo voditi vrlo kvalitetno

Studentsko savjetovalište

Studentsko savjetovalište osnovano je 2007. na prijedlog Odjela za psihologiju, a s namjerom da se odgovori na sve veće potrebe naših studenata za kvalitetnijim i uspješnijim studiranjem. S radom je započelo 29. veljače 2008. godine.

Primarni cilj Savjetovališta je omogućiti svim studentima brže i efikasnije studiranje, kao i općenito višu razinu kvalitete života tijekom studija.

Dosadašnje aktivnosti Savjetovališta mogle bi se svrstati u nekoliko skupina:

1. Individualno psihološko savjetovanje studenata

Provode ga uglavnom psiholozi dodatno educirani za psihoterapijski i/ili savjetovateljski rad. Do sada je ovaj oblik pomoći zatražilo nešto više od 280 studenata, a posljednje dvije godine uočava se pojačani zahtjev studenata za individualnim savjetovanjem, što uz njihove pozitivne povratne informaci-

je govori o prepoznatljivosti ove djelatnosti Studentskog savjetovališta.

2. Zdravstveno savjetovanje

Usluga Studentskog savjetovališta koja je proizašla iz jednog od naših projekata. Liječnica specijalistica školske medicine putem e-pošte odgovara na upite studenata. Ova se usluga pokazala dobrom i korisnom pogotovo u slučaju nedomicilnih studenata koji u pravilu nemaju obiteljskog liječnika u mjestu studiranja te im ova usluga barem djelomično nadomješta taj nedostatak.

3. Potpora studentima s invaliditetom

Na većim sveučilištima brigu o studentima s invaliditetom preuzimaju uredi za studente s invaliditetom, no u Zadru to još uvijek ide preko Studentskog savjetovališta. Potpora je započela uključivanjem Savjetovališta u Tempus projekt Edu-Quality tijekom kojeg je proveden cijeli niz različitih aktivnosti (između ostalih napisani su priručnici o potpori studentima s invaliditetom te pokrenut sveučilišni kolegij Vršnjačka potpora studentima s invaliditetom). Danas je Savjetovalište mjesto kojem se obraćaju studenti s invaliditetom, a jedna od važnijih aktivnosti na ovom

planu jest izrada prijedloga individualiziranog studiranja za svakog pojedinog studenta s invaliditetom koji nam se obrati za pomoć.

4. Radionice za studente

Tijekom dosadašnjeg rada Savjetovalište je studentima nudilo različite radionice edukativnog tipa i one usmjerene na osobni rast i razvoj. U ovoj akademskoj godini pojačani su naponi upravo u ovoj aktivnosti što je polučilo organiziranjem Proljetnog ciklusa radionica koji obuhvaća 20-ak različitih tema.

5. Međunarodni stručni projekti

a. Tempus projekt Developing university counseling and advisory services

Glavni cilj projekta je bio razvoj modela pružanja integriranih usluga za studente s emocionalnim problemima i teškoćama u učenju na hrvatskim sveučilištima.

b. Tempus projekt Edu-Quality: Education for Equal Opportunities at Croatian Universities

Glavni cilj ovoga projekta je bio izjednačavanje mogućnosti u visokom obrazovanju za studente s invaliditetom u Republici Hrvatskoj.

c. IPA projekt E-Quality: Povezivanje kvali-

Duboko ukorijenjena manifestacija

Dani psihologije prvi put su organizirani 1979. godine na tadašnjemu Odsjeku za psihologiju Filozofskoga fakulteta u Zadru u povodu sto godina rođenja Ramira Bujasa, utemeljitelja znanstvene psihologije u Hrvatskoj. Čak ni rat početkom 90-ih nije poremetio održavanje Dana psihologije. VIII. Dani psihologije održani su 1991. u Zadru, a sljedeći, IX., 1994. u Božavi, malome otočkom mjestu udaljenom od Zadra desetak kilometara.

Naši su studenti redom učenici koji postižu izvrsne rezultate na državnoj maturi

ju su Dani psihologije, međunarodni znanstveno-stručni skup koji se održava svake druge godine. „Bude po 150 do 200 prijavljenih izlaganja, a gostiju i sudionika bude znatno više od 200. Svi vole doći u Zadar pa, kako bi sve dobro funkcioniralo, uložimo dosta volonterskoga rada, posebno studenti“, kaže pročelnica Proroković.

Međunarodni znanstveno-stručni skup Dani psihologije u Zadru održava se već 37 godina u organizaciji Odjela za psihologiju. U početku zamišljen kao regionalni, brzo je postao međunarodni skup.

Riječ je o jednome od najrenomiranijih međunarodnih znanstveno-stručnih skupova u jugoistočnoj Europi. Sveučilište je prepoznalo važnost Dana psihologije i već godinama podržava njegovu organizaciju.

Prema pristiglim prijavama, i ove godine broj uzvanika bit će veoma visok. Osim iz Hrvatske, ove godine u Zadar dolaze psiholozi iz Velike Britanije, Belgije, Irske, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Srbije.

O prepoznatljivosti skupa u okvirima europske i svjetske psihologije govori i činjenica da ove godine u Zadar dolazi poznati

psiholog Filip deFruyt iz Belgije koji će održati predavanje pod naslovom Multiple lights on the dark side of personality u kojemu će predstaviti najnovija istraživanja crta ličnosti iz tzv. tamne trijade (narcizma, makijavelizma i psihopatije). Iz Irske dolaze Malcolm MacLachlan i Eilish McAuliffe koji će u predavanju pod naslovom Global Health Systems: Psychological perspectives and Possibilities predstaviti sistematski pristup zdravstvenim sustavima, a Vesna Vlahović-Štećić u predavanju pod naslovom Psihologija i matematika - brak iz ljubavi ili interesa? predsta-

vit će rezultate dugogodišnjega istraživanja odnosa matematike i psihologije. „Veseli nas da je, uz već tradicionalno veliku pomoć Sveučilišta u Zadru, svojim pokroviteljstvom održavanje Dana psihologije podržala i predsjednica Republike Hrvatske, gospođa Kolinda Grabar Kitarović“.

Dani psihologije su, dakako, prigoda za promidžbu Hrvatske, Zadra i Sveučilišta u Zadru. Tradicionalni termin održavanja konferencije je posljednji tjedan svibnja, ali ove godine Tijelovo pada na zadnji četvrtak svibnja pa je i datum konferencije pomaknut malo unaprijed.

tete i socijalne uključenosti u visokom obrazovanju u Hrvatskoj

Glavni cilj projekta je bio pridonijeti jačanju pravednosti i socijalne uključenosti na visokim učilištima u Hrvatskoj, pri čemu se kao proces i krajnji cilj želi postići da studentsko tijelo koje ulazi u visoko obrazovanje, u njemu sudjeluje i uspješno ga završava, odgovara heterogenom socijalnom profilu šireg stanovništva.

6. Studentski projekti

a. Student mentor

Cilj projekta je pružanje pomoći studentima prve godine u prilagodbi na studij, kao i pružanje pomoći u učenju kako bi što uspješnije završili prvu, često znanu i kao eliminiacijsku godinu studija.

b. Zdravi student

Višegodišnji projekt osmišljen s ciljem osposobljavanja studenata da preuzmu kontrolu nad svojim zdravljem i unaprijede ga. Svake godine projekt je bio usmjeren na neki drugi aspekt zdravlja. U sklopu ovog projekta proizašlo je, gore spomenuto, zdravstveno savjetovanje, ali i nekoliko znanstvenih/stručnih istraživanja.

c. How Yes No (Kako da učenje ne bude mučenje)

Višegodišnji zajednički projekt Studentskog savjetovišta i Gradske knjižnice Zadar namijenjen učenicima osnovnih i srednjih škola s ciljem unaprjeđenja njihovih vještina učenja. Provedeno je ukupno 9 ciklusa ovog projekta u koji je bilo uključeno više od 200 učenika.

d. Filmske večeri

Projekcija igranih ili dokumentarnih filmova s ciljem pokretanja diskusije sa studentima na temu prihvaćanja različitosti.

7. Stručno-znanstveni istraživački rad

Stručno-znanstvena djelatnost rezultat je aktivnosti provedenih u sklopu različitih projekata i samostalnih radova koji su prezentirani na stručnim i znanstvenim konferencijama te objavljeni u različitim publikacijama.

Za prezentaciju svojih aktivnosti Savjetovište koristi mrežne stranice Sveučilišta i mrežne stranice Savjetovišta, medijski prostor, izrađuje letke i brošure koji se distribuiraju studentima putem oglasnih ploča ili u prigodnim situacijama, te djelujući u sklopu Otvorenih dana Sveučilišta, Dana psihologije, Tjedna psihologije, Godišnje konferencije psihologa Hrvatske, u sklopu kolegija na pojedinih odjelima (npr. Orijentacijski praktikum na Odjelu za anglistiku) i drugim sličnim

događanjima.

U Savjetovištu djeluje jedna stalno zaposlena osoba – stručni suradnik, više osoba zaposlenih na drugim sastavnicama Sveučilišta i nekoliko vanjskih suradnika liječnika. Radom Savjetovišta upravlja voditelj Savjetovišta i Vijeće Studentskog savjetovišta.

U provođenju svojih aktivnosti Savjetovište se oslanja na studente volontere kojih je u ovih 8 godina bilo više od 120.

Djelatnici i volonteri imaju mogućnost usavršavati se kroz različite radionice i druge oblike educiranja koje Savjetovište za njih povremeno i sukladno mogućnostima za njih organizira.

Dosadašnji rad Savjetovišta osim Sveučilišta podržali su Grad i Županija te Gradska knjižnica Zadar. Lokalni mediji redovito prate rad Savjetovište o čemu svjedoči 60-ak novinskih članaka, 20-ak članaka na internet-skim portalima, te nekoliko televizijskih i radio nastupa naših djelatnika.

29. veljače ove godine Savjetovište je prigodno obilježilo 8 godina rada.

prof. dr. sc. Mira Klarin, Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja

Na simulatoru studenti stječu vještine manevriranja brodom

Željko Ivandić, gostujući profesor sa Strojarskog fakulteta u Slavonskome Brodu

DOC. DR. SC. JOSIP OROVIĆ, PREDSTOJNIK NAUTIČKOGA ODSJEKA POMORSKOGA ODJELA

Školujemo ljude za strane kompanije

Dr. sc. Josip Orović, koji je radio i na Pomorskom fakultetu u Rijeci, predstojnik je Brodostrojarskoga odsjeka Pomorskoga odjela Sveučilišta u Zadru.

„Naši studenti nautičkog ili brodostrojarskog smjera mogu nakon završetka studija i odgovarajućeg plovidbenog staža steći najviša pomoračka zvanja. Kod nas na Odjelu završi do 15-ak brodstrojara godišnje, a nautičara u prosjeku oko 30. Rekordna je bila 2015. godina kad je studij završilo 58 nautičara“, kaže Josip Orović. Pomorski odjel osnovan je 2004. s dva odsjeka - Nautički odsjek sa studijskim programom Nautika i tehnologija pomorskoga prometa te Brodostrojarski odsjek sa studijskim programom Brodostrojarsvo i tehnologija pomorskoga prometa.

Ti su studiji u Zadru od 2000. bili pri Pomorskom fakultetu u Rijeci, no od 2005. su studiji Pomorskoga odjela Sveučilišta u Zadru. U Zadru je organiziran preddiplomski studij, a diplomski studij moguće je nastaviti u Rijeci, Splitu ili Dubrovniku.

Studijski program brodstrojarsva i tehnologije pomorskoga prometa obuhvaća sadržaje u skladu s Međunarodnom konvencijom o standardima izobrazbe, izdavanju svjedodžbi i držanju straže pomoraca (STCW Konvencija).

Završetkom studija Brodstrojarsvo i tehnologija pomorskoga prometa omogućeno je stjecanje najviših zvanja u pomorstvu, tj. Drugog časnika stroja i Upravitelja stroja na brodu sa strojem porivne snage od 3000 kW ili jačim. Tijekom studija studenti stječu znanja i vještine iz područja brodstrojarsva, elektrotehnike i elektronike te održavanja i upravljanja brodom.

Nakon završetka studija dobivenim znanjem studenti su osposobljeni za obavljanje

Hrvatski kapetani i brodstrojari, nakon završetka studija, plove za strane kompanije, oni su pravi izvozni proizvod jer je veoma malo kompanija u Hrvatskoj koje ih mogu zaposliti

poslova održavanja i upravljanja brodskim postrojenjem te im je omogućeno zapošljavanje u ustanovama čija je djelatnost vezana za pomorstvo te u pomorskim, prometnim i gospodarskim tvrtkama koje su odgovorne za upravljanje i realizaciju prometnoga procesa, posebno pomorskog.

Studijski program nautike i tehnologije pomorskoga prometa također obuhvaća sadržaje u skladu s Međunarodnom konvencijom o standardima izobrazbe, izdavanju svjedodžbi i držanju straže pomoraca (STCW Konvencija).

Završetkom studija Nautika i tehnologija pomorskoga prometa omogućeno je stjecanje najviših zvanja u pomorstvu, tj. Prvog časnika palube i Zapovjednika broda na brodu većem od 3000 BT.

Tijekom studija studenti stječu znanja i vještine iz područja navigacije, rukovanja i slaganja tereta, kontrole postupaka na brodu i brige za osobe na brodu.

Primjena znanja stečenih na studiju završenim studentima omogućuje zapošljavanje i uspješan rad u užoj struci, ali i u različitim pomorskim i prometnim ustanovama i tvrtkama čije su djelatnosti usko povezane s pomorstvom (lučke kapetanije, ministarstvo nadležno za pomorstvo, luke, lučke uprave, brodari, agencije, otpremnici, carina, transportne tvrtke i dr.).

Asistent Ivan Toman predaje predmet Elektronička navigacija i radi sa studentima na simulatoru u prostorijama Pomorske škole. „Na simulatoru studenti stječu vještine manevriranja brodom, primjerice, vježbamo prolaz kroz uski kanal. Nakon pogrešaka, napreduju s vremenom. Studenti druge godine Nautike i tehnologije pomorskoga prometa svaki su tjedan po dva sata na simulatoru“, kaže Toman.

Pomorski odjel u procesu je nabave vlastitoga simulatora jer studenti sada koriste simulator Pomorske škole u Zadru i Pomorskoga fakulteta u Rijeci.

„Trenutačno smo u postupku nabave navigacijskoga i brodstrojarskog simulatora te simulatora na kojemu će se moći simulirati ukrcaj i iskrcaj tereta.“

Željko Ivandić, gostujući profesor sa Strojarskoga fakulteta u Slavonskome Brodu, kaže da su studenti Pomorskoga odjela u Zadru, u skladu s pomorskom tradicijom, veoma motivirani i usredotočeni na studij.

„Kao što znate, osim u Zadru, visokoškolske ustanove koje obrazuju pomorce postoje još u Rijeci, Splitu i Dubrovniku. Hrvatski pomorci, nakon završetka studija, plove za mnoge strane kompanije. Oni su čisti izvozni proizvod jer je vrlo malo kompanija u Hrvatskoj koje ih mogu zaposliti“, zaključio je dr. sc. Josip Orović. (sb)

DR. SC. RADOMIR MIRO JURIĆ, VIŠI PREDAVAČ NA ODJELU ZA TURIZAM I KOMUNIKACIJSKE ZNANOSTI, AUTOR 'LJETOPISA KULTURNIH DOGAĐANJA U ZADRU 1986. - 1996.'

'Ljetopis' je izvor za pisanje prošlosti Zadra u doba raspada Jugoslavije i formiranja hrvatske države

Dr. sc. Radomir Miro Jurić, voditelj Katedre za kulturu na Odjelu za turizam i komunikacijske znanosti, koji je od početka 80-ih godina kroničar kulturnih događanja u Zadru, objavio je knjigu „Ljetopis kulturnih događanja u Zadru 1986. - 1996.“.

„U knjizi gotovo 20 godina pratim kulturna zbivanja u Zadru, od glazbenih do kazališnih i izložbenoga života, popraćeno je izlaženje novih knjiga, novih časopisa, javna priznanja itd. Popratio sam i Zadrane izvan Zadra, njihov kulturni život. Dva brata i sestra Dešpalj iz Arbanasa u glazbenome su životu polučili vrhunске rezultate. Tu je Igor Rončević, slikar u Zagrebu, profesor na Akademiji, Josip Zanki, slikar, da i ne govorimo o Ivanu Aralici. Naglasak je bio i na kulturnim događanjima u ratu. Kulturom smo se oduprli neprijatelju! Pa mi smo imali poseban vod djelatnika u kulturi, a kako sam tada bio ravnatelj Arheološkoga muzeja, surađivao sam s njima“, kaže dr. Jurić čija će knjiga, kao izvor, zacijelo poslužiti za pisanje prošlosti Zadra u vrijeme raspada Jugoslavije i formiranja hrvatske države.

„Svatko tko je u tom razdoblju djelovao, od 1986. do 1996., zabilježen je, svatko se može pronaći. U kazalu je 3.500 imena“, ističe Jurić.

Kulturni segment, od kazališta do glazbe, privlačio ga je, kaže, od studentskih dana. Stoga mu je iznimno važno tu ljubav prema kulturi i baštini prenijeti i na svoje studente.

„Valorizacija i zaštita kulturne baštine, to od srca predajem jer, s jedne strane, u tome moja struka dolazi do izražaja, a s druge, učimo mlade ljude ono najvrjednije u hrvatskoj kulturnoj baštini“, govori prof. Jurić koji vodi seminar Kulturna baština u funkciji kultur-

Čuvar baštine

Radomir Jurić, arheolog i povjesničar umjetnosti, nekadašnji ravnatelj a sadašnji savjetnik Arheološkoga muzeja Zadra, prije dvije godine obranio je doktorsku disertaciju na temu „Starohrvatski nakit u Dalmatinskoj Hrvatskoj i Istri od 7. do 11. stoljeća“. Jurić je bio voditelj istraživanja na lokalitetu Sv. Juraj kod Caske na Pagu, gdje je pronađen grob „Male od Caske“ u kojemu je otkriven pozlaćen brončani nakit, omiljeni nakit žena na prostoru hrvatske države od sredine 9. do 11. stoljeća. Starohrvatski nakit Jurić proučava i priređuje za izložbe još od početka 80-ih godina.

Odjel za turizam i komunikacijske znanosti

Odjel za turizam i komunikacijske znanosti vuče korijene iz 70-ih godina prošloga stoljeća kada je Pedagoška akademija u Zadru (u sastavu tadašnjega Filozofskog fakulteta) pokrenula turistički studij, dvogodišnji - Turistička kultura i Selektivni turizam. Godine 1994. pokrenut je četverogodišnji diplomski studij Kultura i turizam na Odsjeku Filozofskoga fakulteta. Osnivanjem Sveučilišta u Zadru 2002., Odsjek za kulturu i turizam postao je Odjel za informatologiju i komunikologiju, koji je 2009. promijenio naziv u Odjel za turizam i komunikacijske znanosti. Na njemu se izvodi preddiplomski studij Kultura i turizam. Nakon preddiplomskoga studija student može birati studije Kulturna i prirodna baština u turizmu, Novinarstvo i odnosi s javnostima te Poduzetništvo u kulturi i turizmu.

Na preddiplomskome studiju kulture i turizma pratimo sva tjedna kulturna zbivanja u Zadru

Valorizacija i zaštita kulturne baštine, to od srca predajem jer, s jedne strane, u tome moja struka dolazi do izražaja, a s druge, učimo mlade ljude ono najvrjednije u hrvatskoj kulturnoj baštini

noga turizma. Njegov pristup studentima otvoren je i poticajan. „Student može imati ideju i predložiti temu, a mogu mu i ja sugerirati temu. Dobije određene zadatke, primjere, tragom romanike u Zadru, tragom gotike u Zadru, zadarske freske, zadarski zvonici, ranosrednjovjekovna baština, zadarske palače, liburnske gradine, tragom Meštrovića itd. Oni održe svoj dio, ja prokomentiram i onda slijede pitanja. Na preddiplomskome studiju kulture i turizma pratimo sva kulturna zbivanja u Zadru tijekom tjedna, idemo u Maticu hrvatsku na predavanja, u Gradsku knjižnicu. Zna se dogoditi da neki studenti prvi put na studiju odu u kazalište, na predavanje knjiga, koncert ozbiljne glazbe, večer poezije. Studenti u sklopu svoje praktične nastave moraju kreirati jedan događaj, a na to se zadarska publika već 'navukla', govori profesor Jurić te napominje kako stranci, turisti, najviše reagiraju na crkvu Sv. Donata, izložbu Zlato i srebro Zadra, Arheološki muzej, Muzej antičkoga stakla i, naravno, Morske orgulje i Pozdrav suncu. (iv)

U 'Ljetopisu' dr. Jurić gotovo 20 godina prati kulturna zbivanja u Zadru, glazbena, kazališna, izložbe, izlaženje novih knjiga, časopisa, javna priznanja i kulturni život Zadrana izvan Zadra, a u kazalu je 3.500 imena

IZV. PROF. DR. SC. **ALEKSANDRA KRAJNOVIĆ**, PROČELNICA ODJELA ZA EKONOMIJU

Međunarodni stručnjaci ocijenili su naš odjel jednim od najboljih ekonomskih sveučilišnih odjela i fakulteta

Aleksandra Krajnović, pročelnica Odjela za ekonomiju, koja studentima predaje kolegije iz skupine marketinga i menadžmenta, osjeća se kao rođena Zadranka: „Ljudi su otvoreni i prihvatili su me kao svoju!“

Aleksandra Krajnović studirala je na Hotelijerskom fakultetu u Opatiji (danas Fakultet za menadžment u ugostiteljstvu i turizmu) na kojemu je stekla zvanje dipl. ekonomista. Dobila je i rektorovu nagradu Sveučilišta u Rijeci. Godine 2000. magistrirala je iz područja menadžmenta u suvremenome hotelijerstvu „Mogućnosti implementacije sustava upravljanja kvalitetom u hrvatske turističke destinacije“, naslov je njezine doktorske disertacije. Bila je zaposlenica Fakulteta ekonomije i turizma dr. Jurja Dobrile u Puli, a svojedobno i direktorica Turističkoga ureda TZ-a istarskog Novigrada (2006.-2008.). Autorica je brojnih znanstvenih i stručnih radova, a posebno se bavi temama menadžmenta, marketinga, turizma, kulturnoga turizma i poduzetništva.

Projekt ECONQUAL

Od 2010. zaposlena je na Odjelu za ekonomiju Sveučilišta u Zadru, gdje trenutačno studira više od 400 studenata ekonomije. Odjel postoji tek deset godina.

„Iako postojimo tek deset godina, broj naših studenata stalno je u porastu, bilježimo dobre rezultate i brzo rastemo“, kaže prof. Krajnović.

„Jedan od idejnih tvoraca Odjela, a ujedno i prvi pročelnik Odjela, prof. dr. sc. Stipe Belak bio je pravi vizionar. Odmah je uveo međunarodni sustav kvalitete na Odjel. Uspješno je provedena međunarodna akreditacija Odjela. U proces reakreditacije bili su uključeni i inozemni profesori, koji su nas 'istesali', anonimno su razgovarali sa studentima, proveli sve potrebne provjere. Dobili smo ocjene koje su nas svrstale među najbolje u Hrvatskoj. Dobro smo procijenili i s koliko studenata, s obzirom na naše mogućnosti, možemo kvalitetno raditi, a riječ je o prosječno 70-ak studenata godišnje, što je pristojna kvota“, govori prof. Krajnović, naglašavajući kako profesori s Odjela ekonomije u Zadru imaju „individualan pristup studentima“:

„Kako nas je manje, mi smo doista svi kao velika obitelj. Imamo više vremena koje možemo posvetiti studentima u odnosu na neke druge, veće fakultete.

Studenti koji magistriraju u Zadru veoma

lako postoji tek deset godina, broj studenata zadarskoga ekonomskog odjela stalno je u porastu, bilježe dobre rezultate i brzo rastu

su cijenjeni u financijskim ustanovama i poduzećima. Mnogi naši studenti danas rade na rukovodećim pozicijama u praksi. „Kako svaki predmet na Odjelu za ekonomiju mora biti u funkciji planiranja, organiziranja, vođenja i kontrole“, objašnjava, „stvorili smo svojevrsnu mrežu predmeta tako da svaki naš kolegij mora odgovarati jednoj od te četiri glavne menadžerske funkcije. Ako to nije tako, upitno je i ima li smisla izvoditi kolegij. Iako je organizacija studija izvrsna, dr. Krajnović napominje kako je ipak velik nedostatak stručne prakse tijekom procesa studiranja. Nakon stjecanja diplome studentima bi, da su mogli odraditi stručnu praksu, kaže, bilo neusporedivo lakše kročiti na tržište rada.

Zadarska ekonomija radi i na mnogim projektima, a jedan među njima trenutačno je veoma aktualan.

„Riječ je“, objašnjava prof. Krajnović, „o odjelnome projektu koji se zove ECONQUAL (Ekonomisti i Kvaliteta). Zajedno s osta-

lim ekonomistima u RH radimo na standardiziranju zanimanja i kompetencija ekonomskih fakulteta u Hrvatskoj.“

Strategija brandiranja

Pročelnica Odjela Aleksandra Krajnović uvijek ističe kako je menadžment u turizmu i marketing ipak njezina uža specijalnost.

„To područje oduvijek me zanimalo, u prvome redu kako uskladiti interese privatnoga i javnog. Naime, privatno je privatno, to je njihovo, nije dopušteno intervenirati u sustave poslovanja privatnih gospodarskih subjekata, ali javno-privatno, tu pak zajednica mora imati ovlasti usklađivanja interesa. A kako uskladiti taj interes, bio je izazov moga rada u praksi.

Vodila sam Ured Turističke zajednice Novigrad istarski, jedini smo tada zajedno s gradom Umagom i okolnim mjestima u Hrvatskoj zaista funkcionirali kao turistički klaster. Bili smo brand ispred svoga vremena. U svijetu se brand u turizmu stvara na razini regije, što je, primjerice, slučaj Istre, a zatim se proces brandiranja spušta „naniže“ kroz turističke klastere, što je moguće učiniti i u slučaju Dalmacije, o čemu pišem u svojim radovima. Da biste izgradili ime, treba uložiti silan novac, stoga treba iskoristiti već izgrađene, postojeće brandove. Dalmacija već postoji kao izgrađen brand, svi znaju za Dalmaciju, to je brand koji samo treba kapitalizirati. Jednako je i sa slavnim ljudima. Može se spomenuti i poznatoga profesora, astronoma, edukatora i erudita Korada Korlevića, kojega ni zajednica niti Ministarstvo, nažalost, nisu prepoznali. No, zato se možemo pohvaliti da će mu upravo Sveučilište u Zadru dodijeliti počasni doktorat znanosti. Kod nas je samo Dubrovnik pravi turistički brand, sam za sebe, a što je s drugim destinacijama“, zaključuje dr. Aleksandra Krajnović, objašnjavajući svoju strategiju brandiranja zemlje koja još uvijek skriva mnoge turistički nedovoljno valorizirane potencijale, pri čemu treba posebno istaknuti, ne samo turističke nego i sve druge potencijale Dalmacije koja bi mogla postati „hrvatska Kalifornija“.

Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja

Piše izv. prof. dr. sc. Smiljana Zrilić, pročelnica Odjela

Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja Sveučilišta u Zadru realizira sveučilišni petogodišnji učiteljski studij, s dva modula (hrvatski jezik i književnost, te likovni modul) i sveučilišni trogodišnji predškolski studij; izrađen je elaborat, prošao recenziju i čeka se dopusnica za diplomski studij predškolskoga odgoja.

• Na studij za učitelje upisuje se 45 studenata godišnje, 35 studenata za odgojitelje i 50 izvanrednih studenata za odgojitelje. Na Odjelu studira više od 650 studenata, i to na dva odsjeka - Odsjek za učitelje i Odsjek za odgojitelje, te je time jedan od najvećih odjela na Zadarskome sveučilištu.

Međunarodna suradnja i aktivnosti

• Mnogi studenti sudjeluju u projektu razmjene Erasmus. Program Erasmus, namijenjen mobilnosti studenata, dio je Programa za cjeloživotno učenje (LLP - Life Long Learning Programme) Europske unije.

U ovome trenutku na Odjelu za izobrazbu učitelja i odgojitelja boravi 20 studenata, ne samo iz Europe, nego i iz zemalja regije.

• Erasmus je i program razmjene profesora. Tako na Odjelu borave i profesori s drugih sveučilišta, a početkom ove akademske godine posjetili su nas: dr. sc. Laszlo Varga i dr. sc. Kissné Zsámboki Réka iz Mađarske, dr. Varinthorn Boonying iz Tajlanda, dr. Katarzyna Ćwirynkała i dr. Agnieszka Zyta iz Poljske te Linda Pavitola iz Latvije, koji su provodili istraživanje u sklopu projekta Stavovi nastavnika prema uključivanju (inkluziji) djece s posebnim potrebama u ustanove predškolskoga i osnovnoškolskoga odgoja i obrazovanja.

• Također, i naši profesori u sklopu Erasmusa održavaju predavanja na europskim sveučilištima te participiraju na međunarodnim projektima. Tako smo suradnici na Međunarodnom znanstveno-istraživačkom projektu: The Child's Vision on the World in the Mirror of Children's Culture (2013.-2015.), koordinator dr. László Varga, PhD Associate Professor, University of West Hungary, Sopron.

• U svibnju 2014. Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja postao je član grupacije učiteljskih fakulteta na razini Europe, Kastalia - The Teacher Education Network in Europe. Cilj grupacije je razmjena iskustava, nastavnoga osoblja i studenata u svrhu unaprjeđenja studijskih programa i nastavničkoga poziva općenito. Članovi grupacije Kastalia sastaju se jednom godišnje, gdje su prezentirane aktivnosti i projekti u svrhu ostvarenja ciljeva i prezentacije tekućih programa. Na sastanku su bili izv. prof. dr. sc. Robert Bacalja, izv. prof. dr. sc. Smiljana Zrilić i dr. sc. Maja Cindrić kao predstavnici Odjela za izobrazbu učitelja i odgojitelja, a susret je održan na Instituto Politecnico de Beja u Portugalu.

Prošle akademske godine Odjel je bio domaćin sastanka. U sklopu sastanka održana su predstavljanja svakog fakulteta članice, uz ponudu različitih mogućnosti suradnje, organizirani su posjeti odgojno-obrazovnim ustanovama s kojima je Odjel u partnerskim odnosima, kao i prigodna književna druženja. Književnu matineju Dublin - Zadar organizirao je prof. dr. sc. Robert Bacalja, a poeziju su čitali Tomislav Marijan Bilosnić, Slavko Govorčin, Robert Bacalja te Michael O'Connor.

• Svake godine u studenome studenti učiteljskoga studija s izv. prof., dr. sc. Smiljanom Zrilić borave u Hrvatskoj osnovnoj školi Katarina Zrinska u Serdahelu

(Mađarska) održavajući nastavu učenicima od 1. do 4. razreda. Suradnja s Pomurskim Hrvatima traje 15 godina. Na taj način studenti našega Sveučilišta jačaju veze Hrvata iz Mađarske s domovinom te pridonose očuvanju hrvatskoga jezika. Tom je prigodom Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“ u Serdahelu dodijelila prof. Smiljani Zrilić Priznanje za osobit doprinos jačanju nacionalnoga identiteta Hrvata u Serdahelu.

• Odjel organizira i odlazak studenata u Eisenstadt (Željezno) u Gradišću, te u Pečuh, u hrvatsku OŠ „Miroslav Krleža“, Hrvatski kulturni centar „August Šenoa“ te na Odsjek za kroatistiku Sveučilišta u Pečuhu.

Suradnja s domaćim institucijama i ustanovama

• Odjel kontinuirano i intenzivno surađuje s osnovnim školama i vrtićima iz Zadra. Vježbonice za studente su: DV Radost, DV Sunce, OŠ „Kruno Krstić“, OŠ Zadarski otoci, OŠ Stanovi i OŠ „Petar Preradović“. Također, surađujemo s dječjim vrtićem za djecu s teškoćama Latica, gdje studenti imaju aktivnosti oko Božića i izrađuju za djecu prilagođene slikovnice.

• Surađujemo i s romskom OŠ u Kuršancu, gdje studenti upoznaju djecu s karakteristikama našega grada i županije.

• Već tri godine zaredom organiziramo posjet SOS dječjem selu Ladimirevci. Ove akademske godine studenti su izveli lutkarsku predstavu, organizirali brojne likovne i glazbene radionice te čitali s djecom. Veliko oduševljenje djece nije izostalo te je dogovoreno da se nastavi suradnja, u sklopu koje će se nastaviti angažman studenata u kreativnim radionicama. Tijekom toga susreta studenti su djeci uručili darove, a zajedno s djecom posadili su i biljke koje su

specifične za naš kraj (lavanda, ružmarin, smilje).

Aktivnosti studenata

• U sklopu kolegija Metodika prirode i društva te Baština, svake se godine organizira terenska nastava. Studenti su tijekom posljednjih nekoliko godina posjetili Krapinu i Gornju Stubicu te pod stručnim vodstvom razgledali Muzej Krapinskog pračovjeka i Muzej Seljačke bune, zatim Imotski, Šibenik, a organiziran je i posjet rodnoj kući Ivane Brlić Mažuranić.

• Za studente izbornoga kolegija Glagoljica i glagoljski spomenici održana je terenska nastava u Stalnoj izložbi crkvene umjetnosti u Zadru u sklopu koje je i Stalna izložba glagoljice. Također, studenti su posjetili i Arhiv zadarske nadbiskupije te im je predočena veoma bogata zbirka glagoljskih kodeksa sa zadarskoga područja. O tim glagoljskim rukopisima studentima su govorili dr. sc. mons. Pavao Kero, ravnatelj SICU-a, i dr. sc. Grozdana Franov Živković sa Zavoda za povijesne znanosti HAZU-a u Zadru.

• U sklopu kolegija Alternativne koncepcije odlaze u posjet Waldorfskoj i Montessori školi u Zagrebu.

• U sklopu pojačanih predmeta iz likovne kulture redovito organiziramo posjet izložbama (Zagreb, Graz).

• Studenti našega odjela predstavili su svoje slikovnice na Izložbi taktilnih slikovnica Dječje prstopriče u sklopu 8. festivala dječje knjige Monte Librić koja je bila postavljena u Gradskoj knjižnici i čitaonici Pula.

• Studenti četvrte i pete godine učiteljskoga studija Odjela za izobrazbu učitelja i odgojitelja uz podršku doc. dr. sc. Katarine Ivon uključeni su kao volonteri u projekt Mentori za čitanje Gradske knjižnice Zadar i Hrvatsko-

ga logopedskog društva u Zadru. Cilj projekta je djeci nižih razreda osnovne škole prenijeti ljubav prema knjizi i pomoći im da što bolje savladaju vještinu čitanja. Studenti su prošli potrebnu edukaciju te su uključeni u prvi ciklus projekta koji se održava u središnjoj knjižnici te u ogranku Arbanasi Gradske knjižnice.

Izdanja odjela

- Od 2001. godine na Odjelu izlazi znanstveno-stručni časopis *Magistra Iaderina*, citiran u bazama i u kategoriji A2; časopis izlazi u kontinuitetu 15 godina, jednom godišnje, a uredništvo je međunarodno.

- Dana 8. lipnja 2015. Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja organizirao je predstavljanje Zbornika radova *Dijete i estetski izričaji* Odjela za izobrazbu učitelja i odgojitelja Sveučilišta u Zadru te Šime Starčević i hrvatska kultura 19. stoljeća Odjela za nastavničke studije u Gospiću. Zbornik radova *Dijete i estetski izričaji* predstavili su: izv. prof. dr. sc. Smiljana Zričić, pročelnica Odjela za izobrazbu učitelja i odgojitelja u Zadru, te urednici: izv. prof. dr. sc. Robert Bacalja i doc. dr. sc. Katarina Ivon. O zborniku radova Šime Starčević i hrvatska kultura u 19. stoljeću govore su urednice: doc. dr. sc. Vesna Grahovac-Pražić, pročelnica Odjela za nastavničke studije u Gospiću, i doc. dr. sc. Sanja Vrcić-Mataija te red. prof. dr. sc. Josip Lisac s Odjela za kroatistiku i slavistiku.

- Djelatnici Odjela za izobrazbu učitelja i odgojitelja, doc. dr. sc. Teodora Vigato i doc. dr. sc. Ivica Vigato, sudjelovali su u organizaciji Međunarodne ljetne škole hrvatskoga jezika i kulture od 21. do 27. lipnja na otoku Prviću. Polaznici su bili učenici iz osječke Gradišćanske geodetske škole i Gimnazije "Miroslav Krleža" u Pečuhu, a boravak i cjelokupna nastava odvijali su se u samostanu Gospe od milosti.

- Kako na Odjelu svake druge godine organiziramo i znanstveno-stručne skupove, uvijek se tiskaju zbornici sa skupa. Do sada su tiskani zbornici: *Živa baština*; *Djetinjstvo, razvoj i odgoj*; *Dijete, odgojitelj i učitelj*; *Prema novom kurikulumu u odgoju i obrazovanju*, *Perspektive cjeloživotnog obrazovanja učitelja i odgojitelja*; *Dijete i estetski izričaj*, *Stoljeće zadarskoga školstva* (u tisku); *Suvremeni pristup odgoju i obrazovanju darovite djece i učenika* (u tisku).

INTERVJU DOC. DR. ART. ANA VIVODA, ODJEL ZA NASTAVNIČKE STUDIJE U GOSPIĆU

Učiteljski je studij podcijenjen a izuzetno društveno važan!

Ana Vivoda rođena je u Rijeci 1979. godine. Diplomirala je na Odsjeku za likovne umjetnosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci 2002. godine. Završila je poslijediplomski studij (Project Studies) na Royal University College of Fine Arts u Stockholmu u Švedskoj, a doktorirala na Akademiji likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu 2013.

Radila je na Akademiji primijenjenih umjetnosti Sveučilišta u Rijeci, Učiteljskom fakultetu u Rijeci, Odjelu u Gospiću, a od 2011. godine docentica je na Odjelu za nastavničke studije u Gospiću Sveučilišta u Zadru. Nositeljica je kolegija: *Likovna kultura*, *Izvannastavne likovne aktivnosti*, *Zavičajna baština*, *Likovna radionica*, *Grafika i Grafičko komuniciranje*, a bila je mentorica sedmero studenta pri izradi diplomskih radova.

Priredila je šest samostalnih izložbi grafike i crteža (u Rijeci, Madridu, Zagrebu, Puli) i sudjelovala na tridesetak kolektivnih izložbi u zemlji i više od stotinu međunarodnih izložbi grafike, crteža i umjetničke knjige u zemlji i inozemstvu (Krakow, Gulanlan, Frechen, New Prints, New York, Taiwan, Alicante, Varna...).

Dobitnica je pet nacionalnih i deset međunarodnih nagrada i priznanja za umjetnički rad.

Kako ste se počeli baviti umjetničkim radom, što najbolje opisuje vas kao umjetnicu?

Profesionalno se umjetnič-

Kad potičem studente na umjetničko stvaralaštvo, potičem ih na što sveobuhvatniji pristup umjetnosti

kim radom bavim posljednjih petnaestak godina, najprije kao profesionalna umjetnica, odnosno članica Zajednice samostalnih umjetnika Hrvatske, a zatim kao sveučilišna profesorica. Nekoliko godina radila sam u svojstvu asistenta vanjskoga suradnika na Akademiji primijenjenih umjetnosti Sveučilišta u Rijeci, a od 2010. godine zaposlena sam na Učiteljskome fakultetu u Rijeci, Odjelu u Gospiću, koji zatim postaje Odjel za nastavničke stu-

dije Sveučilišta u Zadru.

Iako se moje školovanje usko vezuje uz umjetničku grafiku, od temeljnoga studija, usavršavanja te na kraju i doktorskoga studija, moj umjetnički rad zahvaća različita područja. Grafika, naravno, zauzima izuzetno važno mjesto, no bez crteža, fotografije, instalacije, knjige umjetnika ili nekih drugih formi, moj bi rad svakako bio znatno siromašniji. Možda je najjednostavnije reći kako grafika, kao ideja ostavlja-

Obrazujemo i odgajamo buduće učitelje kojima ćemo sutra povjeriti svoju djecu u najosjetljivijoj dobi i zasigurno će njihovo znanje, trud i zauzimanje imati velik učinak i na njihovo obrazovanje i odnos prema radu

nja traga u prostoru, najbolje opisuje moj rad, s time da često određenu ideju, koncept, emociju, razmišljanje... razrađujem kroz seriju radova, ponekad je to serija grafika, a ponekad su radovi vrlo raznorodni. No, ono što me najviše zanima je promatrati kako se kroz proces rada određena početna ideja kristalizira i preoblikuje te na taj način rad dobiva svoju formu, katkad je to fotografija, nekad crtež, grafika i ili knjiga, a nekad i jedno, i drugo, i treće i četvrto.

Primjerice, već godinama radim na ciklusu grafika koji nosi jednostavan naziv Tragovi, kojim nastojim dokumentirati odnos između umjetnika i prostora u kojemu djeluje - u kojemu metaforički i doslovno ostavlja tragove. Rad je, dakle, posljedica slučajnih ili namjernih aktivnosti i osobnoga odnosa prema njima. Grafike se s vremenom mijenjaju i vrlo često na istim pločama (grafičkim matricama) ponovno interveniram s određenim vremenskim odmakom pa brišući ili dodajući prethodne intervencije, otkrivam nove slojeve i uživam u višeznačnosti, nedorečenosti, nezavršenosti rada. Na tragu sličnih istraživanja nastala je i samostalna grafička mapa Tragovi, otisnuta u tehnici dubokoga tiska u edicija Argola i izdanju Kabineta grafike Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, koja je predstavljena u Zagrebu u studenome 2015. godine.

S druge strane, iako je dobar dio moje umjetničke produkcije izrazito intimističkoga karaktera, neki su radovi više kritički angažirani i komentiraju društvenu stvarnost. U tom je kontekstu nastala instalacija Sezonske radnice u turizmu, instalacija ručno šivanih pregača od japanskoga papira s tekstovima ispisanim grafitnom olovkom, koja je trenutačno izložena u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu, a nastoji upozoriti na različite oblike diskriminacije žena na tržištu rada, posebice u sezonskome radu.

Koliko je važan učiteljski studij? Radite li na nekom projektu?

Pored umjetničkoga, izuzetno mi je važan i pedagoški rad na Odjelu za nastavničke studije u Gospiću. Učiteljski je studij podcijenjen, a izuzetno društveno važan. Obrazujemo i odgajamo buduće učitelje kojima ćemo sutra povjeriti svoju djecu u najosjetljivijoj dobi i zasigurno će njihovo znanje, trud i zauzimanje

imati velik učinak i na njihovo obrazovanje i odnos prema radu.

Tijekom dosadašnjega rada na učiteljskom studiju u suradnji s kolegicama na Odjelu za nastavničke studije nastojala sam studente angažirati na interdisciplinarnim umjetničkim istraživačkim projektima, trudeći se osvijestiti važnost umjetnosti u odgoju i obrazovanju. U sklopu obilježavanja stote godišnjice prvoga izdanja Čudnovatih zgoda šegrt Hlapića naše najpoznatije književnice za djecu Ivane Brlić Mažuranić, kolegice doc. dr. sc. Vesna Grahovac Pražić, doc. dr. sc. Sanja Vrcić Mataija i ja osmislile smo projekt Igrajmo se s Hlapićem gdje smo istraživale dječju i studentsku recepciju tog romana. Učenici trećega razreda putem pisama komunicirali su s književnim likovima, a studenti su osmislili i realizirali seriju slikovnica na osnovu vlastite interpretacije romana. Projekt je prezentiran u svibnju 2013. u Malome salonu Muzeja Like u Gospiću.

U želji da proširimo i produbimo istraživanje koje je polučilo vrlo poticajne rezultate s kolegicom doc. dr. sc. Sanja Vrcić Mataijom iduće sam godine nastavila rad sa studentima koji su na temelju odabranih bajki iz zbirke Priče iz davnine oblikovali novu seriju slikovnica. Slikovnice su predstavljene na izložbi u Samostalnoj gradskoj knjižnici Gospić u sklopu znanstveno-stručnoga skupa Nove smjernice u odgoju i obrazovanju te Znanstveni prinosi Dragutina Rosandića održanog u svibnju 2015. u Gospiću. Odabrani radovi također su predstavljeni i na izložbi Crtomat, izložbi stripa i ilustracija u Gradskome muzeju Virovitica u studenome 2015.

Poticanje studenata na umjetničko stvaralaštvo nije isključivo usmjereno na oblikovanje knjige, već je to nastojanje na što sveobuhvatnijem pristupu umjetnosti. S tim smo ciljem tijekom protekle akademske godine, povezujući različite umjetničke kolegije, kolegice doc. dr. sc. Sanja Vrcić Mataija, Ines Kalanjoš Cvitković i ja potaknule studente na osmišljavanje lutkarske predstave. Krenuvši od švedske narodne bajke "Staviti soli svraki na rep", studenti su pod stručnim vođenjem svojih mentorica osmislili, izradili i animirali štampne lutke, scenografiju, glazbenu podlogu, režirali predstavu i javno je izveli.

ODJEL ZA NASTAVNIČKE STUDIJE U GOSPIĆU, SVEUČILIŠTE U ZADRU

Prepoznatljiva i poželjna visokoškolska ustanova

Odjel za nastavničke studije u Gospiću nasljednik je učiteljskoga studija koji kao visokoškolska ustanova ima dugu tradiciju djelovanja u Gospiću i Ličko-senjskoj županiji. Nastavljajući s njegovanjem visokoškolske učiteljske naobrazbe Pedagoške akademije, koja je s radom počela 1963. godine, naše je visoko učilište prošlo kroz više programsko-strukturnih promjena vezanih uz ustroj učiteljskih fakulteta na nacionalnoj razini. S obzirom na gravitacijske, prostorne i kadrovske prednosti, učiteljski fakultet u Gospiću, nakon što je godinama bio sastavnica Sveučilišta u Rijeci, postao je akademske godine 2011./2012. jednim od odjela Sveučilišta u Zadru, pod nazivom Odjel za nastavničke studije u Gospiću. Riječ je o integriranome preddiplomskom i diplomskom sveučilišnom učiteljskom studiju u trajanju od 5 godina ili 10 semestara, nakon čijega završetka student stječe 300 ECTS bodova i akademski naziv magistar/magistra primarnoga obrazovanja.

Na Odjelu je zaposleno 15 nastavnika, od čega ih je 8 u znanstveno-nastavnome i umjetničko-nastavnome zvanju, troje je u suradničkom zvanju asistenta, a četiri su djelatnika u nastavnome zvanju višeg predavača.

Učiteljski studij u Gospiću u svojoj dugogodišnjoj tradiciji djelovanja u Ličko-senjskoj županiji postao je prepoznatljiva i poželjna visokoškolska ustanova iz koje su izašle generacije kvalitetnih učitelja kako za potrebe naše sredine, tako i cijele

Hrvatske. Osim obavljanja visokoškolske naobrazbe, istaknuto je i njegovo višestruko kulturno, znanstveno i stručno djelovanje. Godinama je domaćin i organizator znanstvenih skupova s međunarodnim sudjelovanjem kojima se obilježavaju tradicionalni Dani Ante i Šime Starčevića.

Studentima i nastavnicima Odjela na raspolaganju je knjižni fond odjelne knjižnice koji raspolaže s više od 12.000 naslova stručne i znanstvene literature, a izvrsnom suradnjom s gradskom knjižnicom studentima je olakšano korištenje fonda Samostalne narodne knjižnice Gospić. U sklopu Odjela nalazi se sportska dvorana koju studenti mogu koristiti za različite izvannastavne, sportske i kulturne aktivnosti. Za potrebe organiziranja studentske prakse, Odjel surađuje s Osnovnom školom dr. Jure Turića u Gospiću. Od listopada 2012. na Odjelu djeluje Pjevački zbor Degenija, čiji je utemeljitelj i voditelj maestro Tvrtko Sarić, profesor glazbenih kolegija. Zbor ima 35 - 40 članova. Repertoar zbora je raznolik, obuhvaća raznolike glazbene epohe, od renesanse do suvremene glazbe, a posebna pozornost pridaje se njegovanju tradicijske glazbe različitih hrvatskih krajeva, s naglaskom na Liku. Zbor je cjelovečernjim koncertima i prilikom sveučilišnih proslava nastupao u Gospiću i Zadru, a gostovao je i na mnogim ostalim događajima u lokalnoj sredini i šire. Na učiteljskim studijima u Zagrebu, Ljubljani i Mariboru u travnju ove godine, od 4. do 7. 2016. održat će cjelovečernji koncert pod nazivom Proljetna pjesma.

DOC. DR. SC. **SUZANA KONJEVODA**, SPECIJALISTICA OFTALMOLOGIJE, SUBSPECIJALISTICA ZA GLAUKOM I PREDNJI SEGMENT OKA, NA ODJELU ZA ZDRAVSTVENE STUDIJE

Do iduće godine bit će dovršen registar bolesnika od glaukoma u Zadarskoj županiji

Dr. Suzana Konjevoda, docentica, specijalistica oftalmologije, subspecijalistica za glaukom i prednji segment oka, na Odjelu za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru, nositeljica je kolegija za oftalmologiju, a predaje i na Medicinskom fakultetu u Zagrebu na posljediplomskoj nastavi iz oftalmologije.

Rođena je Šibenčanka gdje je završila i srednju školu. Medicinu je upisala i završila u Zagrebu, gdje je na Medicinskom fakultetu magistrirala i doktorirala. Godine 1991. pridružila se HV-u kao liječnik dragovoljac.

„Bila sam godinu i nešto na terenu, na području Sunje, Slavonskoga Broda i Našica. Nakon toga postala sam djelatna vojna osoba u Institutu zrakoplovne medicine“, kaže dr. Konjevoda koja je nositeljica Spomenice Domovinskoga rata i ima čin bojnice HV-a. U međuvremenu, završila je specijalizaciju na zagrebačkom Rebru. Od 2001. je u Zadru na Odjelu za oftalmologiju OB Zadar, a

Dr. Konjevoda odnedavno je stalna zaposlenica Sveučilišta u Zadru, bila je liječnik dragovoljac u Domovinskome ratu, nositeljica je Spomenice i ima čin bojnice HV-a

Prof. Konjevoda već godinama surađuje s prof. dr. Klausom-Peterom Boergenom iz Münchena, koji svake godine u Zadru za oftalmologe iz cijele srednje i jugoistočne Europe drži predavanja iz dječje oftalmologije te operira djecu koju nitko ne bi operirao jer nemamo dovoljno stručnjaka za tako osjetljive bolesti kod djece

na Odjelu za zdravstvene studije od 2007. „Iz Zagreba u Zadar došla sam temeljem natječaja za radno mjesto oftalmologa u zadarskoj bolnici. Mnogi su se iščuđavali zašto sam, s obzirom na to da sam u Zagrebu imala stalni posao i stan, otišla u Zadar, ali u zadarskoj bolnici uočila sam prostor za rad i napredovanje u struci.

To je bio moj jedini motiv. Imala sam dosta lijep posao u Zagrebu, ali nisam bila zadovoljna, nije bilo previše posla, uglavnom sam se brinula o zdravoj populaciji, a kad ste liječnik, želite liječiti bolesne“, otkriva dr. Konjevoda razloge dolaska u Zadar iz Zagreba.

Motiv za dolazak u Zadar

U Zagrebu je imala i izbor u znanstveno zvanje.

„Doktorirala sam na promjenama vidnoga polja koji je vezan za promjene vidnoga polja kod upale vidnoga živca, a vidno polje jedno je od osnovnih dijagnostičkih metoda za glaukom. Uže se bavim glaukomom i operacijom katarakte“, kaže dr. Konjevoda, odnedavno stalna zaposlenica Sveučilišta u Zadru. Ne nedostaje joj ideja i energije za rad, planira projekt registra oboljelih od glaukoma te očekuje da će, kako kaže, biti gotov do iduće godine, za kada je Svjetska organizacija za glaukom najavila i obilježavanje Dana glaukoma: „Očekujemo da će do iduće godine biti dovršen registar bolesnika od glaukoma u Zadarskoj županiji. To ćemo prijaviti kao projekt, pa ćemo vidjeti.“

Osim toga, zajedno s kolegicom Zrinkom Paštar, dermatologinjom s Odjela za zdravstvene studije, priprema projekt vezan za rijetku bolest oka, a riječ je o tumorima oka, melanomima, koji su vrlo rijetki, ali su posljedice velike.

Međunarodni tečaj dječje oftalmologije

Docentica Konjevoda već osam godina surađuje s uglednim njemačkim liječnikom, prof. dr. Klausom-Peterom Boergenom iz Münchena, koji svake godine u Zadru za oftalmologe iz cijele srednje i jugoistočne Europe drži predavanja iz dječje oftalmologije.

„Odjel dječje oftalmologije u Zadru prilično je dobar, ima dugu tradiciju, a suradnja s profesorom Boergenom počela je jednim slučajnim susretom. Tada sam ga pozvala u Zadar, a to je preraslo u međunarodni tečaj dječje oftalmologije. Osim toga, profesor svake godine, kada u rujnu dođe u Zadar,

Informiranje javnosti o glaukomu

Suzana Konjevoda nedavno je, u povodu Svjetskoga dana glaukoma, u Zadru organizirala razne akcije kako bi osvijestila građane o toj bolesti, o kojoj se u javnosti relativno malo zna. „Kad je Svjetska organizacija za glaukom najavila obilježavanje Dana glaukoma, došla sam poziv da dođem na predavanje. Procijenila sam da to nije nešto namijenjeno nama specijalistima, nego pacijentima. Tada sam pokrenula akciju u Zadru.

Priključili smo se odmah, od prvoga dana, akcijom mjerenja očnoga tlaka, edukativnim akcijama za pacijente, predavanjima, brošurama za pacijente, a to je je prošle godine preraslo u akciju na razini cijele Hrvatske koju vodi referentni centar u Zagrebu pod pokroviteljstvom Ministarstva. Muzej u Zadru posložio je svoju izložbu u Gradskoj straži, a sve smo napravili u suradnji s Udrugom slijepih, Narodnim muzejom, Sveučilištem, Medicinskom školom, Ligom protiv raka, Hrvatskim pikado savezom i dvoranom Višnjik.“

Studij sestrinstva

Odjel za zdravstvene studije dobio je dopusnicu 2007. godine za Stručni studij sestrinstva, a 2012. dobio je dopusnicu za Sveučilišni preddiplomski studij sestrinstva. Od osnutka surađuje s medicinskim fakultetima u Zagrebu, Osijeku, Rijeci i Splitu, proveo je izbor u zvanja više desetaka nastavnika, a od toga ih 20-ak radi na Odjelu za zdravstvene studije u Zadru. Odjel i Opća bolnica Zadar zajednički realiziraju i sveučilišni i stručni studij sestrinstva. Zbog velikoga interesa studenata preddiplomske razine za studij sestrinstva, planira se i studij diplomske razine. Godišnje se u Zadru na taj studij upiše stotinjak studenata.

operira djecu koju nitko nikada ne bi operirao jer nemamo dovoljno stručnjaka za tako osjetljive bolesti kod djece.“

Suzana Konjevoda objavljuje radove u domaćim i stranim stručnim časopisima te je urednica časopisa *Oftalmologia croatica* i recenzentica brojnih znanstvenih radova.

Nada se, ističe, da će Odjel za zdravstvene studije u Zadru biti sve jači:

„Kad pogledamo hrvatske prilike, Odjel je iznimno dobro pozicioniran, ali sigurno ima prostora za daljnje napredovanje, ima kvalitetne ljude i svakako može rasti“, zaključila je.

Odjel za zdravstvene studije, osim s hrvatskim medicinskim fakultetima, surađuje i s Medicinskim fakultetom u Sarajevu, Medicinskim fakultetom u Upsali u Švedskoj i drugima. (zgt)

INTERVJU DOC. DR. SC. LUCIJA ŠIMIČIĆ, PROČELNICA ODJELA ZA LINGVISTIKU

Suvremene lingvističke teorije i metode te interdisciplinarni pristup proučavanju jezika

Nakon gimnazije u Zagrebu, Lucija Šimičić studirala je engleski i talijanski jezik i književnost na Filozofskome fakultetu u Zagrebu, gdje je 2002. godine upisala i poslijediplomski studij lingvistike te 2011. doktorirala na temu „Identifikacijski procesi i jezične promjene na otoku Visu“.

Posljednjih nekoliko godina pročelnica je Odjela za lingvistik u Sveučilišta u Zadru.

Kada je Odjel za lingvistik osnovan i koliko studenata godišnje upisuje?

Odjel za lingvistik osnovan je 2008. godine, a prve studente upisuje u akademskoj godini 2010./2011. Zbog maloga broja zaposlenih, otpočetak sudjeluje isključivo u izvođenju diplomskog studija lingvistike, najprije jednopredmetnoga, a od prošle godine i dvopredmetnoga. Trenutačno se upisuje po 15 studenata na jednopredmetni i dvopredmetni studij lingvistike. Posebnost tih studijskih programa je naglasak na suvremenim lingvističkim teorijama i metodama te interdisciplinarni pristup proučavanju jezika.

U tijeku je znanstveni projekt Coordinated Research in the Experimental Morphosyntax of South Slavic Languages (EMSS). Recite nešto više o projektu. Kako je došlo do suradnje s voditeljem projekta Andrewom Nevinsonom s University Collegea u Londonu?

U međunarodni znanstveni projekt Experimental Morphosyntax of South Slavic languages

(EMSS) koji vodi poznati jezikoslovac University Collegea u Londonu Andrew Nevins, uključena su dva hrvatska sveučilišta, zagrebačko i zadarsko. Andrew Nevins iz Londona i Lanko Marušić, jezikoslovac sa Sveučilišta u Novoj Gorici u Sloveniji, uključili su Marijanu Kresić i njezinu suradnicu Miju Batinić s Odjela za lingvistik u Zadru u projekt kako bi se metodologija iz područja eksperimentalne morfosintakse koju su oni razvili za istraživanje slovenskoga jezika primijenila i na istraživanje jezičnih varijeteta u južnoj Hrvatskoj, konkretno u Zadru. U sklopu projekta, koji financira britanska zaklada Leverhulme Trust u razdoblju od 2014. do 2017. godine, na temelju psiholingvističkih eksperimenata istražuje se morfosintaktička pojava sročnosti u odabranim varijetetima iz slovenskoga, bosanskog, hrvatskog i srpskog govornog područja. Eksperimentalni psiholingvistički rad u sklopu EMSS projekta nadovezuje se na istraživanja koja su se u samim počecima postojanja Odjela proizvodila pod vodstvom Marijane Kresić u sklopu projekta Transfer kao strategija u učenju stranih jezika. Taj se projekt od 1. 2. 2010. do 30. 6. 2013. provodio na Odjelu za lingvistik, a financirala ga je Hrvatska zaklada za znanost u sklopu svojega programa Uspostavna potpora.

Je li Lingvistička srida postala „zaštitni znak“ Odjela lingvistike?

Cilj je Lingvističke sride predstavljanje raznovrsnih jeziko-

Osim izobrazbe mladih znanstvenika, zahvaljujući projektima koji se provode na Odjelu za lingvistik, ostvaruje se prepoznatljivost rezultata istraživačkog rada Odjela i na međunarodnoj razini, o čemu svjedoče znanstveni radovi objavljeni kod uglednih stranih izdavača

slovnih tema studentima, znanstvenicima, ali i široj javnosti. Taj je ciklus predavanja otvoren za nastavnike, suradnike i studente svih filoloških odjela Sveučilišta u Zadru, ali i drugih znanstvenih i obrazovnih institucija u Hrvatskoj i inozemstvu te stručnjacima drugih područja zainteresiranim za interdisciplinarno proučavanje jezika. Godišnje se održi desetak izlaganja iz različitih područja lingvistike putem kojih se nastoji širu javnost zainteresirati za jezikoslovne teme, a studentima pružiti mogućnost da prošire znanja i izvan obveznoga gradiva s kojim se susreću tijekom studija. Budući da je Lingvistička srida forum koji Odjel za lingvistiku organizira već šestu godinu zaredom, vjerujemo da je već postao „zaštitnim znakom“ Odjela. No, „zaštitim znakom“ Odjela dugoročno nastojimo učiniti i Zadarski lingvistički forum (ZLF) - središnje godišnje događanje Odjela za lingvistiku koje se, ovisno o interesu i prigodi, održava u obliku skupa, radionica, ljetne škole, znanstvenoga simpozija i slično. Tako je 1. ZLF bio studentski skup, 2. ZLF pretkonferencijska radionica za doktorande i poslijedoktorande u sklopu XXIX. međunarodnog znanstvenog skupa Hrvatskog društva za primijenjenu lingvistiku, dok će ovogodišnji, 3. ZLF, biti znanstveni simpozij posvećen jezičnim otocima Jadrana.

Na kojim ste velikim projektima do sada sudjelovali?

Do sada sam sudjelovala na nekoliko znanstvenih projekata kao suradnica, a odnedavno i kao voditeljica, odnosno mentorica. Ove godine radim na dva projekta, i to u svojstvu voditeljice projekta, Čimbenici održivosti jezičnih manjina na Jadranu: poredbena analiza sociolingvističkog profila moliško-hrvatske, zaratinske i arbanaške zajednice koji financira Zaklada Adris svojim programom Znanje i otkrića te kao mentorica na projektu Promicanje višejezičnosti u Zadru: etnojezični vitalitet Arbanasa (ProViZA) koji financira Europski socijalni fond u sklopu programa Razvoj ljudskih potencijala. Osim izobrazbe mladih znanstvenika, zahvaljujući projektima koji se provode na Odjelu za lingvistiku, ostvaruje se i vidljivost i prepoznatljivost rezultata istraživačkoga rada Odjela i na međunarodnoj razini, o čemu svjedoče znanstveni radovi objavljeni kod uglednih stranih izdavača.

ČEŠKA

Manifestacija posvećena češkoj kulturu Češki dan

Na Sveučilištu u Zadru 7. ožujka 2016. održan je drugi po redu Češki dan. Prije početka programa, prorektorica za studije i studente, izv. prof. dr. sc. Nedjeljka Balić Nižić, i prorektor za međuinstitucijsku suradnju i transfer tehnologija, izv. prof. dr. sc. Slaven Zjalić, ugodili su veleposlanika Republike Češke u Republici Hrvatskoj, Nj. E. Martina Košatku. Primanju je nazočila i izv. prof. dr. sc. Rafaela Božić te lektorica mgr. Kristyna Rygolova.

Veleposlanik Republike Češke izrazio je iznimno zadovoljstvo dosadašnjom suradnjom, osobito u području programa razmjene studenata Erasmus+.

SLOVAČKA

Mnogi su slovački studenti boravili na Sveučilištu u Zadru

Prorektorica za studije i studente, izv. prof. dr. sc. Nedjeljka Balić Nižić, i prorektorica za znanost i informacijsku infrastrukturu, izv. prof. dr. sc. Ivanka Stričević, 24. veljače 2016. primile su veleposlanika Republike Slovačke Nj. E. Jurja Priputena i njegovu zamjenicu dr. Hanu Kováčovu. Sveučilište u Zadru i slovačka sveučilišta već godinama ostvaruju izvrsnu suradnju putem programa studenatske mobilnosti CEEPUS i Erasmus+.

INDONEZIJA

Veleposlanik potvrdio interes indonezijske akademske zajednice za suradnju sa Sveučilištem u Zadru

Sveučilište u Zadru 14. je siječnja 2016. ugodilo veleposlanika Republike Indonezije u Republici Hrvatskoj, Nj. E. Agusa Sardjana, u pratnji trećega tajnika Sandrija Ghifarija. Uvažene goste primili su izv. prof. dr. sc. Ivanka Stričević, prorektorica za znanost i informacijsku infrastrukturu, izv. prof. dr. sc. Slaven Zjalić, prorektor za međuinstitucijsku suradnju i transfer tehnologija, te izv. prof. dr. sc. Leonardo Marušić, izv. prof. dr. sc. Dunja Brozović Rončević s Odjela za etnologiju i antropologiju i Maja Kolega, prof., voditeljica Ureda za međunarodnu suradnju Sveučilišta u Zadru.

Veleposlanik Republike Indonezije zadarsko je sveučilište posjetio kao potvrdu već potpisanoga pisma namjere o akademskoj suradnji Sveučilišta u Zadru i indonezijskoga Tehnološkoga sveučilišta u Džakarti.

INDIJA

Hoće li se na Sveučilištu u Zadru učiti hindski jezik

Dana 3. ožujka 2016. Sveučilište u Zadru posjetio je veleposlanik Republike Indije, Nj. E. Sandeep Kumar. Uvaženoga su gosta ugostili prorektorica za studije i studente, izv. prof. dr. sc. Nedjeljka Balić Nižić, i prorektor za međuinstitucijsku suradnju i transfer tehnologija, izv. prof. dr. sc. Slaven Zjalić, a na sastanku je bila i doc. dr. sc. Snježana Zorić s Odjela za etnologiju i antropologiju. Veleposlanik i prorektori razgovarali su o daljnjoj suradnji na sveučilišnoj razini te zajedničkim projektima. Pritom je istaknuta ideja o učenju hindskog jezika i indijske kulture na Sveučilištu u Zadru, a veleposlanik je najavio i organiziranje Dana Indije.

Kolegij Kendo na Sveučilištu u Zadru

Veleposlanik Japana u Republici Hrvatskoj, Nj. E. Keiji Ide, na zadarskom je sveučilištu 1. ožujka 2016. održao predavanje pod naslovom Kendo - kultura sablje, priređeno u povodu uvođenja kolegija Kendo kao izbornoga predmeta na Sveučilištu. Uvodnu riječ održao je doc. dr. sc. Marko Lukić, pročelnik Odjela za anglistiku, predsjednik Hrvatskoga kendo saveza. Uvođenjem kolegija Kendo na Sveučilište studenti su dobili priliku upoznati i izučavati japansku kulturu te na nastavi uz redovite treninge upoznati širi kulturni i društveni kontekst kendoa kao sporta koji se razvio iz drevne japanske borilačke vještine.

PROF. DR. SC. ANTE BRALIĆ,
PROČELNIK ODJELA
ZA POVIJEST

Suvremena povijest izaziva rasprave i prijepore

An te Bralić, pročelnik Odjela za povijest, zadarskim studentima predaje hrvatsku povijest u 19. stoljeću i povijest jugoistočne Europe u 19. stoljeću. Rođen je u Zadru 1973. gdje je na Filozofskome fakultetu diplomirao povijest i filozofiju.

Od 1997. kao znanstveni novak radio je na dva važna projekta "Dalmacija između 1912. i 1920." i "Standardi za hrvatsku povijest". Poslijediplomski studij završio je na Filozofskome fakultetu u Zagrebu, a 2006. obranio je doktorat "Zadar u Prvom svjetskom ratu" na Sveučilištu u Zadru te je iste godine izabran u zvanje docenta.

„Na Odjelu za povijest nas je 15 u znanstveno-nastavnome zvanju, trenutačno imamo 14 zaposlenih, no raspisali smo natječaj za asistenta starog vijeka. Imamo i odjelnog tajnika, on obavlja veliki dio poslova referade“, kaže Bralić.

Znanstveni rad

Odjel za povijest ove godine slavi 60 godina postojanja, a godišnje upisuje, prema raznim osnovama, 54 studenta na preddiplomskoj razini, a na diplomskoj oko 100, ukupno ih je oko 200.

„Na temelju provedenih analiza, zaključili smo da većina naših studenata koji upišu drugu godinu preddiplomske razine, više od 90 posto, završe studij. Oni koji zaključe da ovaj studij nije za njih, odustanu već nakon prve godine“, govori pročelnik.

Studenti povijesti u Zadru iz svih su dijelova Hrvatske, a 70 posto ih je izvan Zadarske županije. Nekoć je velik broj studenata dolazio iz Hercegovine, međutim, otkad je u Mostaru osnovan Filozofski fakultet, njih je manje, ali je zato više Slavonaca.

Kad je postao pročelnik Odjela, više se, ističe Bralić, usredotočio na nastavnu djelat-

nost i administriranje. Međutim, prof. Bralić postiže i izvanredne znanstvene rezultate. Stručnjak je za Prvi svjetski rat, temu koja je neopravdano zapostavljena u Hrvatskoj.

„To je stoga“, objašnjava, „što je Prvi svjetski rat bio u domeni srpske historiografije. Oni su bili pobjednici u tom ratu, tako da se s hrvatske strane, osim diplomatske povijesti, time nitko nije bavio. Prvim svjetskim ratom počeo sam se baviti slučajno. Zadar je bio glavni grad Dalmacije pa je sačuvano mnoštvo dokumenata, u Zadru je Državni arhiv, a ovdje je bilo i sjedište Namjesništva.“

Naime, sukcesijom između Italije i Kraljevine Jugoslavije 1926. većina dokumenata koji su nastali za austrijske vladavine, nakon 1978. odnesena je iz Zadra. Na žalost, glavni-na te građe, u Splitu i Šibeniku, uništena je tijekom 2. svjetskog rata. Sačuvano je ono što je ostalo u Zadru pod Talijanima.

U svome doktoratu "Zadar u Prvom svjetskom ratu" prof. Bralić bavio se svakodnevicom, odnosno proučavao je kako je rat utjecao na život običnih ljudi. Na njihov svakodnevni život znatan su utjecaj imale politička kontrola i represija, no ono što je

najzanimljivije su promjene u ponašanju nacionalnih zajednica u Prvom svjetskom ratu, Srba, Hrvata, Talijana, svi su reagirali različito.

Stoga profesor namjerava proširiti svoja istraživanja na globalniju sliku Dalmacije u 1. svjetskom ratu.

Prof. dr. Bralić, među ostalim, trenutačno vodi projekt „Raspad Habsburške Monarhije i transformacije na istočnojadranskom prostoru (1917. - 1923.)“ koji financira Hrvatska zaklada za znanost.

„Dobiti projekt nije lagan posao. To zahtijeva velik znanstveni i administrativni napor. I nakon uloženoga truda niste sigurni u prolaznost vašega projekta. Tada kada sam dobio taj projekt, ukupno je prošlo 16 projekata za sve humanističke znanosti.“

Tematika 1. svjetskog rata više ne izaziva kontroverze u hrvatskome društvu, ali zato prijepore izaziva suvremena povijest, pogotovo događaji u posljednje 24 godine.

Na Odjelu za povijest Sveučilišta u Zadru radi i ugledni povjesničar Mladen Ančić čiji radovi često izazivaju pozornost šire javnosti.

- Odjel za povijest ove godine slavi 60 godina postojanja; godišnje upisuje, prema raznim osnovama, 54 studenta na preddiplomskoj razini, a na diplomskoj oko 100, ukupno ih je oko 200
- Nekoć je velik broj studenata dolazio iz Hercegovine, međutim, otkad je u Mostaru osnovan Filozofski fakultet, njih je manje, ali je zato više Slavonaca

Koliko Hrvatskoj treba povjesničara?

Kako u Hrvatskoj trenutno ima devet odjela i odsjeka za povijest na svim sveučilištima, postavlja se logično pitanje: Treba li Hrvatskoj toliko povjesničara? Ta je činjenica posebno važna za Odjel za povijest u Zadru koji ima svoj renome i tradiciju, a konkurenciju čine učilišta koja nemaju ni tradiciju niti kvalitetnu nastavu.

„Demografski trendovi ne opravdavaju devet studija povijesti u Hrvatskoj, sve je manje potencijalnih studenata. To, naravno, utječe i na prosječnu kvalitetu upisanih studenata koja nije baš najvršnija“, zaključuje pročelnik Bralić.

„Čim se netko bavi suvremenom poviješću“, kaže prof. Bralić, „privlači znatnu pozornost. Ne bih procjenjivao čiji rad ima veću težinu, to ne bi bilo korektno, ali najviše pozornosti svakako su izazvali radovi profesora Ančića, primjerice tema ‘Što svi znaju o Bosni’.

O tome se najviše polemiziralo. Valja spomenuti i radove profesora Begonje, ali tu su i mnogi drugi.“

5. kongres povjesničara

U razmimoilaženjima u interpretaciji suvremene nacionalne povijesti profesor Bralić ne vidi ništa loše:

„U hrvatskoj historiografiji neke se teme dugo izbjegavalo ili jednostrano prikazivalo. Stvaranje hrvatske države i demokratskoga sustava omogućilo je otvaranje mnogih tema. Neke su rasprave političanske, ali neke su i dobre. Bitno je raspravljati, pokušavati biti argumentiran i izbjegavati napade ad hominem.

Kad usporedim hrvatsku historiografiju s nekim drugim historiografijama, mi smo poprilično unisoni, barem za razdoblje do 1941. godine, pa čak i za suvremeno razdoblje. Postojanje dvaju tabora rezultat je medijske prezentacije jer većina povjesničara koji se bave suvremenom poviješću nije utaborena.“ Zbog svega toga otvaranje suvremenih povijesno-političkih tema pobuđuje strasti kojih će, nema sumnje, biti i na 5. kongresu povjesničara koji će se održati u listopadu.

Odjel za povijest zadarskoga sveučilišta jedan je od suorganizatora ovogodišnjega 5. kongresa povjesničara, uz Odsjek za povijest Filozofskoga fakulteta u Zagrebu. Među tim dvjema ustanovama uspostavljena je izvrsna suradnja u pripremi megaskupa na kojemu će se okupiti 250 sudionika. (ir)

DOC. DR. SC. MARKO VUČETIĆ, ZAMJENIK PROČELNICE ODJELA ZA FILOZOFIJU

Filozofija nije navijanje, nego vječita upitnost

Marko Vučetić, rođen 1977. u Zadru, zamjenik je pročelnice Odjela za filozofiju Sveučilišta u Zadru, prof. dr. sc. Iris Tićac. U Zadru je završio Gimnaziju „Vladimir Nazor“ u kojoj je, preko književnosti, kaže, došao do filozofije, svoje velike ljubavi jer, kako ističe, filozofiju se studira isključivo zato što to silno želite.

Filozofiju i povijest diplomirao je u Zadru 2000., šest godina poslije na Filozofskom je fakultetu u Zagrebu magistrirao, a 2009. i doktorirao. Na zadarskome sveučilištu predaje

Uvod u filozofiju, Suvremenu filozofiju te Filozofiju povijesti i Filozofiju politike, a predaje i na Teološko-katehetskom odjelu.

„Doktorirao sam u Zagrebu na filozofiji kod Line Veljaka, i to na egzistencijalizmu, talijanskome filozofu Corneliju Fabru“, kaže Vučetić ističući kako ga, osim filozofije, zanima i teologija. „Kako u filozofiji imamo pojam slobode, zanimalo me kako izgleda iracionalna sloboda pa sam upisao studij teologije i sada sam pred doktoratom. Upravo svojom disertacijom nastojim prikazati adekvatnu distinkciju između teologije i filozofije jer mnogi podlegnu napasti da filozofiju svedu na teologiju.

Nesvodivost je zajamčena teološkim polazištem dogmatizirane nesumnjivosti u Boga, dok u filozofiji, uosobljenom sumnjom, dolazim do uvida kako sam ja sam stariji od cijeloga svijeta jer sam, kad me u svijetu nije bilo, bio predmundalan, dakle onaj koji je prije svijeta u odsustvu, dok sam, naprotiv, svojim prisustvom u svijetu upravo tom novom svijetu omogućio da bude postantropološki, svijet nakon čovjeka sumnje.“

Studij filozofije u Zadru godišnje upiše malo više od 50 studenata, ali tijekom studija mnogi otpadnu. „Dvadesetak ih dođe do kraja prvoga ciklusa, a do drugoga 15-20, toliko ih upiše diplomski ciklus. Prolaznost je u granicama prihvatljivosti. To je stoga što je ovdje riječ o drukčijemu diskursu. Filozofija nije navijanje, nego vječita upitnost, moramo studente učiti načinu mišljenja koje neprekidno traži drukčiji smisao, štoviše da ne misle samo već osmišljen smisao, nego novi smisao svega mislivog. Imamo aktivne filozofe, a kao posljedicu toga naši su studenti prije tri godine formirali tribinu Filozofija ZaDar na koju, uz pokroviteljstvo Odjela, dovode različite sugovornike. Tijekom semestra čak nekoliko puta organiziraju javne tribine, dakle, postoji znatan interes, nismo osuđeni na

to da filozofija u Zadru ostaje na nama.“

Na Odjelu za filozofiju osam je osoba u znanstvenim zvanjima i dvije asistentice, a predaju i gostujući profesori poput Darija Škarice s Instituta za filozofiju u Zagrebu koji drži kolegij Teorija spoznaje. Na Odjelu za filozofiju je i ugledni prof. Jure Zovko koji je trenutno u Cambridgeu.

Profesori Odjela filozofije najčešće objavljuju svoje radove u časopisu Filozofska istraživanja te Acta Iadertina, časopisu Odjela za filozofiju i pedagogiju. No, najaktivniji je Jure Zovko, koji mnoge tekstove objavljuje na njemačkome i engleskom jeziku, i to u uglednim zapadnoeuropskim časopisima. On je društveno angažiran, što je općepoznato, ali ni drugi filozofi Sveučilišta u Zadru „nisu nijemi“ na ono što se oko njih događa.

Nedavno je bilo aktualno otvoreno pismo zadarskih filozofa ministru Sústaru, koje su potpisali pročelnica Odjela za filozofiju Iris Tićac i njezin zamjenik Marko Vučetić. Ustali su u obranu struke, s kolegama iz cijele države. Filozofi, naime, ne žele da filozofiju i etiku u srednjim školama predaju sociolozi, politolozi, teolozi i katehete, nego diplomirani filozofi.

U javnoj raspravi sudjelovali su svi, ne samo pojedinci, nego i sveučilišta, fakulteti i Hrvatsko filozofsko društvo. „Smatramo potrebnim djelovati i na liniji obrane struke. Mjesto gdje bi se prirodno trebala začinjati filozofija i filozofijski interes upravo je srednjoškolska filozofija. Tu smo se našli u situaciji da zakonodavac, predlagatelj, ne zna razliku između filozofije i ostalih disciplina“, kaže Vučetić.

„Ministar misli da su naši argumenti jaki“, ističe prof. Vučetić, pogotovo stoga što su reagirali svi filozofi u državi, osim Filozofskoga fakulteta Družbe Isusove koja je crkveno usmjerena pa, smatra Vučetić, zato nisu reagirali. (sb)

DR. SC. PAVUŠA VEŽIĆ, PROFESOR NA ODJELU ZA POVIJEST UMJETNOSTI:

Povijest umjetnosti spasila

Ivica Radoš

Dr. sc. Pavuša Vežić, ugledni profesor u trajnome zvanju na Odjelu za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru, danas slovi kao izvrstan poznavatelj zadarskoga spomeničkog naslijeđa. Uz iznimna akademska postignuća, dr. Vežić svojedobno je, od 1968., bio konzervator u Zavodu za zaštitu spomenika kulture u Zadru, tako da je doista pravi izvor za sva pitanja zaštite bogate zadarske spomeničke baštine i njezine povijesti. Uz to, od cijenjenoga profesora saznat ćemo i kako su povjesničari umjetnosti i konzervatori, zahvaljujući presudnim ulogama Miroslava Krleže i poslije Ive Petriciolija, „uskršli“ grad iz ruševina nakon Drugoga svjetskog rata i tako ga spasili od povijesnoga zaborava.

Stara škola

Prof. Vežić nasljednik je stare škole zaštite spomeničke baštine koja se formirala još u vrijeme Austro-Ugarske u 19. stoljeću kada je osnovana Centralna komisija za čuvanje i održavanje spomeničkoga naslijeđa. Prema nalozima te komisije, povjesničari umjetnosti dolazili su i u hrvatske krajeve, posebno u Dalmaciju, i proučavali spomeničku baštinu, a Zadar je bio jedno od žarišta interesa tih „pionira“ povijesti umjetnosti.

„U sklopu Austro-Ugarske razvijala se povijest umjetnosti koja je potkraj 19. i početkom 20. stoljeća dosegla zaista visoku razinu kritičkoga odnosa prema povijesnome naslijeđu te visoku razinu proučavanja povijesti, isprava i povijesnih dokumenata“, objašnjava prof. Vežić.

„Te zahtjevne kriterije oni su prenijeli i na ove naše prostore, ali“, ističe, „i ovdje, na našim prostorima, u tom je smislu bilo značajnih ideja. Primjerice, Ivan Kukuljević Sakcinski sredinom 19. stoljeća osnovao je Društvo za jugoslavensku povijestnicu i na području hrvatskih zemalja, dakle Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, istraživao arhive, proučavao navode o povijesnoj građi, zapise koji govore o spomenicima i autorima, ali i o naručiteljima.“

Usljedila su druga poznata, i manje poznata, imena zaslužnih poput don Frane Bu-

Nakon II. svjetskog rata prema postotku razorenosti Zadar je bio usporediv s Dresdenom, Staljingradom. Nova komunistička ideologija htjela je rušiti dalje, no na inicijativu Miroslava Krleže te uz pomoć povijesti umjetnosti, sačuvan je grad i njegova bogata kulturna baština

lića koji je neko vrijeme živio i radio u Zadru, a u vrijeme Kraljevine Italije, između dva svjetska rata, Talijan Carlo Cecchelli napisao je vrijedan katalog zadarskih umjetnina.

Međutim, prije Drugoga svjetskog rata, kada je Zadar bio pod talijanskom upravom, fašističke vlasti su, prema svojim urbanističkim planovima, namjeravale mnogo toga porušiti u Zadru i graditi u skladu s novom ideologijom.

„Najveći projekt, zahvat planiranoga rušenja, bio je predviđen na Trgu zeleni, koji su poslije u bombardiranjima Zadra razorili saveznici. Tako je trg ipak, na žalost, srušen. To nimalo ne opravdava pristup koji su prethodno imali arhitekti i urbanisti. Htjeli su zadržati trg, ali umjesto starih zgrada oko njega sagraditi nove u duhu fašističke arhitekture. Na nekim mjestima to su i uspjeli, tako da danas kad hodamo Narodnim trgom, glavnim trgom u gradu, gledamo gradsku kuću koja je sagrađena 1936. godine. Oblikovana je u duhu ideološke arhitekture toga vremena, a uz nju je probijena i ulica koja vodi prema tada sagrađenomu mostu. Najbolniji zahvati bili su oko rotonde Svetoga Trojstva, crkve Sv. Donata, kada je porušen cijeli sklop srednjovjekovnih kuća oko crkve. Dakle, srušene su prije rata, čak je i dio rotonde razoren u tom nekritičkom odnosu tadašnje vlasti prema povijesnome prostoru. Trg zeleni stradao je u bombardiranju što je, naravno, žalosno, ali ovo o čemu govorim srušeno je urbanističkim planom“, kaže prof. Vežić te napominje kako smatra da je Zadar iz rata izašao kao jedan od najvećih „invalida“ Drugoga svjetskog rata:

„Prema postotku razorenosti usporediv

je s Dresdenom, Staljingradom, ili tek malo manje od toga. Stradale su dvije trećine grada. Od te dvije, jedna je posve srušena, tu se ništa nije moglo popraviti, no druga ipak jest.“

Presudna izložba

Kada je nakon Drugoga svjetskog rata nastupila nova ideologija, komunistička, od ruševnih zadarskih građevina na nekim je mjestima porušeno i više nego li je trebalo. Srećom, tada je veliki čovjek hrvatske kulture, Miroslav Krleža, apelirao na podizanje svijesti o nemjerljivom značenju Zadra i njegove kulturno-povijesne baštine za Hrvatsku.

„Zadar je tada bio, slikovito rečeno, grad u mraku, grad u ruševinama te je zasluga Miroslava Krleže iznimno velika. On je prvi uočio kulturno-historijske vrijednosti u našem gradu te upravo time, kao kulturnim i umjetničkim sadržajem, odlučio pokazati i domaćoj i inozemnoj javnosti koliko je Zadar naš grad, koliko je hrvatski, koliko slavenski. Koliko je, u konačnici, grad s ove strane Jadrana, čime ne isključujemo, dapače, ni vrijednu romansku tradiciju niti romanske građane i obitelji koji su tu živjeli. Sve su to Zadrani, ali s ove strane Jadrana u koju se uklopio i naš pridošli živalj sa svojom kulturom“, objašnjava profesor Vežić, aludirajući na poznatu izložbu u Zagrebu iz 1951. - Zlato i srebro Zadra:

„Krleža izvlači napise koji govore o našim ljudima, izvlači sve te pozlaćene i srebrene svetačke i ostale likove te time ostvaruje jedan od najvažnijih argumenata o identite-

U vrijeme Austro-Ugarske u 19. st. osnovana je Centralna komisija za čuvanje i održavanje spomeničkoga naslijeđa. Prema nalozima te komisije, povjesničari umjetnosti dolazili su i u hrvatske krajeve, posebno u Dalmaciju, i proučavali spomeničku baštinu, a Zadar je bio jedno od žarišta interesa tih pionira povijesti umjetnosti

je Zadar!

tu Zadra, njegovoj povijesnoj važnosti i pripadnosti.“ Miroslav Krleža u studioznome je pristupu materijalu za izložbu Zlato i srebro Zadra građu sortirao i izložio u suradnji s ljudima iz Zadra. U pripremi izložbe bio je angažiran u to doba i mladi povjesničar umjetnosti, poslije ugledni prof. Ivo Petricioli, koji će desetljećima prenositi znanja i vještine na mlađe naraštaje povjesničara umjetnosti i konzervatora u Zadru.

Nakon izložbe iz 1951. godine, osnovano je više ustanova kulture u Zadru, dobrim dijelom također na poticaj Miroslava Krleže. Tako je 1954. godine osnovan Institut JAZU za povijesne znanosti, zatim Institut za historijske nauke kao ispostava Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, a osnovan je i Zavod za zaštitu spomenika u Zadru. Sve je to „pogurao“ Krleža koji je 1956. godine, sa zagrebačkim krugom intelektualaca, jezikoslovaca i povjesničara, arheologa i povjesničara umjetnosti, osnovao Filozofski fakultet u Zadru, danas Sveučilište. S Instituta za historijske nauke na Sveučilište je prešao i Ivo Petricioli.

„Petricioli je 1957. godine na zadarskome sveučilištu osnovao Katedru za povijest umjetnosti koja je njegovala visoku razinu znanstvenoga diskursa koji se preko zagrebačke sredine snažno razvijao u Hrvatskoj. Povijest umjetnosti i s njome zaštita spomenika odigrali su važnu ulogu u obnavljanju ovoga grada. Veliki zamah obnove uslijedio je tek 60-ih godina“, govori profesor Vežić te ističe kako zasluge za očuvanje zadarske spomeničke baštine također pripadaju Ljubi Karamanu, ravnatelju središnje ustanove za zaštitu spomenika kulture u Hrvatskoj, odnosno Republičkoga zavoda za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu, te Cviti Fiskoviću, ravnatelju Regionalnoga zavoda u Splitu, zaduženog za cijelu Dalmaciju. Zatekla se tu, slikovito govoreći, cijela dalmatinska škola povijesti umjetnosti i zaštite spomenika nakon Drugoga svjetskog rata.

Jedinstveni muzej

„U takvim okolnostima osnovane su sve spomenute kulturne i znanstvene ustanove unutar kojih je dimenzija povijesti umjetnosti i dimenzija zaštite spomenika bila veoma izražena te se znatno odražavala na obnovu Zadra. U to vrijeme spašavani su svi važniji spomenici. Veliku ulogu pritom je odigrao i Institut za historijske nauke, sa svojim programima istraživanja, primjerice, crkve Sv. Donata, ali i ostalih građevina iz ranoga srednjeg vijeka. Uz prof. Petriciolija, surađivali su prof. Milan Prelog iz Zagreba te arhitekt Jerko Marasović te prof. Tomislav Marasović iz Splita, ali i Ksenija Radulić, tada još studentica, a poslije konzervatorica, veliko ime zadarske zaštite spomenika, ujedno i

BIOGRAFIJA

Profesor Pavuša Vežić rođen je 1947. godine u Makarskoj, a školovao se u Rijeci, Zadru i Splitu. Početkom 90-ih godina magistrirao je na Filozofskome fakultetu u Zadru s temom Roton-da Sv. Trojstva u sklopu episkopalnog kompleksa u Zadru, a doktorirao na istome fakultetu s temom Episkopalni kompleks u Zadru.

povijesti umjetnosti. Dakle, ekipa koja na novoj metodološkoj razini s mnogo znanstvene akribije, povijesne građe i arhitektonskih crteža, s tlocrtima na više razina, s presjecima u različitim dijelovima crkve, izrađuje do dana današnjega najvredniju dokumentaciju te rotonde. Njihova građa poslije je poslužila za sve daljnje konzervatorske radove, istraživanja i publiciranja te monumentalne građevine koja je ponajbolji primjer naše rano-srednjovjekovne arhitekture, naše rano-srednjovjekovne umjetnosti“, kaže profesor.

Posljedica svega toga, znanja i vještina povjesničara umjetnosti i konzervatora, je i Stalna izložba crkvene umjetnosti u Zadru.

„Nijedan grad u Hrvatskoj nema takav muzej, posebno namijenjen crkvenoj umjetnosti. On je u bivšoj državi bio jedna od četiri kapitalne investicije u kulturi Republike Hrvatske onoga vremena“, ističe prof. Vežić.

Naime, vlasti i politika socijalističke Hrvatske podupirali su gradnju Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu i Stalne izložbe crkvene umjetnosti u Zadru kao zbirke umjetnina koje poput povijesnih izvora svjedoče o kulturno-historijskome identitetu sredine i naroda.

„Kad se u iredentističkim krugovima govori o prošlosti Dalmacije ili Zadra, poistovjećuje ih se isključivo s talijanskom tradicijom. Mada je naša kultura, naravno, nastajala i pod utjecajima s italskih strana, naša baština ipak nije talijanska. Dalmacija je 400 godina bila pod upravom Mletačke Republike i to je ostavilo velikoga traga. Međutim, u ono doba kada je postojala Mletačka Republika, još nije bilo Kraljevine Italije, a kada je na-

stala Kraljevina Italija, više nije bilo Mletačke Republike. To su jednostavno različite povijesne kategorije i okolnosti, ako hoćete, i kulture. Mi ne moramo imati negativan odnos prema Veneciji. Dapače, i naša stara hrvatska književnost u Dalmaciji nastajala je u vremenu mletačke uprave, mnoge naše knjige, čak i one na glagoljici, tiskane su u Veneciji, ali to je hrvatska književnost“, jasan je profesor Pavuša Vežić.

Za očuvanje zadarske baštine, ističe Vežić, presudna je važnost upravo povijesti umjetnosti i zaštite spomenika kulture, sprega tih dviju struka u održavanju i proučavanju spomenika, identiteta koji naslijeđe svjedoči.

„Povjesničari umjetnosti znatno su u prošlosti pridonosili konzervatorskoj struci, a konzervatorska struka danas u velikoj mjeri uzvraća povjesničarima svojim zahvatima kojima produbljuje spoznaje o nekim spomenicima ili, ako hoćete, o mnogim spomenicima“.

Profesor Vežić navodi primjer crkve Sv. Donata prije konzervatorskih radova iz 70-ih i 80-ih godina prošloga stoljeća: „Sve do tada nismo imali predodžbu o tome da je to jedna građevina nastala iz dva arhitektonska koncepta, što danas znamo. Ili, recimo, znali smo da je zadarska katedrala podignuta u 12. stoljeću, da je produžena u 13., ali nismo znali da je već u 12. stoljeću imala do danas sačuvane kolonade i galerije i u starijemu di-

Nastavak na 44. stranici

Centar za strane jezike

Nakon deset godina postojanja, Centar je postao najveći sveučilišni centar stranih jezika ne samo u Hrvatskoj, nego i u cijeloj jugoistočnoj Europi. Danas se u Centru može učiti 11 jezika (engleski, francuski, hrvatski za strance, japanski, kineski, korejski, njemački, portugalski, ruski, španjolski i talijanski), pratiti 187 kolegija, a pohađa ga više od 1.500 studenata

Centar za strane jezike Sveučilišta u Zadru počeo je s radom akademске 2006./2007. godine.

Centar je nastao s jedne strane kao odgovor na sve veću zainteresiranost studenata za učenjem stranih jezika, te s druge zbog potrebe usklađivanja obrazovnoga procesa Sveučilišta u Zadru s bolonjskim procesom, koji zahtijeva svestraniju ponudu u programima učenja stranoga jezika.

Prve godine Centar je počeo rad s dva jezika, engleskim i ruskim, desetak kolegija i stotinjak studenata. Danas, nakon deset godina, postao je najveći sveučilišni centar stranih jezika ne samo u Hrvatskoj, nego i u cijeloj jugoistočnoj Europi. Danas se u Centru može učiti 11 jezika (engleski, francuski, hrvatski za strance, japanski, kineski, korejski, njemački, portugalski, ruski, španjolski i talijanski), pratiti 187 kolegija, a pohađa ga više od 1500 studenata.

Od 187 kolegija 79 čine strani jezik struke, 84 strani jezik (općenito) i 24 vježbe prevođenja iz jezika struke. Osim toga, u Centru se nude i klasični jezici: latinski i grčki. Prošle godine Centar je pokrenuo i tečajeve stranih jezika za građanstvo te se na taj način putem cjeloživotnoga učenja uključio u razvoj lokalne zajednice.

Glavna djelatnost Centra za strane jezike je: izvođenje nastave na preddiplomskome i diplomskom studiju iz stranoga jezika struke; izvođenje nastave na preddiplomskome i diplomskom studiju iz stranoga jezika; izvođenje nastave na preddiplomskome studiju iz Vježbi prevođenja stranoga jezika struke; izvođenje nastave na preddiplomskome i diplomskom studiju iz klasičnih jezika; izvođenje nastave iz stranih jezika u sklopu

Voditelj Centra doc.dr.sc. Ivan Poljaković s djelatnicima

cjeloživotnoga učenja za građanstvo; uspostava i vođenje Knjižnice za strane jezike uz suglasnost Sveučilišne knjižnice.

Programi stranoga jezika struke i stranoga jezika (za početnike) temelje se na izravnoj komunikativnoj metodi. Program je baziran na jednosmestralnim predmetima. Položen prethodni stupanj uvjet je za upis u sljedeći, na primjer, za upis u Engleski jezik struke II student mora imati položen Engleski jezik struke I.

1. STRANI JEZIK STRUKE

Nastava iz stranoga jezika struke odvija se na tri razine:

1. prva godina preddiplomskoga studija - treći stupanj B1;

2. druga i treća godina preddiplomskoga studija - četvrti stupanj B2;

3. prva godina diplomskoga studija - peti stupanj C1.

Strani jezik struke je predmet putem kojega student stječe akademske jezične vještine iz svoje struke, kao što su pisanje stručnih radova, prezentacija određenih tema iz struke i sl. Pri upisu

u prvi semestar studenta se intervjuira i na osnovu intervjua i svjedodžbe četvrtoga razreda srednje škole određuje jezik struke za dotičnoga studenta. Po pravilu, to je onaj strani jezik koji je student najdulje učio, tj. onaj jezik kojim najbolje vlada. Nastava iz stranoga jezika struke održava se dva sata tjedno: jedan sat predavanja i jedan sat vježbi (1+0+1).

Neki odjeli imaju drukčiju satnicu: nautičari i brodstrojari, ekonomisti, arheolozi i filozofi. Strani jezik struke jednosmestralni je predmet. Položen prethodni stupanj uvjet je za upis u idući. Odjeljenja su sastavljena od 20 do 30 studenata, a na diplomskome studiju od 15 do 25 studenata. Studenti moraju redovito pohađati nastavu te imaju pravo na samo tri izostanka.

Ako student pohađa dvopredmetni studij, upisat će strani jezik struke prema programu onoga odjela koji je zahtjevniji prema stranom jeziku. Strani jezik struke nosi 2 ECTS, odnosno 4 ECTS za nautičare i brodstro-

jare na prvoj godini, 3 ECTS za ekonomiste, arheologe i filozofe. Strani jezik struke održava se iz engleskoga, njemačkog i francuskog.

2. STRANI JEZIK

Strani jezik je predmet koji se bavi općim temama i putem kojega student stječe opće jezične vještine. Strani jezik je izborni predmet i mogu ga upisati studenti svih odjela. Uvjet za upis u prvi semestar stranoga jezika je da student do tada nije učio taj jezik. Nastava iz stranoga jezika održava se dva sata tjedno: jedan sat predavanja i jedan sat vježbi (1+0+1). Strani jezik nosi 2 ECTS boda. Strani jezik održava se iz 11 jezika: engleski, francuski, hrvatski za strance, japanski, kineski, korejski, njemački, portugalski, ruski, španjolski i talijanski. Program iz stranoga jezika odvija se u osam semestara progresivno od prvoga do četvrtog stupnja.

3. VJEŽBE PREVOĐENJA

Vježbe prevođenja osposobljavaju studenta za prevođenje tekstova iz svoje struke, one su dopunski predmet jeziku struke. Vježbe prevođenja nude se kao izborni predmet za sve studente na drugoj i trećoj godini preddiplomskoga studija - ukupno četiri semestra.

Vježbe prevođenja su jednosmestralni predmet.

Položen prethodni stupanj je uvjet za upis u sljedeći stupanj. Vježbe prevođenja održavaju se dva sata tjedno (0+0+2). Vježbe prevođenja održavaju se iz stranoga jezika struke: engleskog, njemačkog i francuskog.

Vježbe prevođenja mogu se upisati samo iz onoga stranog jezika koji se istodobno sluša kao strani jezik struke. Vježbe prevođenja održavaju se u dvije skupine: društvena i humanistička.

Projekt analize društvenih klasa

**Piše prof. dr. sc. Saša Božić,
pročelnik Odjela za sociologiju**

Problem sve izraženijih društvenih nejednakosti na globalnoj i nacionalnoj razini privlači pozornost kako akademskih krugova, tako i donositelja javnih politika i medija. Društvene nejednakosti u posljednjih su nekoliko godina postale i glavnim razlogom prosvjeda po ci-

jelome svijetu, izražavajući se transparentima s natpisima poput "Mi smo 99 %" i "Slijedi klasna borba". Jedan od načina da se ispita opseg nejednakosti u nekoj zemlji je da se ljude pita kako oni vide društvenu stratifikaciju u svojoj zemlji. Godine 2009. reprezentativnom uzorku ljudi koji žive u Hrvatskoj dano je da ispune upitnik kao dio međunarodnoga istraživanja International Social Survey Programme (ISSP). U jednome

od pitanja ispitanici su trebali odlučiti koji od pet dijagrama koji prikazuju različite tipove društva najbolje opisuje hrvatsko društvo. Većina ispitanika hrvatsko društvo doživljava kao izrazito stratificirano, s malom elitom na vrhu i većinom na dnu. U sociološkoj tradiciji "skliski" pojam "klase" koristi se kako bi se teoretiziralo i istraživalo društvene nejednakosti. Nedavni članak Savagea i dr. (2013.) o društvenim klasama u Velikoj Britaniji počinje tvrdnjom da je u posljednjemu desetljeću došlo do izrazitoga obnavljanja interesa za analizu društvene nejednakosti, potaknutog nagomilavajućim dokazima sve izraženijih društvenih nejednakosti. Pridjev "sklizak" u tom se kontekstu upotrebljava kako bi označio tekuće rasprave o tome je li klasa i dalje primjeren analitički koncept, kao i rasprave u vezi s različitim tradicijama

Osobit cilj ovoga projektnog prijedloga je utvrditi na koje se načine ljudi različitih klasnih položaja nose s ekonomskom i ekološkom krizom.

Većina ispitanika hrvatsko društvo doživljava kao izrazito stratificirano, s malom elitom na vrhu i većinom ljudi na dnu

konceptualiziranja klase. Suvremeni pristupi klasi kreću se od neomarksističkih i neoveberijanskih pristupa u klasnoj analizi do ponovnoga oživljavanja Bourdieuova klasnog modela, te više mikropristupa kao što je, primjerice, istraživanje "duševne ekonomije klase" (Reay, 2005.).

Cilj predloženoga projekta je pridonijeti oživljavanju klasne analize u Hrvatskoj, kako teorijski tako i empirijski, s obzirom na to da u Hrvatskoj od kasnih 1980-ih postoji praznina na tom istraživačkom području. Pristup analizi društvenih klasa iznesen u ovome projektu nadahnut je Bourdieuovim radom na temu društvenih nejednakosti, posebno u djelima "Distinkcija" (1979.) i "Breme svijeta: društvena patnja u suvremenome društvu" (1993.).

Smatra se da njegov pristup, koji razlaže i istražuje klasne razlike na temelju raspodjele ekonomskog, kulturnog i društvenog kapitala, omogućuje višedimenzionalnije razumijevanje društvene hijerarhije od istraživanja usredotočenih samo na zanimanja i imovinu. Bourdieuova (1984.) klasna analiza sastoji se od dvaju "trenutaka": konstruiranja objektivnih struktura identificiranjem distribucije resursa (kulturnih, ekonomskih, društvenih) koji čine ograničenja djelovanju, te procesa kojima se ta ograničenja (iznova) stvaraju. Drugim riječima, fokus je na utvrđivanju "objektivnih" klasnih položaja, kao i na tome kako se one manifestiraju u rutinskim aktivnostima, a taj je pristup preuzet i u ovome projektu. Podaci iz upitnika vezani uz ekonomski, kulturni i društveni kapital ljudi prikupljat će se na nacionalno reprezentativnom uzorku stanovnika Hrvatske, i na temelju toga razvit će se klasni model hrvatskoga društva. Osim toga, provest će se i 75 intervjua kojima će se zabilježiti životne priče ciljno odabranoga uzorka muškaraca i žena koji žive u različitim hrvatskim regijama i imaju različite klasne položaje. Svrha tih razgovora je istražiti biografsko djelovanje klasa, u smislu poimanja samoga sebe, svakodnevnih praksi te u kriznim vremenima. Osobit cilj ovoga projektnog prijedloga je utvrditi na koje se načine ljudi različitih klasnih položaja nose s ekonomskom i ekološkom krizom. Polazišna točka za istraživanje klase u kontekstu nošenja s krizama je pretpostavka da krize naglašavaju učinke klasnoga položaja. Taj pristup mješovitih metoda omogućit će istraživanje kako strukturalnih, tako i subjektivnih vidova društvene stratifikacije.

Važan doprinos ovoga projekta je revitalizacija klasne analize u Hrvatskoj razvojem novoga klasnog modela, prikupljeni i obrađeni kvantitativni i kvalitativni podaci u vezi sa strukturalnim i subjektivnim vidovima društvene stratifikacije u hrvatskome društvu, uvid u to kako se sve ljudi različitih klasnih položaja nose s kriznim situacijama te koje su inovativne, lokalne ideje kako se može ojačati otpornost na krizne situacije. Rezultati ovoga projekta bit će od zanimanja znanstvenicima koji se bave klasnom analizom, donositeljima politika i nevladinim udrugama koje se bave temama vezanim uz socijalnu pravdu.

INTERVJU DR. SC. GORAN LOVRIĆ, IZVANREDNI PROFESOR ZA NJEMAČKU KNJIŽEVNOST NA ODJELU ZA GERMANISTIKU

Cijeli obrazovni sustav treba uskladiti s bolonjskom reformom

Po zvanju sam izvanredni profesor i predajem razne kolegije iz njemačke književnosti. U nastavi se bavim književnim epohama i pojedinim autorima 19. i 20. st., suvremenom njemačkom i austrijskom književnošću te književno-teorijskim predmetima kao što su naratologija i književna interpretacija. Kolegije Drame Gerharta Hauptmanna te Thomas i Heinrich Mann posvetio sam slavim njemačkim književnim nobelovcima i njihovim djelima koja su ušla u kanon svjetske književnosti.

Težište mojega aktualnog znanstvenog rada su suvremena austrijska književnost koja je, smatram, posljednjih desetljeća znatno inovativnija i poticajnija od drugih književnosti njemačkoga govornog područja, te djela hrvatskih književnika koje žive u Njemačkoj i Austriji i objavljuju svoja djela na njemačkome jeziku.

Na Odjelu za germanistiku radi ukupno petnaest nastavnika u različitim zvanjima, od asistentica do redovite profesorice u trajnome zvanju. Na temelju međunarodne suradnje, uz tri domaće lektorice, imamo i dvoje stranih lektora iz Njemačke i Austrije. Pročelnica Odjela je izv. prof. dr. sc. Zaneta Sambunjak.

Odjel za germanistiku po broju studenata već je tradicionalno jedan od najvećih na Sveučilištu, pa trenutačno imamo oko 250 studenata zajedno s apsolventima. Od toga su malo više od dvije trećine studenti trogodišnjega preddiplomskoga sveučilišnog studija, koji studentima omogućuje stjecanje akademskoga stupnja sveučilišnog prvostupnika/prvostupnice njemačkoga jezika i književnosti (univ. bacc. philol. germ.). Najveći broj studenata, nakon uspješno okončanoga preddiplomskog studija položenim završnim ispitom ili obranjenim završnim radom, nastavlja diplomski studij na našem odjelu. Većina je upisana na dvogodišnji diplomski sveučilišni studij - nastavnički smjer, nakon kojega se stječe akademski naziv magistar/magistra edukacije njemačkoga jezika i književnosti (mag. educ. philol. germ.), koji se na Odjelu za germanistiku izvodi od početka bolonjske reforme 2008. godine, i manjim dijelom na prevoditeljskome smjeru koji je pokrenut 2012. Godine, a koji obra-

zuje studente za prevoditeljske poslove u različitim područjima kao što su rad u prevodilačkim uredima u gospodarstvu, sudstvu, medijima itd.

Imate li spoznaje o zapošljavanju vaših studenata nakon okončanoga studija?

Velika većina naših bivših studenata zapošljava se u skladu sa studijskim programom u hrvatskim školama na svim razinama, ali mnogi se nakon okončanoga studija zapošljavaju i u turizmu, medijima, diplomatskim predstavništvima, gospodarstvu itd. Posljednjih godina, a posebno nakon ulaska Hrvatske u EU, naši bivši studenti sve češće pronalaze posao u inozemstvu, što nije okolnost koja bi nas trebala radovati, ali je odraz realnoga stanja. Zanimljivo je da neki od njih rade i u struci i predaju njemački jezik u školama, ali za sada je to slučaj uglavnom izvan njemačkoga govornog područja.

Kako je organiziran nastavni rad na vašemu odjelu?

Nastavni rad na Odjelu temelji se, kao kod drugih filologija, na nekoliko modula koji se nadopunjuju i u konačnici tvore cjelinu koja studente treba osposobiti za određeno zanimanje. To su, s jedne strane, lingvistički predmeti, koji studentima na teorijskoj i praktičnoj razini pružaju informacije o razvoju i gramatičkim strukturama njemačkoga jezika.

Drugi modul čine književno-povijesni i književno-teorijski predmeti koji studentima omogućuju upoznavanje ne samo sa značajnim autorima i djelima njemačkoga govornog područja, nego ujedno pružaju informacije o kulturi, povijesti i civilizaciji tih zemalja. Osim toga, čitanje književnih djela na stranome jeziku studentima omogućuje i razvoj jezičnih kompetencija.

Treća i u biti osnovna cjelina su jezične vježbe, na kojima studenti uvježbavaju i usavršavaju jezične sposobnosti. Odjel za germanistiku prijašnjih godina imao je „komparativnu prednost“ u usporedbi s drugim stranim filologijama jer su brojni studenti bili povratnici iz Njemačke i Austrije pa je znanje jezika bilo na vrlo visokoj razini. Posljednjih godina broj takvih studenata konstantno se smanjuje, što je zajedno s ukidanjem prije-

Odjel za germanistiku po broju studenata već je tradicionalno jedan od najvećih na Sveučilištu, pa trenutačno imamo oko 250 studenata zajedno s apsolventima

Reforma je kod nas počela od glave, tj. od visokoškolskoga obrazovanja, pa je uvođenje državne mature kao jedinog kriterija upisa na studije, uz nereformirane srednje škole i gimnazije, u koje se opet upisuju učenici iz također nereformiranih osnovnih škola i često s nerealnim prosjekom ocjena, dovelo do toga da mnogi maturanti upisuju određeni studij bez dostatnoga predznanja i prave motivacije

mnih ispita dovelo do vrlo raznolikoga znanja jezika, posebno na prvoj godini, što postavlja dodatne zahtjeve pred nas nastavnike.

Četvrta cjelina su metodičko-didaktički predmeti koji studente trebaju osposobiti za nastavu njemačkoga jezika na svim razinama obrazovanja.

Možete li usporediti studiranje prije i poslije bolonjske reforme?

Bolonjska reforma nesumnjivo je donijela brojna poboljšanja, primjerice, smanjivanje opsega gradiva pojedinih kolegija koji su sada koncipirani kao semestralni, uvođenje kolokvija i izbornih predmeta, veću mobilnost studenata itd. Studenti sada imaju i lakši pristup materijalima i knjigama, ne samo u Sveučilišnoj knjižnici, nego i u Gradskoj knjižnici pa i u prije nekoliko godina otvorenoj Austrijskoj knjižnici, a tu je, naravno, i internet koji pruža nebrojene mogućnosti rada i istraživanja. Međutim, pitanje je koliko studenti sve to koriste, pa mi se čini da npr. internet često čini više štete nego koristi jer je, s jedne strane, sam po sebi veliki kradljivac vremena, dok s druge strane studenti za izvršavanje svojih obveza ponekad koriste samo najosnovnije informacije koje mogu dobiti npr. na Wikipediji, čime u konačnici rade u korist vlastite štete jer je to lako prepoznati, a i oni od toga nemaju nikakve koristi.

Loša strana reforme je to što se studij u nekim elementima približio školskome sustavu, pa studenti uz brojne nastavne obveze, kolokvije, pripreme semestralnih ispita, pisanje seminara, završnih i diplomskih radova, sada imaju vrlo malo vremena za pronalaženje i razvijanje vlastitih interesa u sklopu studija ili izvan njega. To je velika šteta jer bi studentske godine studentima trebale pružiti mogućnost za proširenje osobnih vidika i razvoj intelektualnih sposobnosti vezanih ne samo usko uz predmet studiranja.

Problem je i to što je reforma kod nas počela od glave, tj. od visokoškolskoga obrazovanja, pa je uvođenje državne mature kao jedinoga kriterija upisa na studije, uz nereformirane srednje škole i gimnazije, u koje se opet upisuju učenici iz također nereformiranih osnovnih škola i često s nerealnim prosjekom ocjena, dovelo do toga da mnogi maturanti upisuju određeni studij bez dostatnoga predznanja i prave motivacije. To, naravno, nije dobra pretpostavka za uspješno studiranje pa se treba nadati da će se cijeli obrazovni sustav uskladiti najavljenom reformom.

Međutim, ipak prevladavaju pozitivni aspekti, a mnogo toga je na samim studentima koji bi trebali, smatram, svjesnije studirati i aktivnije se zauzimati za svoja prava tijekom studija. Tu prije svega mislim na pravo da dobiju kvalitetno obrazovanje koje će ih na suvremen i praktičan način osposobiti za buduće zanimanje, te da ne budu samo pasivni „konzumenti“ onoga što im se nudi.

Naravno, velika odgovornost je i na nama nastavnicima i znanstvenicima jer moramo realistično procijeniti što je studentima dosta potrebno i maksimalno im izlaziti u susret. (ir)

IZV. PROF. DR. SC. **DUNJA BROZOVIĆ RONČEVIĆ**,
PROČELNICA ODJELA ZA ETNOLOGIJU I ANTROPOLOGIJU

Upravo su antropolozi ti koji uspostavljaju odnose prema drugim kulturama

Profesorica Dunja Brozović Rončević, pročelnica Odjela za etnologiju i antropologiju, završila je indologiju i etnologiju u Zagrebu, a magistrirala i doktorirala na lingvistici i slavistici. Do 2011. godine bila je ravnateljica Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje u Zagrebu, a na zadarsko sveučilište dolazila je povremeno održavati predavanja. Prije dvije godine postala je pročelnica Odjela za etnologiju i antropologiju i za stalno se preselila u Zadar. Iako je rođena u Zadru, zapravo je obiteljski Zagrepčanka, a o tome kaže: „Moji roditelji došli su raditi u Zadar kad je osnovan Filozofski fakultet. Oni su bili među prvima koji su iz Zagreba došli u Zadar.“

Golem interes studenata

Mada je, kako kaže, u Zadru oduvijek postojala želja za osnivanjem studija etnologije i antropologije, dugo nije bilo kadrova niti mogućnosti za takvo što. Zanimljivo je da Zadar ima Etnografski muzej, a nije postojao studij etnologije. Međutim, nakon što je utemeljeno, odnosno obnovljeno Sveučilište, pokrenut je i postupak za utemeljenjem odjela koji se inicijalno nazivao Odjel za etnologiju i sociokulturnu antropologiju.

Sretna oklonost, ističe dr. Brozović, bila je činjenica da se izrada programa poklopila s pre-

laskom svih sveučilišta na bolonjski sustav: „Svi su programi išli u proces evaluacije ili reevaluacije te dobivanja novih dopusnica prema promijenjenome programu. Program je prošao postupak akreditacije, a nakon cijele procedure, Nacionalno vijeće pozitivno ga je ocijenilo tako da je 2005. počelo provođenje programa etnologije i antropologije.“

Budući da se etnologija i antropologija, osim u Zagrebu, u Hrvatskoj može studirati još samo u Zadru, interes studenata veoma je velik.

„Imamo trenutačno stotinjak studenata, upisuje ih se svake akademske godine 30. Međutim, interes za studij je velik te razmišljamo da povećamo upisnu kvotu. Nama već tradicionalno pristizuju studenti iz jadranskih gradova, ali i iz Slavonije. Slavonci veoma vole doći studirati u Zadar.“

Zadarski odjel, ističe prof. Brozović Rončević, razlikuje se od zagrebačkoga prema svojoj usmjerenosti na Sredozemlje, a to je i bio jedan od razloga za osnivanje samoga odjela. Na Odjel etnologije dolazi dosta studenata preko programa za razmjenu Erasmus, žele upoznati hrvatsku kulturu u kontekstu Sredozemlja i središnje Europe.

Interkulturni dijalog

„Etnologija je empirijska zna-

nost te se znatan dio akademskoga vremena bavimo proučavanjem otočnog i priobalnog prostora, osobito kulturnoga krajolika. Ponekad i strani studenti idu s nama na terene, a kad se vrate kući, u Austriju, Njemačku, Slovačku ili SAD, neki od njih pišu svoje diplomatske radove na teme vezane za Hrvatsku i Zadar.“

Odjel etnologije i antropologije na Sveučilištu u Zadru posebno njeguje interkulturni dijalog, objavljuje studentske etnografije, male monografije u kojima studenti i profesori objavljuju vlastita istraživanja, poput skupina koje su boravile u Indiji i istraživale tibetsku kulturu u egzilu, zatim u Makedoniji, Sarajevu i drugim gradovima Bosne (Brčko, Usora, Novi Travnik, Vareš i dr.).

S obzirom na to da etnologija i kulturna antropologija prema svojim interesima pokrivaju veoma široko područje, odnosno riječ je o interdiciplinarnoj znanosti, Odjel na Sveučilištu dobro koristi komparativne prednosti integriranoga sveučilišta.

Deset godina nakon osnivanja na Odjelu je zaposlen dovoljan broj ljudi koji imaju izbor u zvanja u području etnologije i antropologije, kaže dr. Brozović, no napominje kako je problem u tome što kulturni antropolozi u Hrvatskoj nisu dovoljno prepoznati kao potencijalni kandidati za zapošljavanje na području hu-

manistike.

„Nadalje, problem pri zapošljavanju leži u tome što se na Zavodu za zapošljavanje ne mogu prijaviti dva zanimanja pa studenti moraju odabrati samo jedno. U mnogim zemljama Europe, a osobito u Americi antropolozi pomažu u prilagodbi izbjeglica na novu kulturu. Upravo antropolozi rade s tim ljudima i neka-ko pokušavaju premostiti kulturne jazove. Uostalom, jedan od predmeta antropologije je i odnos prema „Drugome“. Antropolozi su ti koji uspostavljaju odnose prema drugim kulturama.“

Onomastika jadranskoga prostora

Osim što je pročelnica Odjela za etnologiju i antropologiju, Dunja Brozović Rončević i voditeljica je Centra za jadranska onomastička istraživanja koji je utemeljio prof. Vladimir Skračić. Prof. Skračić je prije nekoliko godina otišao u mirovinu, ali i dalje aktivno sudjeluje u radu Centra, osobito na prikupljanju pomorskoga i ribarskog nazivlja s kolegom izv. prof. dr. sc. Nikolom Vuletićem.

Centar za onomastička jadranska istraživanja bavi se onomastikom jadranskoga prostora, a od samoga osnutka cilj mu je bio sustavno popisati i istražiti toponimiju odnosno zemljopisna imena na jadranskim otocima.

„Počeli smo s otocima Ugljanom, Pašmanom, Vrgadom, a zatim su obrađeni otoci Pag, Murter i Kornatsko otočje. Trenutačno se priprema za tisak monografija o šibenskome otočju, a istodobno se dovršavaju toponomastička istraživanja na otoku Rabu i drugim hrvatskim otocima. Do sada je objavljeno šest monografija. Važno je napo-

Danas je svijet, a osobito Europa suočena s dolaskom velikoga broja izbjeglica. U mnogim zemljama upravo antropolozi rade s tim ljudima i pomažu premostiti kulturne jazove

menuti da je i UNESCO zemljopisna imena proglasio nematerijalnom kulturnom baštinom koju treba zaštititi“, ističe prof. Brozović Rončević.

„Svaki je otok po definiciji relativno zatvorena sredina. Ljudi koji su tamo živjeli svakoj čestici zemlje dali su ime jer je zemlja dragocjena, svaki komadić zemlje, svaka lokva, svako vrelo, svaka čestica ima svoje ime, a ta imena često nigdje nisu zapisana. Ako se to ne popiše, odlazi u zaborav. U leksičkom smislu, to su ponekad najstarije zabilježbe nekih hrvatskih riječi, i ne samo hrvatskih, nego je nerijetko riječ o leksičkim ostacima romanizama i utjecajima drugih naroda koji su živjeli na tom prostoru. Imena otoka i većih naselja većinom potječu iz predrimskog doba, ali ima i mnogo imena iz grčkog i rimskog doba, no to su uglavnom toponimi za veća naselja i važnije zemljopisne objekte. Takozvana mikrotoponimija, odnosno imena manjih čestica, šuma, livada, oranica i pašnjaka u velikoj je većini hrvatska i slavenska, samo u obalnome pojasu ponekad romanska, talijan-

Neki od stranih studenata koji nam pristižu putem razmjene pišu svoje diplomske radove na teme vezane za Hrvatsku i Zadar

ska. Sve to leksičko i kulturno blago nije sustavno zapisano, a prikupiti se može jedino terenskim istraživanjima“, govori prof. Brozović.

U sklopu projekta Onomastika Adriatica, koji je utemeljio prof. dr. sc. Vladimir Skračić, objavljeno je šest velikih monografija.

Europski lingvistički atlas

Na Odjelu za etnologiju i antropologiju trenutačno ne rade na nekom skupnom velikom projektu već su istraživanja uglavnom individualna, no nedavno su predane prijave za dva europska projekta.

„Angažirana sam kao hrvatska predstavica na međunarodnome projektu europskoga lingvističkog atlasa koji u Hrvatskoj financira Hrvatska zaklada za znanost“, kaže prof. Brozović, objašnjavajući:

„Riječ je o projektu lingvističke geografije, pri čemu se istražuje koji nazivi imaju zajedničko etimološko podrijetlo, gdje je i kada na području Europe došlo do jezičnoga posuđivanja, kartografira se rasprostranjenost pojedinih naziva i sl.“ (zgt)

INTERVJU DOC. DR. SC. PETAR VIDOVIĆ, BIBLIČAR I PROFESOR
NA TEOLOŠKO-KATEHETSKOME ODJELU

Ističemo da smo najstarije sveučilište u Hrvata

Razgovarao Mario Mršić

Teološko-katehetski odjel najmlađa je sastavnica Sveučilišta u Zadru. Tek je u trećoj godini svojega postojanja i djelovanja. O njegovu utemeljenju, razvoju i ciljevima razgovarali smo s prvim pročelnikom toga odjela, doc. dr. sc. Petrom Vidovićem, koji nam je također dopustio uvid u njegovu vlastita postignuća i nastojanja.

Dr. Vidoviću, s ovom akademskom godinom Teološko-katehetski odjel navršava tri godine svojega djelovanja. Smijem li Vam čestitati?

Primam čestitke, dakako! Naš Teološko-katehetski odjel, to „dijete“ staro tek tri godine, čvrsto je i sigurno već stalo na vlastite noge. I, ako smijem nastaviti u stilu metafore, veoma je dobro prihvaćeno u svojoj sveučilišnoj obitelji. Sveučilište u Zadru njegov je pravi dom. U židovskoj i kršćanskoj tradiciji postoji izreka koja u latinskome obliku glasi „Omne trinum est perfectum“. Njome se želi naznačiti da sve što se sastoji od tri dijela ima ili bi trebalo imati nekakav dodir s dobrom, čak sa savršenošću. Vašu čestitku shvaćam kao želju da naš trogodišnjak, Teološko-katehetski odjel, nastavi uspješno napredovati „u mudrosti“ (Lk 2,52), iz godine u godinu. Hvala vam!

Je li u počecima postojanja i djelovanja Teološko-katehetskoga odjela bilo strepnji o tome kako će sve to ići, hoće li uspjeti?

Prije izvjesnoga vremena, kada je Teološko-katehetski odjel imao možda oko godinu dana, postavila mi je jedna studentica pitanje koje je srodno vašemu. Htjela je zapravo čuti moj dojam ili moj stav o tadašnjemu funkcioniranju Odjela i njegovoj budućnosti. Da bih bio što jasniji, moj odgovor je tada bio trostruk, a dijelovi su mu počinjali sljedećim izričajima: početak, snovi, već sada. Početak: sadržaj pojma početak, kada je riječ o Teološko-katehetskome odjelu, treba sve manje označavati manjkavosti koje inače

Teološko-katehetski odjel bilježi tek treću godinu svojega postojanja, no, kako ističe docent Vidović, to dijete već je čvrsto i sigurno stalo na vlastite noge i veoma je dobro prihvaćeno u svojoj sveučilišnoj obitelji, a Sveučilište u Zadru njegov je pravi dom

nužno prate početke svakoga sličnog projekta; snovi: upravo stoga jer smo još u počecima, moramo doslovno sanjati o tome kakav želimo da postane i bude naš Teološko-katehetski odjel; već sada: već sada, u počecima našega odjela koji su popraćeni snovima, primjećujem da se preko izvrsnosti nastavnika i studenata te svih koji su angažirani u vezi s Odjelom već jasno nazire kako Teološko-katehetski odjel postaje prepoznatljiv kao kvalitetna institucija u sastavu kvalitetnoga Sveučilišta u Zadru.

Da, bilo je strepnji. No, sada mogu reći da sam optimist jer kod nastavnika, studenata i djelatnika Odjela zapažam uvjerenje da je najučinkovitiji način kako djelovati na izvrsnost i prepoznatljivost našega sveučilišta u Hrvatskoj i Europi upravo nastojanje na izvrsnosti i prepoznatljivosti vlastitoga odjela.

Universitas Jadertina

Uvijek rado čujem načelo: Razmišljati globalno, djelovati lokalno. Recite nam nešto o povijesti nastanka Teološko-katehetskoga odjela?

Već sam spomenuo „snove“, a u povezanosti s nastankom Teološko-katehetskoga odjela moram spomenuti dvije osobe koje su znale pretvoriti snove u stvarnost. To su zadarski nadbiskup mons. dr. sc. Želimir Puljić i bivši rektor Sveučilišta u Zadru, prof. dr. sc. Ante Uglešić. Oni su, nakon mnogo pripravnoga rada, 6. lipnja 2011. potpisali Pismo na-

mjerne o otvaranju Teološko-katehetskoga odjela u sklopu šire i djelotvornije suradnje Sveučilišta i Nadbiskupije na području kulture, odgoja i obrazovanja. Time je već tada naznačena narav budućega Teološko-katehetskoga odjela koji je zamišljen, a sada funkcionira, kao onaj na kojemu će se izvoditi prije svega dvopredmetni studijski program koji podrazumijeva otvorenost i didaktičku interakciju teoloških znanosti s filozofijom i ostalim humanističkim, kao i drugim znanostima.

Istoga mjeseca, točnije 30. lipnja 2011., Senat Sveučilišta u Zadru donio je odluku kojom se jednoglasno prihvaća Pismo namjere o otvaranju Teološko-katehetskoga odjela Sveučilišta u Zadru. Teološko-katehetski odjel počinje s izvođenjem dvopredmetnoga preddiplomskog teološko-katehetskoga studijskog programa akad. god. 2013./2014., a od jeseni, s početkom akad. god. 2016./2017., počinjemo i s diplomskim studijem.

Hvala za te povijesne podatke o Teološko-katehetskome odjelu...

Molim za samo još jedan „povijesni“ trenutak... Bez sumnje, primijetili ste da logo Sveučilišta u Zadru ima dvije značajne povijesne godine. Spomenut ću samo prvu, 1396. Te je godine u Zadru osnovano dominikansko Generalno učilište (Studium generale) koje je 1553. dobilo naziv Zadarsko sveučilište (Universitas Jadertina) s pravom dodjeljivanja najviših akademskih naslova. Taj naziv u latinskome obliku i danas nosi naše Sveučilište. Stoga s pravom ističemo da smo najstarije sveučilište u Hrvata i jedno od najstarijih u Europi. Teološko-katehetski odjel nekako je posebno ponosan na tu akademsku povijesnu činjenicu.

Pitanje koje svakako moram postaviti glasi: za koje su poslove osposobljeni studenti koji završe teološko-katehetski studij?

Namjera je da na Teološko-katehetskome

Najučinkovitiji način kako djelovati na izvrsnost i prepoznatljivost našega sveučilišta u Hrvatskoj i Europi upravo je nastojanje na izvrsnosti i prepoznatljivosti vlastitoga odjela

Čovjek se treba dati tako na posao kao da sav uspjeh posla ovisi o njemu samome, ništa o Bogu. No, istodobno treba imati takvo pouzdanje u Boga kao da sve i isključivo ovisi samo o Bogu.

Studijski put

Doc. dr. sc. Petar Vidović redoviti studij filozofije i teologije završio je na Filozofsko-teološkome institutu u Zagrebu. Magisterij iz biblijskih znanosti stekao je u Rimu (Pontifical Biblical Institute), visoku diplomu biblijskih studija u Parizu (Universitas C. Parisiensis), a doktorat iz (biblijske) teologije obranio je na dominikanskome sveučilištu u Rimu (P. University of St. Thomas Aquinas). Uz to, dr. Vidović bilježi i više studijskih biblijskih boravaka u Izraelu, Egiptu, Turskoj i Grčkoj.

odjelu naši studenti steknu znanja, vještine i kompetencije ponajprije za rad u obrazovanju. No, uz nastavnu katehetsku angažiranost u osnovnim i srednjim školama, naš ih program također osposobljava za djelovanje u crkvenim, socijalnim, kulturnim, humanitarnim institucijama i raznim udrugama civilnoga društva.

Logo našega Odjela, uz ostale bogate simbole, ima u svojem središtu knjigu s dva teksta na latinskome: *Fides quaerens intellectum* (Vjera pretpostavlja razum) i *Duc in altum* (Izvezi na pučinu!, Lk 5,4). Iako te obje misli vodilje vrijede stalno, ipak se može reći da se prva više odnosi na vrijeme studija, dok druga označava Isusovo poslanje onih koji su već osposobljeni da preuzmu ili su već preuzeli odgovorne poslove u društvu i Crkvi.

Mladi rade i vjeruju

Jesu li studenti zainteresirani za ono što im se nudi posredstvom predavanja, seminara i sl.?

Na društvenim se mrežama prije nekoliko godina pojavila vijest o jednome natpisu na nekoj od brojnih glinenih pločica iz vremena asirsko-akadskoga kraljevstva, koji je star više tisuća godina. Taj natpis govori navodno o očitim znakovima kako svi-

jet ide svome kraju, a jedan od znakova toga pesimizma je i nezainteresiranost mladih za bilo što, osim za vlastiti provod. Iz vlastitoga, relativno dugoga druženja s mladima, moram priznati da sam sasvim posumnjao u vjerodostojnost toga teksta. Ustvari, na Teološko-katehetskome odjelu, a pretpostavljam da je istovjetna situacija i na drugim odjelima, postoji izvanredna zainteresiranost naših studenata za programe koji su im ponuđeni i veoma su spremni za razne oblike suradnje u stjecanju znanja i kompetencija koje će im trebati za budući angažman u društvu.

Bili ste prvi pročelnik Teološko-katehetskoga odjela i na istome odjelu predajete biblijske

predmete.

Točno je. Službu vršitelja dužnosti pročelnika Teološko-katehetskoga odjela Sveučilišta u Zadru, a zatim dužnost pročelnika vršio sam od 1. srpnja 2013. pa sve do 1. listopada 2015. godine. Sada je pročelnik našega odjela doc. dr. sc. Elvis Ražov, a zamjenica pročelnika je doc. dr. sc. Klara Čavar.

Čime ste se bavili prije dolaska u Zadar?

Ne, nisam gubio vrijeme ni prije dolaska u Zadar. Spomenut ću, primjerice, da od 1985. predajem više biblijskih predmeta na Filozofskome fakultetu DI u Zagrebu i na Teološkome studiju (Zagreb) koji je afiliran Teološkome fakultetu sveučilišta Pontifical Gregorian University (Rim). U zimskome semestru 2008./2009. boravio sam kao predavač na dominikanskome sveučilištu P. University of St. Thomas Aquinas u Rimu...

Za kraj ovoga razgovora, biste li rekli nešto o svojoj publicističkoj djelatnosti?

Naravno, ne očekujete da sada navodim naslove koje sam objavio. O tome dovoljno podataka donosi Hrvatska znanstvena bibliografija (CROSBİ). Istaknut ću ipak jedan opsežan timski rad kojemu sam bio na čelu. Naime, u ulozu urednika struke Biblijske znanosti uredio sam 789 biblijskih natuknica (leksikonskih članaka) različitoga opsega za Opći religijski leksikon. Leksikon je objavio 2002. Leksikografski zavod „Miroslav Krleža“ u Zagrebu. Glavni pokretač i urednik toga projekta bio je pok. Adalbert Rebić. Budući da Opći religijski leksikon sadrži toliku količinu biblijskih natuknica, može ga se s pravom smatrati biblijskim leksikonom. U tom velikom poslu kao urednik biblijske sekcije i kao pisac natuknica surađivao sam s veoma kompetentnim timom od 22 bibličara s hrvatskoga jezičnog područja, iz Hrvatske i BiH.

Hvala Vam na ovom veoma otvorenome i srdačnom razgovoru!

Hvala Vama! Uz pozdrav čitateljima Glasnika Sveučilišta u Zadru, dodajem sljedeći biblijski stih: „Ako Gospodin kuću ne gradi, uzalud se muče graditelji!“ Kao interpretaciju toga teksta iz Psalma 127, a u kontekstu našega truda oko Teološko-katehetskog odjela, rado i često se sjetim jedne maksime isusovačkog utemeljitelja Ignacija Lojolskog. Navodim njegovo načelo svojim riječima, prema sjećanju: Čovjek se treba dati tako na posao kao da sav uspjeh posla ovisi o njemu samome, ništa o Bogu. No, istodobno treba imati takvo pouzdanje u Boga kao da sve i isključivo ovisi samo o Bogu.

Na Odjelu naši studenti stječu znanja, vještine i kompetencije ponajprije za rad u obrazovanju. No, naš ih program također osposobljava za djelovanje u crkvenim, socijalnim, kulturnim, humanitarnim institucijama i raznim udrugama civilnoga društva.

Nastavak sa 35. stranice

jelu romaničke bazilike.“ Riječ je o primjerima, a ima ih zaista mnogo, koji ilustriraju koliko je suvremena zaštita spomenika pomogla ispravnome čitanju i tumačenju povijesnih vrijednosti, što se odnosi jednako i na povijest slikarstva, kiparstva ili zlatarstva.

„U svemu tome htio sam vam naznačiti ulogu današnje zaštite spomenika i današnje povijesti umjetnosti u Zadru kao nastavka simbioze koja u kontinuitetu živi i traje od austrijskih vremena do današnjih dana. U tom smislu Zavod za zaštitu spomenika kulture od početka vrlo dobro surađuje s Odjelom za povijest umjetnosti našega sveučilišta, prožima se s njim već i na kadrovskoj razini“, kaže profesor navodeći važna imena poput onoga Ksenije Radulić, koja dođe nije bila zadarska studentica, ali je bila ravnateljica Zavoda i profesorica na Odjelu, zatim njezina nasljednica Miljenka Domijana, koji je pak bio student povijesti umjetnosti u Zadru, neko vrijeme i profesor na Odjelu, desetljećima je vodio Zavod te postao čak glavni konzervator pri Ministarstvu kulture RH. Poslije njega Zavod je vodila Anastazija Magaš, također zadarska studentica, a danas Igor Miletić, nekad zadarski student.

„Osim toga“, nastavlja prof. Vežić, „mnogi su bivši studenti na Odjelu za povijest umjetnosti postali profesori i nastavnici Odjela. Nas je sada 15-ak i svi smo bivši studenti toga Odjela. Među nama ima zaista vrlo vrijednih povjesničara umjetnosti, značajnih na hrvatskoj razini naše struke.“ Među cijenjenim kolegama, Vežić ističe docenticu Mariju Kolega, profesora Nikolu Jakšića, profesora Emila Hilju, docenta Larisa Borića, profesora Vinka Srhoju (navedeni prema redosljedu razdoblja kojima se znanstveno bave prenoseći ujedno znanja studentima putem studijskih programa). Valja svakako spomenuti i promicanja u nastavno-znanstvenim zvanjima mladih kolega, asistenata i docenata te znanstvene projekte na Odjelu, kao i znanstveni časopis *Ars Adriatica*, ali i časopis studenata *Kontrast*. Uz sve to, dakako, treba reći da bivši studenti s toga Odjela ne rade samo u Zavodu ili na Sveučilištu, i ne samo u Zadru.

Iz svega izvire spoznaja o živome organizmu koji u svojem prožimanju čine povijest umjetnosti i zaštita spomenika u Zadru, spoznaja o važnostima tih struka za očuvanjem prebogat zadarske kulturno-povijesne baštine, dakako, ne samo zadarske, te spoznaja o potrebi za tim strukama u našoj kulturi danas, i u Zadru i u cijeloj Hrvatskoj.

U pripremi prijelomne izložbe *Zlato i srebro Zadra* bio je angažiran i prof. Ivo Petricioli, koji je 1957. na zadarskome sveučilištu osnovao Katedru za povijest umjetnosti

Centar za studen

Centar za studentski standard od 2003. godine jedinica je Sveučilišta u Zadru. Pravni je sljednik ustanove Studentski centar Zadar koji je, prema odredbama Zakona o osnivanju Sveučilišta u Zadru, bio jedan od utemeljitelja Sveučilišta. Izmjenama i dopunama Statuta Sveučilišta u Zadru u svibnju 2005. godine postaje Centar za studentski standard Sveučilišta u Zadru.

DJELATNOSTI CENTRA ZA STUDENSKI STANDARD SU:

- smještaj u studentske domove;**
- ostali smještaj;**
- iznajmljivanje vlastitih nekretnina;**
- prehrana studenata;**
- posredovanje i organizacija prehrane studenata;**
- posredovanje u zapošljavanju studenata i učenika;**
- prodaja i posredovanje ugostiteljskih usluga;**
- djelatnost studentske kulture;**
- sportske aktivnosti studenata.**

Studentski centar Zadar osnovan je 1956. godine kao ustanova društvenoga standarda studenata. U svome je sastavu imao samostalne jedinice studentskoga standarda: Studentski dom, Studentski servis i Studentski klub. Potreba za zajedničkim djelovanjem ostvarena je 1967. godine ujedinjenjem i osnivanjem jedinstvene ustanove Studentski centar Zadar. Do pripajanja Sveučilištu u Zadru u siječnju 2003. godine Studentski centar Zadar bio je samostalna ustanova u sklopu Sveučilišta u Splitu.

Godine 2016. Centar za studentski standard obilježava 60 godina svojega postojanja i djelovanja.

U lipnju 1980. godine osnovana je Zajed-

nica studentskih centara Republike Hrvatske, čiji je član i Centar za studentski standard Sveučilišta u Zadru. Zajednica se bavi svim pitanjima vezanim za rješavanje potreba i zahtjeva unaprjeđenja studentskoga standarda. Osnovna uloga Zajednice je zajednički nastup prema Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske, kao i prema svim drugim društvenim i državnim institucijama i ustanovama. Suradnja s ostalim studentskim centrima odvija se neposrednim susretima i mjesečnim sastancima ravnatelja i ostalih djelatnika centara. Suradnja s Ministarstvom pri donošenju odluka i zakona o poslovanju Centara odvija se vrlo sadržajno i učinkovito.

Tijekom godina planirana je dogradnja postojećega „starog“ doma, gradnja novoga, bila su izrađena i dva idejna projekta za gradnju novoga studentskog doma, no nažalost, do realizacije nije došlo. Tek nakon Domoovinskoga rata moglo se nastaviti s planiranjem pripreme gradnje i završetka prvotnih projekata. Jedno od rješenja bilo je i renoviranje jedne od zgrada bivše vojarne, što je i realizirano Odlukom Ministarstva obrane Republike Hrvatske, koje je 1993. godine Zadarskoj županiji predalo jednu zgradu za tu namjenu, a Županija Studentskome centru Zadar na trajno korištenje. Preuređenje te zgrade u Studentski dom financiralo je Ministarstvo znanosti i tehnologije Republike Hrvatske i Studentski centar iz vlastitih sredstava, te je 1997. godine otvorena za smještaj studenata. Smještajni kapacitet doma je 206 ležaja u 78 dvokrevetnih i 18 trokrevetnih soba. U dormitorijima u Studentskome domu i na lokaciji na adresi Trg kneza Višeslava 9 nalazi se i dvanaest smještajnih jedinica za gostujuće profesore.

Osim smještaja u Studentskome domu,

Sveučilište je svojom razvojnom strategijom predvidjelo gradnju novoga studentskog doma s otprilike 600 ležajeva, restoranom kapaciteta 2.500 obroka dnevno te ostalim objektima i sadržajima bitnim za studentski život. Lokacija toga objekta bila bi na prostoru Novoga kampusa

ntski standard

određeni broj studenata smješta se i u Srednjoškolski đučki dom u Zadru. Od osnivanja Sveučilišta u Zadru do danas broj studenata stalno raste pa su sadašnji kapaciteti nedostatni za stvarne potrebe smještaja studenata. Sveučilište je svojom razvojnom strategijom predvidjelo gradnju novoga studentskog doma s otprilike 600 ležajeva, restoranom kapaciteta 2.500 obroka dnevno te ostalim objektima i sadržajima bitnim za studentski život. Lokacija toga objekta bila bi na prostoru Novoga kampusa.

Od 2015. godine sve jedinice Centra za studentski standard nalaze se na adresi Dr. Franje Tuđmana 24 d. Takva organizacija poslovanja pokazala se učinkovitijom, a rad na novoj lokaciji omogućio je da bude dostupniji svim korisnicima usluga Centra. Osigurani su uvjeti i način nesmetanoga pristupa, kretanja i boravka osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti.

Život korisnika usluga Centra za studentski standard odvija se vrlo intenzivno. Studenti stanari doma poduzimaju razne aktivnosti. Posebno se ističu u humanitarnome radu i sportskim aktivnostima. Humanitarne akcije studenata i djelatnika Centra za studentski standard organizirane su za sljedeće udruge i ustanove:

- Udruga „Svjetlo“ Zadar;
- Osnovna škola „Voštarnica“ Zadar;
- Dom za odgoj djece i mladeži Zadar;

Smještajni kapacitet doma je 206 ležaja u 78 dvokrevetnih i 18 trokrevetnih soba

Odjel za pedijatriju Opće bolnice Zadar; Pomoć obiteljima slabijega imovinskog stanja.

Centar za studentski standard, odnosno Studentski dom dobitnik je nagrade „Nasmiješeno sunce“ Grada Zadra, u kategoriji za najuređeniji vrt u 2010. godini.

Studentima studentskoga doma uručena je Zahvalnica za pomoć Odjelu za pedijatriju Opće bolnice Zadar.

Tijekom srpnja i kolovoza Studentski dom radi kao hostel. Usluge smještaja koriste organizirane grupe kao i samostalni gosti iz cijeloga svijeta. Godišnje se ostvaruje oko 4.000 noćenja. Gosti hostela su mladi ljudi, ali i osobe ostalih dobnih skupina koji su u hostelu pronašli ugodan prostor za boravak dok su na ljetovanju.

U organizaciji Centra za studentski standard Sveučilišta u Zadru i Udruge „Breza“ iz Osijeka 2010. godine realiziran je projekt „Zemlja bez granica - Zadar, grad beskrajnih ljudi“. Taj kulturno-pedagoški projekt okupio je velik broj djece i mladih sudioni-

ka različitih sposobnosti, uzrasta i mogućnosti, učeći nove kreativne stvaralačke vještine iz područja glazbe, likovnosti, kazališta, plesa, audiovizualne umjetnosti, neobičnih zanata itd. Cilj tog projekta je poticanje međunarodne suradnje, tolerancije, prevencije asocijalnoga ponašanja djece i mladih, promicanje humanitarnoga rada, zajedništva i inkluzije osoba s posebnim potrebama. Sudionici manifestacije bili su gosti iz Austrije, SAD-a, Velike Britanije, Italije, Njemačke, Francuske, Švicarske, Slovenije, Japana i Hrvatske. U sklopu projekta „Zemlja bez granica“ gosti Sveučilišta u Zadru bili su i profesori iz Japana: Hiromi Ishimori, Joshie Takahashi i Muegumi Katahira. „Globalno građanstvo i kako se ponašaju globalni građani svijeta“, bila je tema njihove radionice. Cilj je bio usporediti razmišljanja zadrarskih i japanskih učenika i studenata o toj problematici.

Mayumi Kamei, sopranistica, i Wakana Takahashi, pijanistica, vodile su radionicu „Japansko pismo i ples“. U suradnji s Glazbenom školom Blagoje Bersa održan je koncert klasične glazbe na Narodnome trgu u Zadru. Glazbenice Jelena Radan, Anita Valo i Meri Jaman vodile su radionice s djecom koja su boravila na liječenju u Općoj bolnici Zadar.

Smještaj sudionika projekta organiziran je u prostorima Centra za studentski standard i Sveučilišta, gdje su se odvijale svakodnevne aktivnosti.

Mr. sc. Ivanka Šubašić,
voditeljica Centra

Tijekom srpnja i kolovoza Studentski dom radi kao hostel. Usluge smještaja koriste organizirane grupe kao i samostalni gosti iz cijeloga svijeta. Godišnje se ostvaruje oko 4.000 noćenja

STUDENSKI ZBOR SVEUČILIŠTA U ZADRU

Izborno i predstavničko tijelo svih studenata zadarskoga sveučilišta

Studentski zbor je izorno i predstavničko tijelo svih studenata Sveučilišta u Zadru i kao takvo brine se o kvaliteti života studenata, posebno o kvaliteti studijskoga procesa, studentskoga standarda, ostvarivanju studentskih prava te drugim pitanjima vezanima uz studentske probleme.

Studentski zbor veliku pozornost pridaje urednome provođenju raznih studentskih projekata. U posljednjih nekoliko godina više se projekata istaknulo kao stručno vrijedni i kvalitetni. Među brojnim valja istaknuti neke. Projekt Dani seksualnosti organiziraju članovi Udruge Kasper (udruge studenata psihologije Sveučilišta u Zadru) i jedan je od prepoznatljivijih, medijski izvršno popraćenih projekata, a dobra organizacija i zanimljiva predavanja te rasprave uvijek jamče dobru posjećenost. Prošle akademske godine održan je, također izvrstan studentski projekt Kontra krize u organizaciji studenata 1. godine diplomskoga studija Poduzetništvo u kulturi i turizmu, Odjela za turizam i komunikacijske znanosti Sveučilišta u Zadru. U sklopu tog projekta studenti su ugostili uspješne poslovne ljude koji su svojim radom pokazali kako kriza nije samo nepremostiva prepreka, nego isto tako i prilika koju treba znati iskoristiti. Projekt koji traje već treću godinu i svakako je jedan od „najzvučnijih“ je sportski studentski projekt Sveučilišne malonogometne lige u kojemu se natječu malonogometne ekipe gotovo svih sveučilišnih odjela (neki odjeli imaju i po dvije ekipe). Liga je izvršno organizirana, a posebne pohvale zaslužuje jer se često priključuje humanitarnim akcijama. Studentski zbor podržava i organiziranje stručnih te znanstvenih skupova koje organiziraju studenti. Neki od projekata koji uključuju stručne i/li znanstvene radionice, skupove i debate su Dani povijesti, Dani psihologije, Dani sociologije, Dani geografije...

Studentski zbor, jednako tako, potiče i rad studentskih udruga pri Sveučilištu u Za-

dru. Velik broj studentskih udruga svjedoči o studentskoj stručnoj aktivnosti pa navodimo neke od aktivnih udruga: ISHA Zadar - udruga studenata povijesti Sveučilišta u Zadru; Ex-libris - udruga studenata knjižničarstva; Kasper - udruga studenata psihologije; EGEA Zadar - udruga studenata geografije; Antifjaka - udruga studenata sociologije... Osim stručnih studentskih udruga, brojne su i sportske studentske udruge na Sveučilištu, od kojih se ističu muški i ženski klub košarke, rukometa, odbojke, klub maloga nogometa i šaha.

Studentski zbor upravlja i Studentskim klubom „Božo Lerotić“ koji je osmišljen kao dnevni boravak u kojemu se studenti mogu odmoriti i zabaviti između predavanja ili u slobodno vrijeme. U klubu su zaposleni domaćini (studenti) koji održavaju klub i paze na red. Upravo je Studentski klub mjesto gdje se realizira većina studentskih projekata, s obzirom na to da je jedna prostorija namijenjena održavanju radionica i predavanja te je adekvatno opremljena za takve potrebe. Studentima je u klubu omogućen i pristup bežičnome internetu, ali i sluzenje računalima.

Kako bi sve aktivnosti Studentskoga zbora bile uredno i kvalitetno realizirane te uskla-

đene, brine se nekoliko studentskih odbora i povjerenstava koje imenuje upravo Studentski zbor. Dok se predsjedništvo na čelu s predsjednikom brine o urednome funkcioniranju cijeloga tijela Studentskog zbora, praktični dio provode uravo razni odbori. Trenutačno su u funkciji Odbor za upravljanje studentskim klubom, Odbor za organiziranje kulturno-zabavnih događanja, Odbor za studentski standard, Odbor za studentski sport i sportska događanja. Povjerenstva koja djeluju pri Studentskome zboru i Sveučilištu su Lokalno povjerenstvo za kvalitetu studentske prehrane (poznato i kao „njam-njam povjerenstvo“), Stegovno povjerenstvo za studente, Povjerenstvo za evaluaciju studentskih projekata...

Studentski zbor u suradnji sa Sveučilištem, Koncertnim uredom Zadar i HNK Zadar tijekom cijele godine omogućuje studentima besplatne i jeftine ulaznice na razne koncerte i predstave. Osim toga, Studentski zbor podržava i studentsko izdavaštvo pa sukladno tome sufinancira ili financira izdavanje nekoliko studentskih časopisa.

Predsjednik Studentskoga zbora sudjeluje i u radu Hrvatskoga studentskog zbora koji okuplja sve predsjednike studentskih zborova u RH te predstavnika Studentskoga zbora Sveučilišta u Mostaru. Kako bismo pomogli mladim studentima, a u prvome redu „brucošima“, dakle studentima prve godine preddiplomskih studija sudjelovao sam, kao predsjednik Studentskoga zbora Sveučilišta u Zadru, zajedno s rektoricom Sveučilišta u Zadru, na prijemu studenata prvih godina studija i upoznao ih kratko s mogućnostima koje im pruža Studentski zbor Sveučilišta u Zadru. Studentski zbor organizirao je Orijentacijski tjedan u kojemu se tijekom pet dana različitim programima pokušalo pomoći mladim studentima. Primarni cilj toga tjedna bio je upoznati studente prve godine preddiplomskih studija s glavnim institucijama zadarskoga sveučilišta, mogućnostima sudjelovanja u studentskim odborima (Odbor za sport i sportska događanja, Odbor za društveno-kulturna događanja, Odbor za upravljanje studentskim klubom...), mogućnostima realizacije studentskih projekata (organiziranje skupova, konferencija i sl.; odlazak na međunarodne i nacionalne skupove i seminare...), mogućnostima sudjelovanja u radu studentskih i sportskih udruga. Na kraju Orijentacijskoga tjedna Studentski zbor za brucoše je organizirao i Brucošijadu. Studentski zbor tijekom cijele godine stoji na raspolaganju studentima za sva njihova pitanja i probleme.

Štefan Štivičić,
predsjednik Studentskoga zbora

Aktivnosti Studentskoga zbora:

- okupljanje studenata: promicanje interesa i unaprjeđenje kvalitete života studenata;
- organiziranje izvannastavnih aktivnosti studenata;
- organiziranje savjetovanja, predavanja, seminara, tribina, stručnih skupova o promicanju kvalitete života studenata, o kvaliteti studijskoga procesa, studentskoga standarda, studentskih prava i drugih pitanja važnih za studente;
- suradnja s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta, Sveučilištem u Zadru, studentskim udrugama i drugim studentskim organizacijama u zemlji i inozemstvu;
- sudjelovanje u radu Senata Sveučilišta i Savjeta Sveučilišta te predavljanje studenata u sustavu visokoga obrazovanja;
- biranje studentskih predstavnika u druga tijela Sveučilišta te ostala tijela i organizacije za interese studenata.

DOC. DR. SC. **GORDANA IVKOVIĆ**, NEKOĆ KOŠARKAŠICA ŽKK ZADAR, VODITELJICA JE CENTRA ZA TJELOVJEŽBU I STUDENTSKI ŠPORT

Među ponuđenim sportovima najtraženija je košarka

Na Sveučilištu stotinjak studenata redovno ima tjelesni, a ostali putem izbornih kolegija pa u jednome semestru bude oko 300 studenata koji vježbaju po dva sata tjedno

Studentima na zadarskome sveučilištu tjelovježba nije uvjet, obveznu tjelesnu zdravstvenu zaštitu imaju studenti informacijskih znanosti na 1. godini, ima ih oko 30, i studenti Pomorskoga odjela, njih 60-ak. Dakle, stotinjak studenata redovno ima tjelesni, a ostali putem izbornih kolegija. Tako u jednome semestru bude oko 300 studenata koji vježbaju po dva sata tjedno. Među ponuđenim sportovima najtraženija je košarka, zatim odbojka, badminton, plivanje itd.

„Ne posjedujemo vlastite sportske objekte i to nam je ograničavajući faktor, tako da glavninu novca trošimo na najam sportskih objekata. Mladi su, međutim, veoma osviješteni, više nego što možemo zamisliti, a mi im pružamo najviše koliko možemo. Držimo i predmet Sport i zdravlje, na kojemu se vježba, testira, promatra što se događa s tijelom“, kaže Gordana Ivković.

Trenutačno je na Sveučilištu aktualno osnivanje sveučilišnih klubova pri Sveučilišnome savezu.

„Obnovili smo studentske klubove tako da imamo mušku i žensku košarku, rukomet, odbojku, stolni tenis, mali nogomet i kendo. Na žalost, financije su nam veoma ograničene pa, kad idemo na međunarodne turnire, često sami studenti sufinanciraju putovanja. Međutim, ta su putovanja za studente višestruko korisna - osim što igraju i predstavljaju naše sveučilište, stječu prijateljstva, korisna poznanstva te upoznaju sve te destinacije.“

Sljedeće godine, krajem kolovoza, Sveučilište u Zadru organizira turnire u košarci, odbojci, malome nogometu, plivanju te trčanju po rivi ispred sveučilišne zgrade. „Na Višnjiku imamo izvrsne uvjete za to, četiri dvorane koje možemo koristiti, tako da se namjeravamo, ako dobro krene, proširiti na vodene sportove, utrku osmeraca i jedrenje ispred sveučilišne zgrade“, govori Gordana Ivković te naglašava:

„Aplicirat ćemo i za studentske europske fondove. Zadar je zanimljiv jer je mali grad, a moramo iskoristiti i činjenicu da je trenutačno naj-turistička destinacija.“

Mnoga su sveučilišta veoma zainteresirana za sportske igre u Zadru, posebno kršćanska sveučilišta s Bliskoga istoka, iz Bejruta i Libanona. „S tih sveučilišta često nas pozivaju, ali zbog ograničenih sredstava i sigurnosti na Bliskome istoku ne možemo prihvatiti njihov poziv“, napominje Ivković, no i dodaje kako zadarski studenti u travnju ipak putuju u Antwerpen, u Belgiju. (sb)

Osvjetlali obraz u Rimu

Prije dvije godine na međunarodnome sveučilišnom sportskom turniru, koji je krajem 2014. održan u Rimu, u organizaciji Sveučilišta Roma Tre, na kojemu je sudjelovalo 178 ekipa iz 28 država iz Europe, Sjeverne Afrike, Bliskoga istoka i Azije, studenti Sveučilišta u Zadru postigli su zavidne rezultate.

Zadarske su košarkašice osvojile prvo mjesto, zlato, i nagradu od 700 eura. Košarkaši su osvojili drugo mjesto, srebro, a igrači maloga nogometa u jakoj su konkurenciji osvojili četvrto mjesto, dok su odbojkašice bile pete.

Trenutačno je na Sveučilištu aktualno osnivanje sveučilišnih klubova pri Sveučilišnome savezu: muška i ženska košarka, rukomet, odbojka, stolni tenis, mali nogomet i kendo

RAZMJENA STUDENATA PUTEM PROGRAMA RAZMJENE

Na zadarskome sveučilištu 110 stranih studenata

Prema evidenciji o mobilnosti Ureda za međunarodnu suradnju, u ovoj akademskoj godini na zadarsko sveučilište došlo je 110 stranih studenata (program mobilnosti Erasmus+; Erasmus Mundus S.U.N.B.E.A.M.; program mobilnosti CEEPUS; Bilateralni ugovor). Najviše ih je na Odjelu za ekonomiju (31), kroatistiku i slavistiku (14), anglistiku (11), geografiju (10), psihologiju (9), Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja (9) itd. Studenti pristižu s različitih fakulteta i iz raznih država (Poljska, Njemačka, Češka, Mađarska, Francuska, Turska, Irska, Srbija...). Ove godine ih je najviše iz Poljske (19).

Donata Telišauskaitė, studentica ekonomije, Sveučilište u Vilniusu:

„Zaista sam sretna što sam imala priliku provesti nekoliko mjeseci u prekrasnoj državi Hrvatskoj, raju na zemlji. Što je najbolje u Hrvatskoj? Živje-

la sam u Zadru, u Dalmaciji (zapravo, još uvijek živim ovdje jer sam još uvijek na razmjeni) gdje sunce uvijek sja, a svaki dan možete vidjeti najljepši zalazak sunca na svijetu. Mislila sam da ovdje nema zime, samo ljeto. I zaista, možete se kupati u moru sve do kraja listopada. Možete brati mandarine sa stabala i jesti ih. Možete raditi i ostale nevjerojatne stvari! Također sam

znala da mogu unaprijediti svoje znanje engleskoga jezika i naučiti novi jezik (hrvatski), što je svakako korisno za moju budućnost. Zbog svega toga odlučila sam doći u Zadar!

Upoznala sam drage ljude i zaljubila se u sve oko sebe. Studiranje i nije baš toliko lagano... Od svega, smatram da su najvažniji prijatelji koje steknete. Sprijateljila sam se s nekoliko djevojaka u Hrvatskoj koje su mi pokazale najbolju stranu hrvatske kulture i veoma sam sretna što su ovdje uz mene.“

Giedrė Burbaitė, pripravnica, Sveučilište u Klaipedi, Litva:

„Pripravništvo u Uredu za međunarodnu suradnju Sveučilišta

u Zadru bilo mi je zadnja prilika za razmjenu putem Erasmus-a. Međutim, razmjena u Zadru nije mi bilo prvo iskustvo razmjene. Nakon Erasmus-iskustva u Norveškoj i Finskoj, željela sam otići u drukčije podneblje - Mediteran. Hrvatska je u tom smislu definitivno bila najbolji izbor. Kako dolazim iz Litve, vrijeme je u Hrvatskoj (čak i u zimskom semestru) vrlo ugodno. Palme, pijesak, more i turisti - kao da sam došla na odmor, a ne na posao. Čak su u studenom temperature bile iznad 20 stupnjeva. Bilo je fantastično. Također, cijene u Hrvatskoj nisu previsoke.

Claudia Bombardo, pripravnica, Sveučilište u Novarri, Španjolska: „Zbog prijašnjega iskustva razmjene kada sam boravila u Zagrebu, gdje mi je bilo izvrsno i dosta ostalo u lijepome sjećanju, bila sam veoma zainteresirana vratiti se u Hrvatsku i bolje upoznati zemlju. Prijavila sam se i dobila pripravništvo te zahvaljujući stipendiji koja mi je dodijeljena iz programa Erasmus+ uspjela doživjeti ovo prekrasno iskustvo... Zadar je lijep grad: miran, opuštajući, s ocharavajućim zalascima sunca i ležernim ljudima.“ (ir)

Studenti pristižu s različitih fakulteta i iz raznih država, a ove ih je godine najviše iz Poljske